

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, augusztus 19.

A szent jobb.

Arad, augusztus 18.

Az ősze hajló nyár hétköznapijai közé örök emlékezésként illeszkedik bele a magyar királyság ünnepe: a szent kéz napja. Annyi viharos idő után az idén végre lehiggadt szenvedelmek pihenőnapjaiba ékelődik ez az ünnep, mely diadalmas öröklétét hirdeti az első magyar király alkotásának: a szabad magyar királyságnak.

Ezen a napon dithirambusokat illenék írni a magyarság diadalmas erejéről. És mégis, ezen a helyen ma a próza kér létjogot magának, a próza, amely ebben az ünnepi hangulatban kéri a sok dísz közül a maga szürkeségével. A mai nap jelentősége reászorítja az embert az elmélkedésre és aki gondolkozik, az verőfényes ünnepnapokon is észreveszi az árnyékokat.

A szent jobb kéz idején sok a mesterséges fény, tehát nagyok az árnyak is. Annyi politikai zűrzavar, annyi viharos idő után a verőfényes napok fülledt megelégsége üli meg a magyar közéletet. A faszú, nagy küzdelem után beütött az ellenhatás és a nemzet lethargikusan nézi a történendőket. Ma még szinte mindegy, hogy mi történik a fórumon. Vajon tényleg ért-e el valamit az ország a küzdelmek során; vajon más-e a helyzet, mint régen volt; vajon a személyi változások-

kal a rendszer változott-e: ez még most egyre megy. Hogy látszat-e az, amit valóban igyekeznek feltüntetni a hatalom birtokosai: ez sem kérdés. Az ópiumszívók mámoros álma ült reá a magyar közéletre: ma még minden szép, ma még minden jó. Az ébredés után azonban a józanodás keserves percei fognak elkövetkezni: ezt mindazok tudják, akik virrasztanak.

Nagyok az árnyékok. A szent jobb napján, ha a magyarság diadalmas erejéről esik szó, elkomorodva kell látnia mindenkinek, aki lát, hogy ez az erő elpazarlódik, elforgácsolódik kicsinyes munkákban. Elpazarolják, akiknek megadatott a hatalom teljessége. Elpazarolják a jogok megszorításában, midőn az lenne a feladatuk, hogy a jogok kiterjesztésén munkálkodjanak. Elforgácsolják a maguk dicsegetésében, a hónapok óta tartó és immár egészségtelennek látszó diadalmi mámor ébrentartásában. Hol van a diadalmas erő? Hol foglalt újabb tért a magyarság? Nemzetiségi téren? Közgazdasági téren? A közjogiakban? Nem. Minden a régiben van, sőt mondhatnók, rosszabb állapotban, mint régen. Az abszolutisztikus törekvések időszakát figyelembe nem véve, sohasem

volt még Magyarországon a kormányhatalom az egyéni szabadságokkal szemben olyan szűkmarku, mint most. Soha olyan simán nem áldozott milliókat közös célokra, mint most. Soha nem hoztak a nemzetiségek törekvései olyan dus termést, mint most. A sajtó szabadságát ilyen nyíltan meg nem csufolták, a gyülekezés jogát meg nem szorították, az egyéni szabadságot nem korlátozták olyan mértékben, mint ma.

Hol hát a diadalmas erő? Hol van az ígéret földje? Mert ez a föld — sajna — csak az ígéret földje. S akik Mózesként mutogatták a Kánaánt, most nem adják a nemzet kezére a bibliai szőlőfürtöt. Ők, a modern Mózesek, beléptek az ígéret földjére és megmutatták, hogy ami távolról nagynak, szépnek látszik, az közelről nem nagy és nem szép. Az ő Kánaánjukban fanyarok a gyümölcsök, — de aki éhes, az nem válogat.

A szent jobb napja van. Annak a szent jobbnak a napja, amely megalkotta a magyar államiság fundamentumát. Azé a szent jobbé, amelynek tulajdonosa az egy nyelvű ország gyengeségét tanította, s a kinek ezt a tanítását a tulságos opportunizmus a nemzetiségi elhatalmasodás tü-

A hétről.

Augusztus végén.

Még benn vagyunk az orfeumban,
Még ingerel a férfi-est,
Még hűsre, jéghidegre vágyik
Az izzadás-gyötörte test;
Kíváncsivá tesz még a sláger,
Mit félőles plakát jelez:
S egy csöndes szél azt sugja mégis.
Hogy már a nyárnak vége lesz.

A nyári panamák utána
A számtanácsos még kutat;
Nem lettek-e még újabb ezrek
Emitt-amott egérutat?
Kutat, — s az augusztusi hővel
Lassacskán véget ér ez is,
S télen a városházán senkit
Nem ér utól a nemezis.

A nyár a panamák szezonja,
Mikor a becsület nyaral,
S nyaral az éber ellenőrzés,
S az alkalom lopásra csal.
A sikkasztás, az uri járvány,

Terjed a légben és ragad,
Dezinficiáljátok sűrűn
Ez ellen a pénztárakat!

Még hallani a szerelemről
Nyár-izü csintalan mesét,
A hősről, ki rútul becsapta
Vakon bizó szerelmesét:
A lány csókot adott a csekkért,
És hamisított volt a csekk,
Máskor a lány legyen okosabb:
Az aláírást nézze meg.

A rácfertályi csarnokokban
A gyilkolás is még divat,
S megölnek egy és más divatból
Valami csekélység miatt;
S olyankor ér oda a rendőr,
Mikor a gyilkos oda van;
A rácfertály törvénye mindez,
A rácfertály, az már olyan.

A kávéházban még viseljük
A szalmaözvegy-éleket,
Kalandokról a boldog ember
Mesél nekem, mesél neked;
Nem tart meg semmit a begyében

És mégis diszkrét rendkívül,
S mire megjő az ősz, az asszony,
Mesélő kedve is lehül.

S az utolsó népiünnepélyre
Kivisz a bágyadt lövonat,
Szórjuk a konfettit s a pénzünk
Egy és más szent célok miatt.
Mű-cabaret, imitált bretili, —
S hiába, egy se ingerel;
A nyári hőbe, hónapokba
Mi nekünk az *igazi* kell!

Eredj vén nyár, forró, kegyetlen,
Te panamazó, te frivol!
Bucsuzásodra is erőtlenn,
Csak vánszorog, dőcög a toll.
Eredj, s a tisztességnek ősze
Foglalja el bűnös helyed,
Mikor dalolni, verset írni
Nár nem *muszáj*, hanem *lehet*!

Snob.

... rejtőzik-e az alkotmány paradicsomából kitagadott népmilliókban? Vajjon a jogok kiterjesztése nem adna-e egészséges irányt a tévelygő magyar politikának, győzhetetlen életerőt annak az államnak, amelynek minden rétege egyformán tudna és akarna a haza boldogulásán fáradni. Tudna és akarna, — mert ma csak akar, de nem tud. Nincs hozzá alkalm. Nem adtak neki.

Most van az ideje, hogy erről beszéljünk. Most, amikor nap-nap után biztosabban látjuk, hogy a népnek az alkotmányba való bevonása nem lesz sem olyan méretű, sem olyan jelentőségű, mint ahogy hittük. A szent jobb, amit adott, azt úgy adta, hogy mi, késő utódok is áldva emlegetjük a nevét. A mai hatalom jobbjá is ád. De amit jobb kézzel felénk nyújt, azt elveszi a ballal.

§.

A városok új jövedelme.

A bankok is fizessenek pótdadót!

(Nagyvárad akeiója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 17.

A gazdasági kényszer elementáris erővel hajtotta az állam önkormányzati testületeinek mostoháit: a törvényhatósági joggal felruházott városokat, hogy gazdasági reformok útján új jövedelmi forrásokról gondoskodjanak. A lakosságnak amugy is tulságos megterhelése, a községi pótdadó tulságos emelkedése miatt a kérdés megoldása nem tartozik a könnyebb feladatok közé. A szociális szempontok előtérbe állítása még több nehézséget gördített a megoldás felé haladó probléma útjába, mert míg egyfelől a középosztály proletarizálódása az adóalanyokat pusztítja ki, az alsó néprétegek szegénységük miatt pedig már még a közvetett adóterheket is alig bírják ki, másfelől a vagyonos néprétegek mereven izolálják magukat az arányos teherviselésnek még a gondolatától is.

Az idők méhe pedig mindenütt új eszméktől terhes. A gazdasági fejlődés lépten-nyomon

gál az evolúció pályáján előre. A fejlődés gőzkatlanát fűteni kell, a fűtőanyagokhoz pedig pénz szükséges. Minden nap új és új reformszükségletek keletkeznek, s minden reform megvalósításához — leszámítva az előítéletek folyton felbukkanó kísérleteinek leküzdését — elsősorban pénz szükséges.

Az új bevételi források megnyitásának szükségessége váltotta ki azt a gondolatot, melynek keresztülvitelét Nagyvárad város tanácsának megbízásából Lukács Ödön pénzügyi tanácsos igyekszik biztosítani. A javaslat, mely a bankokban heverő ellustult tőkének községi adózás alá vonását célozza, már teljesen elkészült s így várja a törvényhatósági joggal bíró városok polgármestereinek legközelebb tartandó kongresszusán való előterjesztését.

A javaslat egy statisztikai kimutatásban a magyarországi pénzintézetek 1881. és 1904. évbéli, tehát a tőkekamat- és járadékadó behozatala előtti és a mostani forgalmáról ad világosan beszélő képet. Az adatok tönkretesznek minden oly érvelést, amely a bankbetétek megadóztatását a pénzintézetek forgalomcsökkenésének ürügye alatt ellenzi. Igazolják tehát ezek az adatok azt is, hogy az ellustult tőkének községi adó alá vonása a pénzintézetek érdekeit semmiben sem befolyásolná károsan.

Rendre dönti meg ezután mindama kifogásokat, amelyeket a községi adó behozatala ellen felhozhatnak. Kimutatja, hogy ez a körülmény sem a betétek visszariasztását, sem a kölcsönök megdrágulását nem idézné elő, sem pedig megrontó vagy haszoncsökkentő befolyást nem gyakorolna a pénzintézetekre s a tőke-mobilizációra egyáltalán nem gyakorol káros befolyást. Ha az 1883-ban behozott sokkal terheesebb tőkekamat-adó nem gyakorolt káros befolyást a pénzintézetekre, az ehhez képest tulságosan enyhének mondható községi adó semmi esetre sem árthat neki.

Nem gyakorolhat továbbá káros befolyást a tervezett adóbehozatal a hitelt igénybevevőkre sem. A kölcsönök kamatláb-hullámszását sokkal mélyebben fekvő gazdasági erők irányítják, mintsem hogy a pénzintézetek esetleges kartelje határozhatná meg. Végül kimutatja, hogy az adóteher nem lehet még azért sem

nyomasztó, mert a kölcsön, betét és az intézeti jövedelem között fog megoszlan.

Ezek után előterjeszti a proposíciót, miszerint a pénzintézeti tőkék jövedelmeinek törvényhatósági vagy községi megadóztatása mellett állást foglalni, ehhez képest az 1883. évi VII. t.-c. 2. §-a második bekezdésének törlését, illetve a hivatolt törvény oly irányu módosítását, amely szerint az a községi megadóztatást nemcsak hogy ne zárja ki, de sőt annak rendelkezése a községi adózásra is kiterjesztesse — az országgyűlés képviselőházától fölrattalag és küldöttség útján is kérelmezni: elsőrendű érdekük a városoknak.

Társadalmi iparpártolás

Irta: Szerényi Lószef.

A ki méltányolni tudja azt a haladást, melyet ipari téren tapasztalunk, kell, hogy bizalommal viseltessék a jövő iránt.

A múlt nyomai átvezetnek a jelenbe és irányt mutatnak a jövőbe.

A múlt század egyik legnagyobb magyar államférfia a nemzeti lelkesedésről azt mondta: „Merítsen a jelen, nemzedékről nemzedékre lelkesedést a multak emlékeiből”, — azonképpen mondhatnók ipari életünkre is, hogy a mult tanulsagai szolgáljanak utmutatóul a jövőre.

Iparunk fejlődése a legfontosabb állami és nemzeti érdekek egyike. Ezzel ma már tisztában vagyunk valamennyien és ezért kell felkarolnunk az ipari érdekeket valamennyiünknek, de nem szóval, hanem tettel, nem hazafias felbuzdulásokkal, hanem komoly munkával!

A komoly és céltudatos munka egyik legfontosabb része a fogyasztás rendszeres, tervszerű irányítása. A mikor ezt mondom, nem harci tendenciára gondolok, melyben csak erőnk java merülne ki minden gyakorlati haszon nélkül, hanem produktív, célszerű munkára, a melyből áldás fakad a magyar iparra. Szükség van erre a munkára annál inkább, mivel meggyőződésem szerint a hivatalos iparfejlesztés csonka marad mindaddig, a míg a társadalom szervezettsége azt ki nem egészíti, hatásossá nem teszi.

Mert ipart fejleszteni, ipart teremteni, Magyarországon csak idő és pénz kérdése. A magyar ipar megerősödésének minden egyéb feltétele bőven megvan és ha rendelkezésre fog

Perzselő szerelem.

Irta: R. Mimi.

Éjfél után járt már az idő és a kis társaság még együtt ült a fürdővendéglő terraszán. Az enyhe nyáreji szellő feléjük vitte a jázminok és tearózsák bódító illatát és az asszonyok elmerengve, mohón szívták magukba a kellemes illatot, míg a férfiak az asszonyokat bámulva, eregették szivarjaikból a finom lila füstöt. Ugy látszott, mintha mindenki az emlékeiben kutatna valami után. A csöndet Ládayné, a szőke gyerekasszony szakította meg, aki csak másfél év előtt egyenesen az apácaiktól került a főkötő alá és előszerzetettel vitatkozott a szerelemről.

— Hát önök csakugyan hisznek a szerelem mágnességében, abban, hogy az önök hatalmasan lángoló szerelmüktől megperzselődik az asszony?

— És megfordítva, — vágott közbe Balogh, a harmincöt éves vénlegény.

— Mondjuk úgy, folytatja tovább a gyerekasszony. Ezzel tehát azt is állítják, hogy a nő, legyen az férjes asszony vagy leány, okvetlenül a karjaikba borul, ha önöknek eszökbe jut szerelemre lobbanni iránta.

— Ugy van, asszonyom, csak hogy nem

egészen helyesen fejezte ki magát. Nem akkor, ha eszünkbe jut szerelemre lobbanni, hanem a mikor a szívünk gyul szerelemre. Nem értek én szerelem alatt holmi pillanatnyi fellobbanást, amely bizonyos idő múlva eltűnik, hanem azt a nagy, szenvedélyes, önfeláldozó, szent érzelmet, amely örültté képes tenni, bünt képes elkövetni. Ez a szerelem, amelynek őszinteségéről és hatalmáról idővel meggyőződik a nő vagy férfi: igenis megejtí még a leghidegebb szívet, még a legerényesebb nőt is.

— Be kár, hogy ilyen szerelmet ma már csak Pekár vagy Rostand hősei éreznek egymás iránt, sóhajtott a szép Kócsné, a fürdő „korhelye.”

— Téved, szépséges asszonyom, — szólalt meg hirtelen Döme Gyurka, a szobrász — és Dani is téved. Ilyen szerelem a mi csunya materiális életünkben is található, csak hogy mi nem érünk rá, vagy talán rösteljük őt felvonáson keresztül búbájosan csengő rimekbe foglalni a szerelmünket, epekedni, mint egy holdkóros gimnazista és talán azért van aztán, hogy míg amazok mindenkor végig élvezhetik a viszonztszerelmek menyéi gyönyöreit, nekünk egy szánakozó és hitetlen mosolynál nem jut egyéb. Ilyen szerelem emészti a lelkemet hosszú, kínos esztendők óta, tette az életemet po-

kollá és az asszony — kikacagott, elkergetett.

Mindnyájan meglepődve néztek a beszélőre. Ilyen mély, nagy érzelemre nem tartották volna képesnek, ha bár csak a fürdőben rövid idő előtt kerültek össze. Csak egy asszony, a legszebbik mindnyájuk között, Csathó Elemérné ült nyugodtan és ugylátszott, mintha a kenyérből formált apró alakok jobban érdekelnék a vitatott kérdésnél. Valaki azonban úgy látta, hogy a szép asszony egy pillanatra elhalványult és idegesen remegve gyurja össze finom ujjával a kenyérbél-darabokat. A szobrász volt, aki egy pillantást vetett feléje.

— Gyerekek, a hangulat nagyon szentimentálisá fajul, hát ilyünk inkább — indítványozta dévaj kacagás közben a korhely asszony.

És a poharak megteltek pezsgővel és a cigány, csak úgy magától belekezdett egy bubánatosan zokogó nótába. Egyszerre valami különös hangulat lepte meg az embereket, mintha megrészedni akartak volna: folyton koccintottak. A pezsgő elbódította őket és incselkedtek egymással és kacagtak.

— És milyen az a szerelem, ha ugyan egyáltalán létezik? Üdvösség? — kérdezte kíváncsian a gyerekasszony.

állani a szükséges anyagi erő, meg zavartalan időnk lesz hozzá: semmi kétség az iránt, hogy belátható időn belül képesek leszünk kézműiparunk pusztulását megállítani és fejlődésképes ágazataiban új életre kelteni, gyáriparkunkat megerősíteni és termelésünket munkások százazreinek lekötésével sokszorozni.

Am nem oly könnyű a megerősödött ipar fentartása és termelésének biztosítása. Erre a hivatalos iparfejlesztésnek nem lehet befolyása; ehhez kell a társadalom, a szervezett iparpártolás.

Iparunk sok ágában feltétlenül versenyképes ma is, csak hiányzik a mi éltesse, hiányzik életelő eleme — a biztos, az állandó fogyasztás, mely a versenyképességben előnyt ad annak, a mi hazai; mely nem jelszavakat követ, — hanem tudatosan cselekszik; mely a magyar ipartól megköveteli, hogy *versenyképes* legyen, hogy támogathassa. Ez utóbbi igazán hathatós eszköze azután a hazai ipar támogatásának. Sőt talán legerősebb eszköze, mert megszerzi a támogatás alapfeltételét, nevelőleg hat nemcsak a fogyasztásra, hanem a termelésre is.

E kettős célt látom kidomborodni a szervezkedésben, a mely szükséges kiegészítése az állam iparfejlesztési munkásságának. Nemzeti és közművelődési érdekek követelik parancsolóan az ipari erők érvényre jutását és ezen érdekek győzelmét csak úgy segíthetjük elő, ha az állami ténykedés mellett, a fogyasztó társadalom és kereskedelem összefognak a magyar ipar érdekében.

Mindegyik tényezőnek megvan a maga feladata és ha mindegyik céltudatosan, tervszerűen teljesíti a maga hivatását, úgy nincs kétségem abban, hogy a hazai iparfejlesztés ügye az eddigi nyomokon haladva, mind nagyobb és nagyobb eredményekkel fogja megörvendeztetni a hazafias Magyarországot.

Az aradi tisztviselőtelep.

Ház építő-egyesület alakul.

(A tervvezet részletei.)

— Az Aradi Közlöny tudósításától. —

Arad, augusztus 18

Már esztendőnk óta állandóan napirenden van az a kérdés, hogy Aradon, amely a vidéki városok sorában egyike azoknak, melyek a leg-

több tisztviselő-lakossal bírnak, *tisztviselő telepet* létesítsenek. Ennek a vállalkozásnak szükségességét az indokolja, hogy a tisztviselő más-különbben nem juthat modern lakáshoz, mert míg a régi házakban ósdi az egész berendezés, az újabb épületekben a házbér olyan nagy, hogy nem hozható arányba a mérsékelt magas tisztviselői fizetésekkel.

A telep létesítésére az első impulzust Vaja Kálmán szentleányfalvai jegyző adta meg, aki többekkel társulva, a *szentleányfalvi* határban akarta a telepet felépíttetni. A telepen kerttel is bíró, teljesen elkülönített családi házak lettek volna. Később a terv úgy változott, hogy a telep a város határába kerül. Aradváros törvényhatósága ugyanis határozatilag mondotta ki, hogy egy ilyen tisztviselőtelep létesítésében maga is résztvenne. Ilyen stádiumban volt az ügy, mikor azt az *államtisztviselők országos egyesületének aradvidéki köre* vette a kezébe.

A kör elnöksége az e célra kiküldött ad hoc bizottsággal karöltve mindenekelőtt alkalmas telek után nézett s ez irányban a város gazdasági hivatalával, majd Vaja Kálmánnal kezdte meg a tárgyalásokat. A szentleányfalvi telek a közlekedési viszonyok nehézsége miatt alkalmatlannak bizonyulván, más terület után kellett nézni. Így jött szóba a *Birkás-dűlő*, mely a kitűzött célra ideálisan alkalmasnak mutatkozott. Megindultak tehát a tárgyalások, hogy e telek biztosítsák a telep céljainak. Egyben pedig, illetve párhuzamban lépéseket tett a kör, hogy tájékoztató épületterveket és költségelőirányzatokat szerezzen be s a finanszírozásról gondoskodjék. Házterveket s költségvetéseket Steiner József műépítész és Tenczlinger Károly építőmester adtak be, a finanszírozásra pedig számos hitelintézettel folytatott beható tárgyalás után az *Aradi Első Takarékpénztár* — mint helyi és mégis igen előnyös feltételeket szabni kész — pénzügyintézet ajánlatánál állapodott meg a kör.

A kiszemelt Birkás-dűlőbeli földekre vonatkozólag azonban Arad város törvényhatósága múlt évi szeptember hó 13-án tartott rendes közgyűlésén oda nyilatkozott, hogy ezen terület már tűzérési gyakorlóternek lévén felajánlva, ennek folytán annak átengedése felett ezidőszáig érdemileg nem határozhat. A mérnöki hivatal által a Birkás-dűlő helyett kijelölt

Libás-dűlőbeli földek pedig nem felelnek meg a célnak.

Új telkek után kellett tehát nézni. Olyanok után, melyek egyrésztől egészséges helyen is fekszenek, másrésztől jutányosak, — közlekedési szempontból, világítási és gyermek iskoláztatási szempontból stb. is előnyösek és mégis a városhoz közel fekvők. A telekkeresés kiterjedt az egész környékre, Új-Aradra és Zsigmondházára. Végre is *Halmai Andornak* a radnai-úti vámház melletti u. n. Manu-kertjében és *Mozotzy Istvánnak* a simándi-ut melletti (a volt Gutzjühr-féle szeszgyárral szemben fekvő) földjében, mint legelőnyösebbnek látszóban állapodott meg a kör vezetősége. Mindkét birtokostól kötelező eladási nyilatkozatot kapott a kör. Mindkét telek előnyös helyen van, a város belterületének közvetlen határán fekszik, jutányos, könnyen megközelíthető iskolával szomszédos, gáz és villanyvilágítással és vízvezetékkel ellátható, sőt a Mosotzy-féle telek az állomás kiépítése alkalmával könnyű szerrel csatornázható is lesz.

Ujabbán a *Hegyaljai motoros r. t.* is foglalkozni kíván az ügygel és felajánlott egy telket *Glogovác* község határában, ahová a *társaság egy szárnyvonalat építené ki* és motorjáratokat rendszeresítené.

A költségelőirányzatokból az tűnik ki, hogy egy-egy családi ház 400 □-ól bekerített, befásított telekkel, utca rendezéssel, *térfészen*, az igények és külső dísz különbözősége szerint 3—4 lakószobával és az összes kívánatos mellékkel egyaránt 3000-tól egész 5000 forintba kerülne. Ezen házak építésére pedig mintegy 65% erejéig 30 évig 6⁸/₁₀%-kal törlesztendő kölcsönt lehetne szerezni. Vagyis másszóval úgy áll a dolog, hogy minden építetőnek az összes költségeknek legalább 1/3 részét más forrásból kellene fedezni, mert a teljes költségek erejéig egyetlen pénzügyintézet sem hajlandó még első helyen való betáblázásra sem hitelezni.

A számítás így is előnyös 6⁸/₁₀%-os törlesztési hányad 4000 frt után is, mely összeggel pedig már egészen helyes 4 szobás családi ház építhető, kereksum csak 280 frt, vagyis annyi, a mennyi egy a IX. fizetési díjosztálybeli tisztviselőnek lakbér illetménye és ebből is 1/3 rész saját befektetendő tőkéjének igen tisztes kamatául marad, miután a bank csak

— Viszonzatlanul: kárhozat, — jelentette ki meggyőződéssel a szobrász. De kísérelje meg.

— Önnel?

— Fájdalom, én már szeretek.

— Goromba! — fakadt ki az asszony.

És kacagtak tovább és énekeltek. Döme odaintette magához a cigányt és lehuzva újjáról a gyémántgyűrűjét, rátette a vonóra és mondta:

— More, a lelket öntsed ma be a hegedűbe és a föld legszebb asszonyára gondolva huzzad el a nótát. A fülembe huzd, úgy is utolszor huzod nekem, aztán el akarom felejtetni azt a nótát.

— Ne a nótát, azt az asszonyt felejtse el, mondta őszintén a korhely asszony.

És az éjszaka elkapta a dallamot és vitte tovább, hogy:

Pedig én csak iszogatok, dalolgotok,

Csittgatok, altatgatok beteg, fájdó szívemet.

A szép asszony halkán dudolta a nótát és kocintott a cigánynyal.

— Még egyszer.

A gyerekasszony már mámoros lett az italból és sirva követelte, hogy Döme beszéljen

arról a „szívtelen teremtről”, a minek ő nevezte.

— Leány még? Asszony? Barna? Szőke? Királyleány? — ostromolták mindenfelől. Még a szép asszony is kérte, hogy hát mondja már el azt a dolgot.

— Akkor még leány volt — kezdte a szobrász, — amikor megszerettem. Sokat jártunk együtt és a világ már eljegyzett egymásnak. Ő akkor tizenhat éves volt, én husz. Megkértem a kezét és kikoszorúztak, mivel a szülei tulságosan fiatalnak tartottak. Én pedig továbbra is imádtam azt az akaratnélküli, kevély leányt, akiért az egész város fiatalsága rajongott. Alig hogy elutaztam a fővárosba, mint akkor mondtam: gyógyulást keresni, már a leányból asszony lett: egy elszegényedett mágnes neje. Én pedig azután is szerettem, valami vad, őrzöngő szerelemmel és később, hogy ismét összekerültünk, azt meg is vallottam neki. Ő még akkor is hideg maradt, mert szerette az urát. De mi volt a férj szerelme az enyémhez képest? Hat év óta járok a nyomában és imádkozom hozzá! Hat év óta érzéketlen vagyok minden női szépség és báj iránt és csak ő utána vágyódom, sóvárgok. Hat év óta látja ő az én vergődésemet, szenvedésemet és még sem perzselődött meg a szerelemtől. És

én úgy érzem, ha egyszer a karjaimba zárhatnám megfojtanám a csókommal, az öleléssel, hogy ne lehessen többé a másé.

Egyszerre elhallgatott. Senki sem merte megtörni a csendet. A gyerekasszony néhány-szor megérintette a poharát, mintha koccintani akarna, aztán a szobrászra nézett, végre hirtelen elhatározással mondta:

— Egy utolsót koccintsunk még, aztán menjünk haza. Be vagyok csipve és félek, hogy valami bolondot találok tenni. Azaz, hogy ti maradhattok, én nem akarom a mulatságokat elrontani, engem majd csak hazakisér valame-lyiktek.

A férfiak szolgálatkészen ugrottak fel helyeikről, az asszony azonban még kocintott és dévaj kedvvel énekelte:

... Pedig én csak iszogatok, dalolgotok,

Csittgatok, altatgatok beteg, fájdó szívemet.

Aztán belekapaszkodott Döme karjába és csipke ernyőjét magasra emelve kiáltotta:

— Csapat indulj!

A társaság felcélhódott és indult hazafelé az elszórtan fekvő villákba.

A gyerekasszony kísézője vállára hajtva fejét, egész uton arról a „szívtelen teremtről” beszélt, aki — ugymond — nem érdemli

az összegnek két harmadát engedélyezi. Létesítés esetén az építendő házakat halálesetre biztosítással tehermentesítetik, hogy a hátramaradottaknak a családfenntartó elhalálozásával minden további fizetési kötelezettségük megszűnjék, mely célra éppen a fenthivatkozott $\frac{1}{3}$ rész fenmaradó lakbérhányadot lehetne a legcélszerűbben alapul kijelölni.

Az érdekelteknek — mint az külföldön is szokásos és Budapesten is történt — *házipítő-egyesületbe* vagy szövetkezetbe kell tömörülniök, persze csak korlátolt és inkább csak erkölcsi felelősséggel és a közelebbi megállapodások keresztülvitelére, szerződések kötésére és a szövetkezetnek anyagi és erkölcsi érdekei képviselésére felhatalmazással ellátott végrehajtó vagy igazgató bizottságot kiküldenie, mely mindaddig működésben marad, míg csak az építkezés és kapcsolatos városrendezés összes munkái teljesen be nem fejeztettek és nem finanszíroztattak, hogy az egyeseknek ne kelljen az anyagiakon kívül még ezen kezelési és rendezési súlyos terhek egészét is viselni.

Az érdekeltség már meg is alakult és az ívet eddig tizenöten írták alá.

A lakók sztrájkja.

(Dal a pesti háziurakról.)

Budapest, augusztus 18.

Tehát sztrájkolunk! Harcba léptünk a házi urainkkal és álljuk a harcot mindaddig, a míg a javunkra nem fordul a helyzet. Ami azt jelenti, hogy amíg a világ világ lesz, a pesti lakó mindig harcban lesz a pesti háziurral. Csofaldatos és érthetetlen ez a nagy kapzsisága a mi jámbor spiszbürgereinknek, akik — többnyire ilyenek! — a régi jó időkben jutottak a telkeikhez és a házaikhoz s akik sohase vittek volna ennyire, ha őket is úgy nyuzták volna a régi Pest háziurai, mint ahogy ők nyuznak most bennünket.

A pesti házi urnak minden alkalom jó arra, hogy stájeroljon!

Kiállítás — lesz: föl kell emelni a házbért; kiállítás — van: stájerolni muszáj; kiállítás — volt: csavarni kell egyet a srófon! Új ház-mester jön a házba, vagy elmegy a régi; gyerek születik a harmadik emeleten, vagy meghal valaki az elsőn, másodikon, negyediken —

vidáman stájerol a háziur! És történik emez, vagy történik amaz — mindig csak mi isszuk meg a levét!

Tehát sztrájkolunk! Egy szép reggelen egyszerre negyvenkét lakó mondott föl a háziurnak. A fölmondás az első lépés: a kihurcolkodás az utolsó; közben pedig — a szó igaz értelmében! — folyik a harc. A lakó mindent elkövet a ház ura ellen s a háziur se hagyja magát! A lakásokban minden szegnyomot megfizettet magának a háziur; a lakó pedig úgy áll bosszút, hogy mást is elijeszt a lakástól.

Mikor jönnek a lakásnézők, mostanában, ilyen fogadtatásban van részük:

— Ah... ah!... A lakást tetszik meg nézni?... ah!...

— Igen, kérem, a lakást nézzük meg.

— Nagyon szép lakás!

— Uraságod meg volt vele elégedve?

— Én? Oh, igen, igen! De a feleségem nagyon melegnek találta, most egész nap ide-tűz a nap. Én — imádom a napsütést és a kemence: forróságot; de a feleségem... a feleségem!...

A lakásnéző tovább érdeklődik:

— És tiszta, kérem, a lakás?

— Hogy tiszta-e? De még mennyire!

— Nincsenek... nincsenek... nincsenek?...

— Poloskák? Svábok?... Nincsenek! — Én legalább sohasem láttam egyetlen egyet sem. De a gyermekeim azok láttak néhányat... úgy futólag!...

— Akkor talán ki sem vesszük a lakást.

— Oh, miért nem? Hát igaz, vannak apró hibái; de viszont a házmester goromba, mint a pokróc; a háziur kegyetlen mint egy pióca s a vici úgy bánik a lakóval, mint a napos káplár a regrutával!...

Persze, aki a lakást nézni jött, ijedten menekül. És folyik a különös harc tovább. Ma még csak két ház sztrájkol; holnap-holnapután következhetik a többi is.

Nem is volna utolsó dolog kiköltözni a budakeszi erdőbe és onnan nézni, gusztálni a pesti háziurakat.

De ennyire még nem vagyunk. A harc egyelőre vidám és az van felül, aki győzi humorról. Csak ne is kerüljön sor soha a komoly, az éles fegyverekre!...

F I

A titokzatos nevelőnő.

Hat évig járt női ruhában.

(Gyermekek megrontója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 18

Maupassant alakjai elevenednek meg szemünk előtt, mikor badeni lapok híradását olvassuk.

Baden egyik legelőkelőbb villájában, a mely *Nebenheim* Alfonz dúsgazdag troppai gyáros tulajdona, nyaral már évek óta özvegy *Wildeneck* Agostné dúsgazdag bécsi asszony kis leánykájával. *Wildeneck* a villát albérletben bírja s kívül s környezetén kívül senki sem lakik az épületben. A környezet egy nevelőnőből, egy inasból, szobaleányból és szakácsnőből áll.

A nevelőnő, a kit *Hauer* Antóniának hívnak, már hat esztendeje áll *Wildeneck* né szolgálatában, a ki ez alatt urnőjének legteljesebb megelégedését érdemelte ki. A tizenkétéves *Julia* szeretettel csüngött *Tóni* kisasszonyon s igazán nem várta senki, de legkevésbé az urnő, hogy rövid idő alatt rettenetes dolgok fognak kiderülni a nemcsak szerény és finom modorú, de erkölcsi tekintetben is kifogástalan kisaszonnyról.

Körülbelül két héttel ezelőtt történt, hogy a Bécs szomszédságában levő *Nussdorf* községben meghalt egy hetvenéves öreg asszony, név szerint *Walter* Katalin. Mikor az elhunyt iratait rendezni kezdték, egy levelet találtak, a melynek címlapján nagy betűkkel volt olvasható:

Felbontandó
halálom után.

A leltározók felbontották a levelet s abból a következő meglepő dolgokat olvasták:

— Mig élttem, nem volt bátorságom elárulni azt a nagy titkot, a mely lelkemet nyomta. Vagyonomat a szegényeknek hagyom, ezzel talán levezekiem valamennyi bűnömöt. Lélekkuvár voltam, ártatlan gyermekeket rontottam meg. Az Isten talán Irgalmas lesz s helyettem azokat a bizonyos *bécsi nagyurakat* bünteti meg, a kik az igazi bűnösök. Nekem sohasem jutott volna eszembe ez a gonoszság.

meg ezt a nagy szerelmet. A villához érve, a szőke asszony csókra nyujtva kicsiny fehér kezét, mélyen a férfi szemébe nézett és szinte könyörgő hangon mondta:

— Felejtse el azt az asszonyt!

Aztán még egyszer visszanézett a távozóra és a másik pillanatban becsapódott mögötte a rácsos kapu.

Döme hogy elkísérte a gyerekasszonyt, sétálni indult, hogy egy kissé szellőztesse kábult fejét és számot adjon magának a történetekről. Önkénytelenül is a szép asszony, *Csathóné* lakása felé indult, ahol néhány pillanatra megállt és merően nézett a sötét ablakokra. Hirten valami vad, a féltékenységhöz hasonló érzés vett rajta erőt és alig tudta magát türtőztetni, hogy a kapun be ne rohanjon megkérdezni, itthon van-e már az asszony? Mert rég itthon kellene már lennie, hiszen közelebb lakik, mint az a másik. És mégis, nem jött még haza. Talán Dani... És eszeveszetten rohant Dani lakása felé.

Néhány lépésnyire tőle, egy pálmabokor árnyában egy nagy kendőben burkolt asszony áll mozdulatlanul és amint látja közeledni a férfit, még jobban elrejtőzik. Döme agyát iszonyu gondolat zsiibasztotta meg és nem tö-

rődve a következményekkel, odarohant a bokorban rejtőző alakhoz és lerántotta a kendőt róla. A szép asszony volt.

— Szerencsétlen mit tett? — kiáltotta kétségbeesetten.

Az asszony egész testében remegve, nem tudott szólni, aztán erőt véve felindultságán halkan mondta:

— Most, hogy meglátott, nincs már mit tagadnom. Jöjjön!

És az asszony szinte vonszolta magával a férfit a lakására.

A szépasszony ledobva magáról a nagy kendőt, fáradtan vetette le magát egy zsolyébe, szemben a férfinak mutatva helyet.

— Hallgasson meg. Csak néhány perc előtt mondtam, hogy hat év óta szeret engem hűséges szerelemmel és aztán megteszi, hogy hajnalban hazakisér egy mámorosfejű, gyerekesszű szép asszonyt és engem otthagy egy léha ember társaságában. Nos igen, hadd tudja meg, ha a tekintetemből, az ön elől való menekvésemből nem tudta meg, hogy mióta fíjemet ismerem, mindig csak magát szerettem. És épen ezért félttem magától, futottam előle. Most, hogy láttam azzal az asszonnyal elmenni, megijedtem és félttem, hogy elveszítem

magát, hogy nem fog többé szeretni. Örült voltam, amikor elhatároztam, hogy meglessem magukat. Aztán láttam elválni attól az asszonytól és a boldogság megbénította a tagjaimat nem tudtam már visszamenni. Elrejtőztem és ön mégis meglátott, de ha nem is látott volna meg: én rohantam volna utána, mert úgy érzem, hogy beteggé tesz ez az elfojtott, visszakényszerített, eltitkolt szerelem.

A nászajándék.

Írta: Makoldy Margit.

I.

Rajnay Emma lázas sietséggel írta a naplójába a tegnapi bál benyomásait:

— Milyen kedves ember *Kassay Béla*! És hogy tud táncolni! Senkisémm táncolt úgy velem a bálon, mint ő. Ez a bál máskülönben is pompásan sikerült. A ruhám szép volt és úgy látszik, jól festhettem benne, mert *Kassay* azt mondta, hogy legszébb vagyok a bálon, mire azt válaszoltam, hogy mindenik szébb, mint én vagyok. Erre ő visszavágta: „Én előttem maga a legszebb nemcsak ezen a bálon, hanem az egész világon!” Édes Istenkém, vajjon mit akart ezzel mondani? Még senkisémm nem láttam ilyet! Ugy dobogott a szívem. De mégis jobb szerettem volna, ha azt mondta volna: „Te vagy a legkedvesebb a világon, mert szeretlek, ki-mondhatatlan forrón szeretlek!” Oh Béla! Tudom,

Egy Wild Samu nevű nyomorult ember szavára hallgattam, ez bolondította meg a fejemet. Mig éltem, nem árultam el, mert én is bajba kerültem volna, most megteszem. A nyomorult ugyanis meglöpött s aztán eltűnt. Én tudom hol van. Egy *Wildeneck* Alfonzine nevű hölgnél szolgál már évek óta mint nevelő, *női ruhába bujt, hogy fel ne ismerjék*. Igen, én jól tudom, s hiszem, hogy most eléri méltó büntetését.

A szenzációs tartalmu levél nyomán aztán tegnapelőtt két bécsi detektív jelent meg a badeni villában s bebocsájtást kértek az asszonyhoz:

— Nagyságos asszony, egy igen kényes ügyben keressük önt. Tudomására kell adnunk, hogy a nevelőnőt le fogjuk tartóztatni.

— A nevelőnőt? — kérdezte az urinő elhalványodva. — De miért?

— Ne tessék kérdezni, hanem szíveskedjék ide küldetni.

Az asszony kifelé akart indulni, de a detektívek nem engedték:

— Tessék becsengetni nagyságos asszonyom, itt marad mindaddig, míg a kisasszony be nem jön a szobába.

Az asszony az izgalomtól remegve nyomta meg a csengő gombját.

— Kérem, küldje be a kisasszonyt, — szölt a jelentkező inasához.

Pár perc múlva ott állt a nevelő a társaság előtt.

A detektívek ezután eltávolították a ház urnóját s mindkettőjük revolvért rántva elő, erősen rákiáltott a rosszat sejtő hölgyre:

— Vetközzék le gyorsan!

Tóni kisasszony védekezni próbált, izmos kezeivel ki akarta magát szabadítani a detektívek kezei közül, de azok hirtelen lefoglák s egy pár perc alatt meggyőződtek az öreg asszony által írottak valódiságáról.

A „kisasszonyt“, a ki nem volt más, mint *Stondler Henrik* s a ki már erkölcstelen merényletet többször volt büntetve, még az este bezáratották a bécsi országos fogházba.

Az eset egész Badenban óriási feltűnést keltett.

Új rend a virilisták körül.

Ki készítse a névjegyzéket?

A belügyminiszter rendelete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

A belügyminiszteriumban már régebben visszásnak találták azt a helyzetet, hogy a *virilisták névjegyzékét* a kir. adóhivatal állítja össze. Az adóhivatal ugyanis nem ismeri eléggé a városi adófizetők helyzetét, ami gyakran visszaélésekre adott okot. Számos esetben megtörtént már, hogy olyanok kerültek be a virilisták névjegyzékébe, akiket ez a hely sem vagyoni állapotaiknál, sem jövedelmüknél fogva nem illetett volna meg. Az illetők olyképen érték el céljukat, hogy jóval nagyobb jövedelmet vallottak be, mint amennyi tényleges jövedelmük volt. Ezzel a hamis bevaliással sokan elérték már azt, hogy mint virilista tagok bekerültek a városi és a megyei törvényhatóságok kebelébe.

Az ilyen visszaéléseket súlyosan bünteti a törvény, de csak a legritkább esetekben fordul elő, hogy a manipuláció napvilágra kerül. A fő oka ennek az, hogy a kir. adóhivatalok nincsenek eléggé tájékozva az adófizetők vagyoni viszonyai felől.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter, hogy a visszaéléseknek véget vessen, most olyképen intézkedett, hogy ezentúl a városok virilistáinak névjegyzékét *ne a királyi adóhivatal, hanem a városi adóügyi osztály készítse el* és küldje át a város polgármesteréhez, aki a névjegyzéket, elbírálás, illetve összeállítás céljából, az igazoló választmányhoz tegye át.

A belügyminiszternek ez a reformja alkalmas arra, hogy az eddigi visszaéléseknek gátat vessen és nem lehetetlen, hogy életbeléptetésével, visszamenőleg számos régebben elkövetett visszaélés fog napvilágra kerülni.

A belügyminiszternek a reformot előrendelő leirata ma érkezett *Aradvárosához*.

A leiratban a miniszter elrendelte azt is, hogy a jövőben a virilisták névjegyzékét az adóügyi osztály legkésőbb *augusztus 31-ig* készítse el és szeptember 1-én terjeszse fel a belügyminiszteriumhoz.

A rendeletről *Institoris Kálmán* polgármester nyomban értesítelte *Lőcs* Résző adóügyi tanácsnokot, aki *még ma elrendelte a névjegyzék összeállítását*. Az adóügyi osztály az utasítás folytán rögtön hozzáfogott a jövő évi virilisták névjegyzékének összeállításához. A munkálatok 26-ig fognak tartani, amikor is a rendelet értelmében a névjegyzéket fel fogják terjeszteni a belügyminiszterhez.

Az elhagyott férj.

(Tragédia a cséffai állomáson.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Kegyetlen vérengzést vitt véghez tegnap reggel a *cséffai* vasuti állomáson egy elkeseredett, kétségbeesett ember, akit elhagyott a felesége és két gyermeke, a szerencsétlen ember vak dühében még súlyosabbá, szomorubbá tette nyomorúságát. Kést adott az elhagyott *Oláh Ferenc* kezébe a fékevesztett indulat s vérengző dühvel támadt feleségére, amikor az végképp el akarta hagyni az erőszakos, durva embert, aki mellett szenvedés és megalázkodás volt eddig az élete.

Mély sebektől borítva, haldokolva vitték be a szerencsétlen asszonyt a biharmegyei köz-kórházba. Elindult nyugalmas életet keresni, hogy felnevelhesse gyermekeit, akiknek az atya azonban a halálba kergette.

Oláh Ferencné, született *Lautvorszky Ilona* már régebben elhagyta a férjét, ki két leánygyermekének atyja, mert durván és kegyetlenül bánt vele. Az asszony Nagyszalontáról, ahol a férjével lakott, Nyitregyházára költözött a szüleihez. A napokban, hogy ügyes bajos dolgait elintézzze, visszament Nagyszalontára. Itt való időzése alatt sikerült férjét elkerülnie, de amikor már vissza akart utazni, meg tudta ottlétét a férj.

Oláh Ferenc reggel kislelt a vasúthoz. Csendesesen, szomorúan szólította meg a feleségét:

II.

Rajnay Emma úgy el volt foglalva, a kelengye készítésével, hogy észébe sem jutott a naplója. Ugyan mit is írt volna bele Hisz a vőlegénye szerelmes szavai ugys bevesődtek a szívébe, nem kellett azokat feljegyeznie.

Kassay Béla minden szabad idejét menyasszonyánál töltötte és együtt számlálgatták a napokat, míg megköthették a szent frigyét. Végre elérkezett a nagy nap is. Rajnayék termei megteltek előkelő vendégekkel. Az anyakönyvvezető elő, azután a templomba mentek. Onnan visszatértek és az estebedhez készültek. A menyasszony a leánykori szobájába ment, hogy meglekintse a nászajándékokat. Egész vagyont érő ajándékok voltak ott felhalmozva. A menyasszonynak figyelmét egy ismerős fedelű könyvecske vonta magára. Kezébe vette és meglepetve kiáltott fel:

— A naplóm! Hogy került ez ide? Aztán felnyitotta az utolsó írott lapon az ő utolsó sorainál, melyek alatt Béla kezeirásával ez állott: Nászajándéku! visszaadom e könyvecskét, mely áldott legyen, hogy szerelmemben bátorságot adott Vágyom ajkadról is hallani a szót, hogy szeretsz, közvetlenül tőled, ki nekem legkedvesebb vagy a világon! Őlel forró szeretettel férsz: Béla.

Emmi észre sem vette, hogy a háta mögött áll a sorok írója. Csak mikor valaki gyengéden karjaiba zárta, akkor eszmélt fel és könyezve suttopta:

— Szeretlek, szeretlek!!

érezem, hogy ezt mondtad volna, ha tudnád, hogy mennyire szeretlek!

Alig végezte be e sorokat, midőn vendégük érkezett, még pedig éppen Kassay.

Emmike nem lévén felöltözve, hirtelen a papája íróasztalának egyik fiókjába dugta a naplót és kisurrant, hogy öltözetét rendbe szedje. Kassay belépett Emmike papájával és beszélgetett vele. A házigazdának észébe jutott, hogy szívarral megkínálja vendégét és kinyitva a fiókot, a naplót haragosan veszi ki, miközben így dörmög:

— A teremfésit ennek a könyvnek! Mind összetörni a szivarjaimat!

— Micsoda könyv ez? — kérdi a vendég.

— Emmike naplója, — mondja az apja, de tovább nem beszélhetett, mert az inas kihívja, hogy egy öreg ur akarna valamit kérdezni. A házigazda kimegy: Kassay pedig az íróasztalhoz lép és némi habozás után felnyitja a könyvet a legutolsó írott lapon és lázas sietséggel olvassa:

... De mégis jobb szerettem volna, ha azt mondta volna: „Te vagy a legkedvesebb a világon, mert szeretlek, kimondhatatlan forrón szeretlek!“ Oh Béla! Tudom, érzem, hogy ezt mondtad volna, ha tudnád, hogy mennyire szeretlek!

Kassay Béla örömporogva csuszta zsebébe a könyvecskét, mert lépteket hallott közeledni. Ideje is volt, mert Emmike belépett és vendégét kedves mosollyal üdvözölte:

— Isten hozta, Kassay ur! Mit álmódott a tegnapi bál után?

— Ha igazán kíváncsi rá, elmondom.

— Hogyne! Mesélje el, nagyon érde-

— Azt álmodtam, — kezdé Kassay, — hogy elmentem világra, keresni a boldogságot. Messze elmentem és eltévedtem. Vártam a jó szerencsét, vagyis inkább kerestem az utat, mert most így eltévedve, se jobbra, se balra menni nem tudva, a boldogság keresése eszembe sem jutott. Amint így töprengtem, felém jön egy leány, aki nagyon csinos volt és kacagva szólított meg: Eltévedtél te idegen legény, jer majd vezetek! Mentem vele egy darabig, de nem tudtam örökös kacagását és üres léha fecsegését hallgatni, és azt mondtam: Köszönöm a fáradságát, nem megyek tovább. Elváltunk. Megálltam és vártam. Hangosan dalolva, más leányok jöttek arra, kik szintén megszólítottak, de ezekkel el sem indultam, mert a hogy körülfogtak, talán szét is teptek volna. Így hát tovább vártam. Végre arra jött egy család. Egy angyal arcú, mosolygó kis leány volt velük, aki érdeklődéssel nézett felém, de nem szólt hozzám. Hanem annál többet beszéltek azok az égszínké, tiszta ragyogó szemek! Azoknak a sugáraitól felbátorodva, léptem hozzájuk és szívemben éreztem, hogy nem hiába kerestem, mert meg is találtam a boldogságot. Kérdeztem, hogy merre visz az út hazámba? Azt felelték, hogy az ő utjuk is arra visz, velök tarthatok. És én mentem, elől az a kis bájos angyallal. Alig tettünk néhány lépést, megszólalt a szívem és kérdeztem: Akarja-e, hogy így kettesben járjunk az egész életen?

— És a leány mit szölt?

— A leány azt mondta: Oh Béla! Tudom, érzem, hogy... Oh mondja, Emmike kisasszony, mit mondott volna magácska?

— Azt, hogy... hogy... akarom.

— Maradj itt Ilona, ne tégy csuffá.
— Soha, míg élek — mondta az asszony — nem akarok szenvedni többet.
— Így is jó, — mondta fojtott hangon, sötétén a férj és elment.

Az asszony azt hitte, hogy már tulesett a férjével való találkozáson és nyugodtan ült a vonatra.

A cséffai állomáson kiszállott az asszony, hogy kis leányának vizet vegyen. Észre sem vette, egyszercsak eléje toppant az ura.

— Utánad jöttem! Gyere vissza! — kiáltotta.

— Nem, nem megyek!

Oláh Ferenc megragadta az asszony karját.

— Gyere vissza, mert megkeserülöd.

— Segítség! Emberek! — kiáltotta rémülten az asszony, mert akkor már férjének kezében villogott a kés.

A vonatból kiugráltak az emberek. Vistva szaladt anyjához a nagyobbik lánya is. Oláh Ferencet azonban nem tudták megakadályozni vérengzésében. Gyorsan, vad dühvel forgatta meg felesége mellében a kést, ki rögtön lerogyott. Még estében az asszony hátába is belédöfte kését.

Az utasok megragadták ekkor a vérengző embert s leteperték. A halálos sebekkel borított asszonynak pedig a vasuti alkalmazottak siettek segítségére. A kéznél levő mentőszekrényből Zombory István kalsuz ideiglenes kötést alkalmazott a roppant sebekre s így szállították be a szerencsétlen asszonyt Nagyváradra. Itt az állomáson Altmann Jakab dr. és Szirmay dr. kórházi orvos várták a mentőkkel, kik aztán beszállították a sebesültet a közkórházba. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az ejtett 4 szúrás közül egyik a tüdejét furta át, mely szúrás halálát fogja okozni. A gyorsan hívott rendőrség még kihallgatta Oláh Ferencet, ki azóta haldoklik.

A dühöngő férjet, amint lefoglák, átadták a csendőrségnek.

Aradi hölgyek képtárlata.

Művészek a gyermekvédelemért.

Edelsheim-Gyulai gróf ajándéka.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Az aradi festőművészek szép jelét adták annak, hogy a humanitárius mozgalmakhoz is önzetlen, áldozatkész rokonszenv fűzi őket. Az aradi Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület tudvalevőleg elhatározta, hogy a Németh Lajos festőművészről 800 koronáért megvásárolt „A libapászter” című nagyszabású képét kisorsolja. Időközben azután Visontay Kálmán tanár ajándékozott az egyesületnek két képet, mire az egyesület megkérte a többi aradi festőket is, hogy a sorsjáték nagyobb szabásúvá tétele érdekében ők is adjanak egy-egy képet. A kérelemnek az aradi művészek: Balla Frigyes, Urhegyi Alajos és Somogyi Ágost örömet tettek eleget.

Az egyesület ekkor felkérte Edelsheim-Gyulai Lipót grófot, az Országos Gyermekvédő Liga elnökét, aki festményeivel tudvalevőleg tulépte az amatőrök határát és a ki a Műcsarnokban múlt évben kiállított képével határozott és értékes sikert aratott, hogy adjon a képsor első céljaira szintén egy festményt. Edelsheim-Gyulai Lipót gróf elhatározását jogtanácsosa Szilágyi A. Károly dr. budapesti ügyvéd útján közölte az egyesülettel, aki a napokban a kö-

vetkező levelet írta a Fehér Kereszt-egyesületnek:

Edelsheim Gyulai Lipót gróf ur 5 méltóságához intézett b. átiratukra a méltóságos gróf ur közbejött utazása folytán, megbízásából az alábbiakban válaszolok:

Köszönettel vette a méltóságos gróf ur megisztelő kérelmüket s annak ugys, mint gyermekvédő, ugys mint aradmegyei nagybirtokos szívesen fog eleget tenni s mielőtt hazaérkezik, szeptemberben, a festményrendelkezésre fogja bocsátani.

Hogy azonban minél nagyobb érdekességet kölcsönözzön a sorsjátéknak az egyesület, az aradi és aradmegyei műkedvelő hölgyekhez fordult, megkérve őket, hogy egy-egy képpel ők is járuljanak hozzá a humanitárius vállalkozás sikeréhez. Az egyesület természetesen csak azoknak küldhetett ilyen kérő leveleket, akiknek műkedvelő voltát ki lehetett bizonyítani és ezek a következő urhölgyek:

Anyos Viola, Árpád Hedvig, Antalfy Gizzi, Allessz Ilonka, báró Bánhidv Stefánia, báró Bohus Juliska (Világos), Ifj. Buzáky Gyuláné, Bölöni Margit, Buchwald Ödönne, Bauer Paula, Benedek Erika, Benda Szilárdka, Benda Ilona, Boros Zsuzsanna, Csernovics Juliska, Czárán Erzsébet, Czárán Ella (Seprős), Darányi Jánosné, Dimitreszku Leticia, Dimitreszku Livia, Freud Ilus Fleischer Ilona, Fábán Margit, Fränkl Mariška, Gaál Irén, Guttmann Margit, Gönczy Ilona, Hendrey Ilonka, Horváth Gizzi, dr. Hubay Pálné (Kisjenő), Hajek Rozsóné, Haller Józsa, Hammer Fanny (Elek), Juhász Nyitó Pálné (Pécska), dr. Kláritz Lajosné, Kabdebó Jozefin, Kopp Erzsébet, Klein Sári, Kabdebó Margit, Kövér Irmuska (M. Kovács háza), Kertay Ilma, Krebsz Katica, Kronstein Olga, Lukács Mariška, Lázár Valéria, Leopold Frida, Losonczy Mariška, Marzó Ella, Moldován Kornélia, Mayer Adél, Magyar Ilma, Maczkó Elvira, Ifj. Nikodém Jánosné, Ortutay Margit, Papp Livia, Papp Veturia, dr. Prohászka Lászlóné, dr. Polonyi Jenőné, Purgly Emilné, Popp Aglaja, Russu-Szrianu Jánosné, Roicher Márta, Raicu Hortenzia, Senk Ferencné, Szekula Szeverné, Sármezey Ilonka, Sármezey Mariška, Szalay Ilonka, Szell Ilonka, Steinizer Jenny, Steiner Józsefné, Schauer Magda, Szentiványi Stefánia, Sanka Ilonka, Szathmáry Király Andrea, Somogyi Mariška, Somogyi Irén, Szathmáry Anta, Török Nusi (Világos), Tóttósy Zsuzsanna, Wallfisch Irén, Wally Annuska, Weiler Mariška, Wolf Jenőné, Vaszits Lenke, Verian Péterné, Walthier Lujza (Elek), Wechsberg Anna (Elek), özv. Zöldy Jenőné

A felsoroltak közül mintegy huszan már küldtek is képet s valószínű, hogy tekintettel a nemes célra, a többi főként hölgy sem fog késni leróni az emberszeretet adóját. Az egyesület természetesen elfogad képet mindenkitől, de kéri a gyermekvédelem barátait, hogy oly nőtismerősök címét, akik festeni tudnak, az előkelő cél érdekében közöljék Urbán Ivánnal, az egyesület elnökével, avagy Hunyár Algononnal, az egyesület titkárával.

Az egyesület az ajándékozott képeket az ősszel egy tárlat keretében ki fogja állítani és ennek a képtárlatnak a belépődíja egy-egy sorsjegy lesz.

Annyi kétségtelen, hogy ez lesz a legeredetibb és legérdekesebb képtárlat, a mely Aradon látható volt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj egyesületének aradi fiókja f. hó 19-én esti 8 órakor a Ferenc-tér 8. szám alatti hivatalos helyiségében (János vitézhez c. vendéglő) saját segély alapja gyarapítására társas összejövetelt rendez, melyre felkérem egyetünk tagjait és városunk polgárait, hogy minél számbanban megjelenjen szíveskedjenek. Tökéletesen a nemes célra irányított összejövetelünkre: Müller Károly városunk országgy. képviselője megjelenését szintén kiáltásba helyezte. Tóth Lajos elnök.

Tulipán-ünnepély.

(A Szent István-napi mulatság.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

A Szent István-napi tulipánünnepély előkészületei lázas gyorsasággal közelednek a befejezéshez és ha az időjárás bele nem szól, a nyári mulatságoknak legfényesebbje fog lezajlani a városligetben. A város hazafias közönségének színe java buzgólkodik az ünnepély sikerén, a rendező bizottság tagjai vállaltva igyekeznek a siker érdekében. Károlyi Gyuláné grófnő, az ünnepély védnökönje élénken érdeklődik az előkészületek felől s az ünnepélyen minden bizonyossággal részt fog venni.

A városliget díszítése serényen folyik, a látványosságok egész sorozata fogja a közönséget szórakoztatni.

Az aradi bortermelők és kereskedők közül: Andrányi Kálmán utódai, Domány József, Ransburg Sándor, a Magyarádi és ménesi bortermelők szövetsége, Bing és Löbl, Leopold Adolf, Dürr Gusztáv, Rothstein Mór, Karácsonyi Antal, Färber Lajos, Éles Ármán, Fejér Gyula és Lázár Gyula urak voltak szívesek borokat és ásványvizeket díjtalanul felajánlani. Az italokat és frissítőket az egyes sátrakban rendkívül mérsékelt árban fogják kimérni. Matzky Károly cukrász jövedelmének egy részét felajánlotta a tulipán céljaira, ezenkívül Kristyó János és Klein Ignác ajánlottak fel különböző élelmi cikkeket. László Gyümölcsator és borkóstoló, a hol az ajándékba kapott cikkeket a legmérsékeltébb árakon, minden kényszer nélkül fogják eladni.

Németh Lajos festőművész az allegorikus felvonuláshoz szükséges kocsikat utasításai szerint díszített a városháza udvarán, honnan a menet zeneszó mellett fog délután fél 3 órakor a város főbb utcáin történt felvonulás után a városligetbe haladni. A menet egyike lesz az ünnepély fő vonzó erejének.

A gályák közül száz pár fog bevonulni a népi ünnepélyre, a pécskai párok külön motorvonaton jönnek be az ünnepélyre s a városliget hős fái alatt fogják ropni a zamatos csárdást.

A sátrakban Arad legszebb leányai fogják kimérni az üdítő italokat, a szépségverseny győtese bizonyára e sátrakból kerül ki.

Élénk érdeklődés mutatkozik a Napközi otthon és az árvaház növendékeinek kiállítása iránt, mit Marinkovits Péter és Balázs Ferenc igazgatók lelkiismeretes buzgalommal rendeznek.

A nyílt színpad érdekes műsorával egyik kimagasló pontja lesz az ünnepélynek, nemkülönben a sportmutatványok. A tűzijáték egyike lesz az Aradon eddig bemutatott legfényesebb tűzijátékoknak, a táncestély pedig a legsikerültebbnek ígérkezik.

Az ünnepély rendező bizottsága ez uton is ismételt hangoztatja, hogy a hatvan fillér belépti díján kívül a közönség semmiféle más belépti díjat nem fizet, ugy a színi előadás, mint a Napközi otthon kiállítása, a sportmutatványok stb. teljesen díjtalanul tekinthetők meg.

A szépség versenyek, a gyermekszórakozások, póránc, konfetti, valamint az aradi vilámlomossági részvénytársaság által díjtalanul felajánlott villanyos világítás mind emelni fogják az ünnepély fényét, nemkülönben a Keller-féle műkertészet pompás virágkiállítása, melyet a városliget nagy köröndjén rendez.

Az ünnepélyre rendkívül sokan készülnek Pécskáról, Új-Aradról, Mária-Rudnáról, Világosról és a közeli környékről és látogatottság tekintetében is egyike lesz az év legsikerültebb ünnepélyének.

Hol a rendőr?

— Árnyképek a rácfertályból. —

Ha a rácfertályban ütnek
Valakit kissé agyon:
Íly panasz jár: hol a rendőr?
Hát a rendőr, hol vagyon?

Hogyha nincs, mért nincs a rendőr
És ha van, hát hol lohol?
Mikor szükség van reája,
Abszolute nincs sehol.

Nincs a téren, utcasarkon,
Nincs a kávéház előtt,
Nem ijeszti a sipistát
És az ádáz késelőt,

Pedig a panaszra, vádra
Éppenséggel nincsen ok:
Rácok negyedében rendőr
Annyi van, hogy szinte sok.

Nincs azoknak szeri-száma
És mind bölcs dolgot mivel,
Egy-egy rendőr jár karöltve
Aszfalt Betti nénivel.

Jár karöltve hétfőn, kedden,
Szerdán és csütörtökön;
Aszfalt Betti így nem üthet
Csorbát az erkölcsökön.

S hol békés polgáron rést nyit
A csibész könyörtelen,
Alávaló rágalom, hogy
A rendőr ott nincs jelen.

Alszik, hogy a gyilkos lássa,
A míg másan vág eret,
Mint tud nyugodtan pihenni
A jó lelkiismeret.

S mikor csak holttestet láthat
Tudja, a mit tenni köll:
Hivatalos komolysággal
A tényállást veszi föl.

Hol fölveszi a tényállást,
Hol pedig leteszi ő,
Minden bajban, nyomozásban
A tényálladék a fő.

Füstös éjjeli odokban,
Hol a huszonegy hazard,
Kibicel a partnereknek;
Az ilyesmi meg nem árt.

Éjszakákön át ilyenkor
Nem hiába vesztegel,
Legalább tudhat felőle,
Hogyha bünt követnek el.

A rendőrhányról ime
Ok nélkül pereg a szó,
Rácfertályban több a rendőr,
Mint a bóza-hordozó.

Arról aztán nem tehet ő
S a rendőrök istene:
Hogy ép onnét marad távol,
Hol legjobban kellene,

Odilon Helén ügye.

A bécsi gondnok nyilatkozata.

Megcáfolja önmagát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

A nagy port felvert Odilon-ügyben egy bécsi lap hasábjain most Odilon Helén gondnoka, Müller Kamilló dr. bécsi ügyvéd is nyilatkozik, aki most Sankt-Gilgenben nyaral. A gondnok tiltakozik mindama vádak ellen, amelyek ellene a napilapok hasábjain megjelentek, de védekezése, mint az alább elmondottakból kitetszik, annyira gyöngye és zavaros, hogy inkább megerősítése Odilon Helén panaszainak.

— Négy kérdés érdekli most a közönséget, — mondotta egy újságírónak Müller dr. — Odilon Helén internálása, végrendelete, tartáspénze és személyi szabadsága. Ami az elsőt illeti, én a magam részéről egyetlen lépést sem tettem arra, hogy Odilon Helént internáltassam. Csak közöltem vele a gyámhatóságnak azt a kívánságát, hogy jöjjön egy osztrák fürdőhelyre, amely Bécestől 6 órányinál messzebbre nincsen. Erre az intézkedésre Odilon Helén egészségi állapota adott okot. Mert kiderült, hogy nagyon káros a művésznőre a Magyarországon való tartózkodás.

Odilon Helén végrendelete dolgában csak annyit mondhatok, hogy mindézig csak az újságokból ismerem a művésznő eddigi végrendeletének pontjait. Aztán értesültem róla, hogy Odilon Helén új végrendeletet akar írni. Akkor érintkezésbe léptem vele, a gyámhatósággal, két törvényszéki elmeorvossal és minden előkészületet megtévé, közöltem a művésznő-

vel azokat a feltételeket, amelyek mellett újból végrendelezhetik. Nem igaz tehát, hogy én lehetetlennek jelentettem ki azt, hogy Odilon Helén a régi végrendelet helyébe újat állíthasson.

A művésznő tartáspénzének kiutalása körül sem illethet engem semmi vád. Azelőtt, a gyámhatósággal egyetértve, Odilon Helénnek vagyona kamataiból havonként 1600 koronát küldöttem. Bizonyos okokból, melyet nem ismertethetek, úgy találtam jónak, hogy még a művésznő Magyarországon tartózkodik, addig kisebb részletekben küldjem meg neki az összeget. Így július 20-án négyszáz koronát küldtem Odilon Helénnek és felkértem, hogy számláit küldje be hozzám. Be is küldött egy csomó számlát, de azokat nem találtam rendben levőknek. Visszaküldtem hát őket, hogy rendezze az egyes tételeket. De levelemre választ sem kaptam. E hó 6-án ismét küldtem kétszáz koronát a művésznőnek, mert úgy véltem, hogy elfogyott már a pénze. De a pénz visszaérkezett, mert a címzettet nem találták. Ekkor elrendeltem, hogy hetenként 200 koronát küldjenek a művésznőnek, mindig oda, ahol tartózkodik. Hogy megkapja-e ezeket a pénzeket: nem tudom, mert irodám erről még nem értesített.

Nem áll, hogy Odilon Helént személyes szabadságában gátolni akartam. Az utóbbi másfél évben öt-hat fürdőhelyen is megfordult a művésznő. Nem áll, hogy én nem akartam megengedni, hogy Odilon Helén a magyar állampolgári kötelekbe lépjen. A legutóbbi időkig ezt a művésznő nem is óhajtotta. A gondnokság megszüntetését sem elleneztem, sőt intézkedtem, hogy meginduljon a fölmentő eljárás. De ez ismét azzal az eredménnyel járt, hogy Odilon Helént gyöngelméjének nyilvánították.

Eddig Müller Kamilló nyilatkozata. Mi sem

könnyebb, mint saját szavaiból kimutatni, hogy nem alaptalanul vádolták. Tény, hogy internálni akarta a művésznőt. Tény, hogy olyan feltételeket szabott neki az új végrendelezésre, melyek ezt lehetetlenné tették. Tény, hogy tartáspénzét nagyon hiányosan, vagy sehogysem fizette. Tény az is, hogy most ellenszegül Odilon Helén magyar állampolgárságának, s hogy úgy vezette a dolgokat, hogy a gondnokság alól a művésznőt föl ne mentse.

Mindezek láttára megállapítható, hogy Odilon Helénnek valóban nagy szüksége van a magyar jogvédelemre.

A király születésnapja.

(Istentiszteletek. — Katonai parádé. — Ujjoncok esküje.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Aradváros közönsége ma a hagyományos ünnepélyességgel ülte meg Ferenc József király 76-ik születésnapját. Valamennyi vallásfelekezet templomában hálaadó istentiszteletet tartottak. A minoriták templomában Csák Ciriák dr. rendfőnök szolgáltatott fényes misét, melyen Károlyi Gyula gróf főispán és Institoris Kálmán polgármester vezetésével a városi és megyei, továbbá az állam- hatóságok és közhivatalok vezetői is részt vettek.

Az aradi helyőrség ünnepőnk fényét a mai évfordulón még azzal emelték, hogy a közös hadsereghez tartozó és augusztus 1-jén bevonult ujjoncok a várbeli díszkivonuláson tettek le az esküt. A honvédszászlóalj és a honvédhuszár osztály ujjoncok laktanyájában esketették föl. A várban tartott tábor mise és díszkivonulás után a csapatlestelek tisztikarai lakomákra gyűltek, amelyeken a csapatparancsno-

kok lelkes felkészítést mondtak a királynak. A 88. gyalogezred lakomáján Domansky Rajmund vezérőrnagy, állomásparancsnok köszöntötte föl a lagfőbb hadurat. A legénység ezután is kimenőt, javított menázsit és bort kapott az évforduló alkalmából.

Budapesten.

Budapest-ről jelenti tudósítónk: A király ma töltötte be életének hetvenhatodik esztendőjét s a székesfőváros közönsége szeretetteljesen ülte meg a szokásos ünnepélyek keretében az évfordulót. Az egész város zászlódszt öltött: kitűzték a nemzeti lobogót valamennyi középületre, a konzulátusok házaira s lobogókkal ékesítették a hidakat, meg az összes hájakat. Az évfordulót reggel öt órakor a kis Svábhegyről huszonegy ágyulövés jelezte, kevéssel ezután pedig a katonazenekarok járták be az utcákat, mire az egész város életre kelt.

A hivatalos istentisztelet délelőtt tíz órakor volt a budavári koronázó Mátyás-templomban, a melyre rendkívül sokan mentek föl a Várba, úgy, hogy a templom teljesen megtelt közönséggel. A rendre a templom előtti térségen és belül a templomban is díszruhás rendőrök ügyeltek, míg a főhajó két oldalán alabárdos koronaőrök állottak sorfalat Halász főhadnagy vezetésével. A szentély padsoraiban foglaltak helyet: Wekerle Sándor miniszterelnök, Zichy Aladár gróf, Jekelfalussy Lajos és Josipovich Géza miniszterek, Wlassics Gyula, a közgazgatási bíróság elnöke, Sztéryi József és Meszösy Béla államtitkárok, Rakovszky István a képviselőház alelnöke, Láng Lajos tudományegyetemi rektor, teljes számmal az idegen államok képviselői és több más előkelőség. A misét Kohl Medárd püspök mondotta fényes segédlettel.

A királyi várpalota Szent István templomában kilenc órakor volt a hálaadó ünnepi istentisztelet, melyet Káner Károly apátplébános tartott meg nagy segédlettel. Az istentiszteleten jelen volt a magyar darabont testőrség élén Fejérváry Géza báró kapitánnyal, az udvarnagyi hivatal tisztviselői Szegedi Maszák Aladár kormánytanácsossal, a várkapitányság tisztviselői Roth főfelügyelővel s a palota egész személyzete.

Ma reggel 9 órakor kellett volna nagy katonai parádával esküt tenniök az ujoncoknak a Vörösmarty téren, de az egész éjszaka tartó nagy eső a Vörösmartyt teljesen átáztatta. A helyőrség ujoncai három kaszárnyában esküdtek. Reggel nyolc órakor a Mária Terézia lakanyába vonultak a Ferenc József lakanyája, a Nádasdy-lakanyája, a Laudon-, Forgách- és Radetzky-lakanyája ujoncai, akik fölött mörkensteini Mörk János altábornagy parancsnokolt. Az Albrecht-lakanyában esküdtek fel a Vilmos-lakanyája, a XVI. katonai kórház a szekerész-ezred és élelmezési raktár ujoncai. Ezeknek Hanska ezredes volt a parancsnoka. A Pálffy-lakanyában esküdtek a tüzérezred, a vadászrezred, a ruharaktár és a VII. helyőrségi kórház ujoncai, akik fölött Udvarnoky vezérőrnagy parancsnokolt. A többi ezrednek külön-külön saját kaszárnyájában esküdtek. A eskütétel a régi forma szerint történt. Az ujoncok az udvaron állottak fel. Az ezrednek egy-egy tisztje az ujoncok anyanyelvén felolvasta az eskümintát, amelyet az ujoncok utána mondtak. A zenekarok eljátszották Gotterhaltét és az ünnepies eskütétel ezzel véget ért. Az ujoncok ma szabadnapot és az ebédhez bort kapnak. Az első honvédgyalogezred és az első honvédhuszárezred ujoncai nem ma, hanem szeptember másodikán teszik le az esküt. A Ludovika akadémia végzett növendékelt nagy ünnepélyességgel avatták fel Bart.

holdy István ezredes, intézeti parancsnok jelenlétében.

A király születésnapja alkalmából Wekerle Sándor miniszterelnök ma ebédet adott.

Bécsben.

Bécsből sürgönyzik: A király születésnapja alkalmából az összes lapok ünnepi cikkeket közölnek. Ő felsége születésnapját itt különös fényvel ülték meg. Számos magánház, továbbá az összes nyilvánosépületek zászlódszt öltöttek. Az összes templomokban és imaházakban ünnepi istentiszteletek voltak, amelyeken résztvettek az állami és községi hatóságok, a tanulóifjúság, a tanítók és tanárok vezetése alatt, az egyesületek, testületek, valamint a polgárság. Hajnali 5 órakor az arzenál közelében felállított ágyúüteg 24 lövést tett. Egyidejűleg a 60. gyalogezred összes dobosai és zenekara vonult végig a belváros főbb utcáin. A csapatok távollétében a Schmelz-mezőn tervezett díszszemle helyett a fogadalmi templomban ünnepi istentisztelet volt, a melyen részt vett a belügyminiszter, a landwähr miniszter, a vezérkari főnök, a hadtestparancsnok, számos tábornok és a tisztikar.

Délelőtt 10 órakor a rossai kaszárnyában a Magyarországból kiegészített csapatok ujoncai részére külön istentisztelet volt. Az istentisztelet után az ujoncok felesküdték a zászlóra. Az ország minden részéből távirati jelentések érkeznek az ő felsége születése alkalmából rendezett ünnepségekről.

A harisnyás uriember.

(Egy séta a kornán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Mint Budapeseről jelenti, a belvárosi kornán nagy feltűnést keltett tegnap reggel egy előkelő külsejű, nyugodtan sétáló uriember, aki jobb kezében sétatálcát, baljában lakkcipőt tartva, harisnyában járta az utcát.

A nem mindennapi sétálónak természetesen sok bámulója és kísérelője akadt s mindenki meg volt győződve, hogy ez az ember csendes bolond. Ő azonban nem törődött senkivel és semmivel, csak ment bámulatos nyugalommal és hidegvérrel a házsorok alján. Egy rendőrnek végre szemet szurt a dolog, odament a furcsa uriemberhez és igazolásra szólította fel:

— Ki légyen az ur?

— Szabó Gyula vagyok, harminchat éves biharmegyei körjegyző.

— Hát aztán mért mászkál az ur ilyen botrányosan a városban? Nem látja, hogy az emberek nézik?

— Hadd nézzenek! — szolt az előkelő idegen még előkelőbb mosollyal. — Melegem van, pontum.

— Mi járatban van itt különben?

— A miniszteriumba megyek, mert dolgom van.

— Es hol lakik?

— A Pannónia-szállodában.

— Jó! — felelt a rendőr. — Hát most azt mondom, hogy huzza fel a topánját.

— Nem huzom!

— De huzza!

— Nem!

— Akkor bekisérem!

— Mégse huzom!

Es mert a harisnyás járókelő szavához tartotta magát, a rendőr is szavának állt és „bekisért” az állítólagos jegyző urat a főkapitányságra. Innen telefonáltak a Pannónia-szállodába, de kiderült, hogy az az ur ott nem lakik és sohasem lakott.

Most következik az ügy legérdekesebb része. A rendőrorvosok megvizsgálták az idegent s mintán elmeállapotát rendben találták, szabadon bocsátották. Igen, szabadon bocsátották, jóllehet nem is igazolta magát, mert hisz az általa bemondott, kitételeire vonatkozó adatok nem feleltek meg a valóságnak.

Most, ha kedve tartja, sétálhat tovább nyugodtan, harisnyában a kornán.

Modern rémregények.

Működnek az apache-ok.

(Kéjgyilkosság vagy rablás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

A borzalmak hazájának nevezhetjük Franciaországot, annyi megdöbbentő és rejtélyes gyilkosság történik ott nap-nap mellett. Le Havre-ból jelenti, hogy a tizenhárom éves Hantier Mariskát ismeretlen gonosztevők meggyilkolták. Az eset részletei titokzatosak, a gyanu alig talál alapot a bűnös személye felől.

A Hantier-házaspár boldogságban élt villájában, a havrei tengerparton. Minden örömk gyermekük volt, a 22 éves Gyula és a 13 éves Mariska. A szülők, minthogy fiuk a katonaságnál volt, annál gyöngédebb szeretettel ragaszkodtak a leánykához. A gyilkosság napján készültek a szülők éppen katonafiuknak meglátogatására, a ki betegesen feküdt. Hívták a kis leányt is a kórházba, de ő otthon maradt, szülei nélkül mentek el.

A kórházból visszajövet Hantier apa betért egyik barátjához, az anya pedig egyedül ment haza. A mikor a zárt lépcsőház ajtaját kinyitja és sietne leánykája öléseire: a látvány, mely elébe tárult, megfagyasztotta ereiben a vért. A szépséges kis Mariska a lépcsők alján feküdt: halott volt.

A szerencsétlen anya majd megőrült fájdalomában, próbálta élesíteni leányát, de hiába. A holttesten fojtogatás nyomát lehetett látni, mintha egy vastag kötéllel fojtogatták volna; orra be volt zúzva, a mit a szerencsétlen szülők arra magyaráztak, hogy a lépcsőn esett le a holttest és e közben történt.

A szolgálatot vezető csendőrök azonban, a kik már sok ilyen holttestet láttak, zuzott orral és a nyakon a fojtogatás világos jeleivel, rögtön tisztában voltak azzal, hogy egy szakértő apache, a francia gonosztevőknek ez a tipikus alakja működött, a gyilkosság a „coup du pére François” fogás alkalmazásával történt. Párisban gyakori és a gyilkosoktól kedvelt módja ez a láb alól való elcévésnek. Aból áll, hogy hátulról hurkot vetnek az áldozat nyakába, majd lerántják, a mikor esésközben bezuzza orrát az illető, a kit „Ferenc apó” áldásában ekképp részeltetnek.

A házból el is vitték minden készpénzt és ékszert, a mit találtak. A gyanu alig talált kiindulópontot; valakinek eszébe jutott azonban, hogy Hantier szomszédja, a titokzatos életmódú Sauver lehet a bűnös.

A gyilkosság helyszínére kiszállott vizsgálóbíró, Jacquot ebben az irányban is kiterjesztette vizsgálódását és az eredmény meglepő volt. Sauver udvarában egy eléggé vastag kötelet találtak, a mely a közepén táján szakadt volt. Ez a kötélt azt a benyomást keltette, hogy a szakadt hely hurok volt, a melylyel egy nehéz testet kötötték meg, de ez súlyánál fogva elszakította.

A körülmények megegyezőeknek látszanak, a megfojtott Hantier Mariskát a lépcsőház karfájához kötötte az ismeretlen gyilkos, talán ép-

pen Sauver és a haláltusa közben szakadt el a kötél: a mikor a gyilkos ezt látta, eltűntette gartette nyomait, elvitte a kötelet. Mindezek azonban még nem döntő bizonyítékok és a további vizsgálat fog csak világosságot hozni ebben a titokzatos gyilkosságban.

TÁVIRATOK.

Francia papok — katonai szolgálatban.

Páris, aug. 18. (Havas.) A kormány úgy látszik azt hiszi, hogy a püspökök tikos utasításokat kaptak, avagy fognak kapni és hogy a kultuszközségek megalakulnak és megalakulásukat a pápa nem fogja megakadályozni. A kormány mindenestre intézkedéseket fog tenni, hogy a szétválasztási törvény bármint sérelme is megakadályoztassék. Ezen intézkedések egyike volna 10.000 papnak fegyveres szolgálatra leendő behívása, holott a papok eddig katonai szolgálat teljesítése alól fel voltak mentve. Arra az esetre, ha az ezidő szerinti törvény nem volna kielégítő, valószínű, hogy a kormány arra fogja kérni a kamarát, hogy az 500 millió frankra becsült egyházi javak tekintetében újabb intézkedéseket tegyen és a papok nyugdíjának megszüntetése mellett szavazzon. Valószínű, hogy Bryan kultuszminiszter egy beszédben ki fogja fejteni a kormánynak a szétválasztási törvény alkalmazására vonatkozó nézetét.

Új Japán kölcsön.

London, aug. 18. A Daily Telegraph tokiói értesülése szerint a japán kormány legközelebb új kölcsönt fog a pénzpiacra hozni. A kölcsön, melyet valószínűleg Angliában és Amerikában fognak felvenni, mandcsurjai vasutak építésére fog szolgálni.

Letartóztatott tanító.

(Aki megrengett a növendéket.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Felháborító eset hírért jelentik nekünk Törökkanizsáról. Az ottani járásbíróshoz Tiszaszentmiklósról az odaváló szerb tanítót kísérték be szuronyok közt a csendőrök. A tanítónak az a bűne, hogy erkölcstelen merényletet követett el egy leány növendéke ellen.

Sesevics Simon évek óta van már alkalmazásban Tiszaszentmiklóson, mint az ottani görög keleti szerb népliskola tanítója. Mintegy harmincöt éves, nős ember. Tegnap délután egyedül volt odahaza a tanító, mikor Markov Hermína, egy vagyonos özvegy tízéves leánya ment át hozzájuk, a tanítónőt keresve, hogy vizsgálja a kölcsönadott teljesítményét. A tanító felesége nem volt otthon és Sesevics beszélgetésbe eredt a kis lánnyal, aki növendéke. Becsalta a kis leányt szobájába, ki onnét később jajveszékelve rohant egyenest a szomszédos község házára.

A község házában jajgatva panaszkolta el Mundlov Jakab községi bírónak, hogy mi történt vele, mire a bíró a leánykával azonnal elment Freund Ignác dr. községi orvoshoz és ugyanoda hívatta a leány édesanyját. Az orvos megállapította, hogy a szerencsétlen gyermek bestiális merényletnek esett áldozatul.

Közben Sesevics megsejtette, hogy a kis lány az orvosnál van és kétségbeesetten rohant oda. Ijedtében össze-vissza hebegett, majd bosszánót próbált kérni a lányka anyjától, azt állítva, hogy nem volt öntudatnál, amikor a gáztejtet elkövette.

A csendőrök nyomban letartóztatták Sesevicset és bekísérték a törökkanizsai börtönjé-

rásbíróházába. Mikor Tiszaszentmiklós utcáin Sesevics a csendőrszuronyok közt elhaladt, az iskolagyerekek kövekkel hajigálták és a nép szitkokkal illette. A csendőrök oltalmánélkül okvetlenül megölték volna a feldühödött népet.

A járásbíróháson kihallgatták és hazabocsátották. Ma reggel őrt haza és lakását összerombolva találta. Távollétében a nép valóságos ostrom alá vette a tanítói lakást és oda behatolva, tört-zuzott elkeseredésében.

Az iskolaszék felszólította Sesevicset, hogy mondjon le állásáról. Sesevics a felszólításnak nyomban engedelmeskedett.

Elhárított vasuti katasztrófa.

Merénylet az arad-temesvári vonat ellen.

Szétszedett vasuti hid.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

A tegnap este Temesvárról Aradra jövő személyvonat, csak egy hajszálon mulott, hogy borzalmas katasztrófának nem lett az áldozata. Eddig ismeretlen gonoszszándéku emberek merényletet intéztek a jobbára aradi utasokkal telt vonat ellen, oly módon, hogy egy átjáró hid szétbontott alkatrészeit nyílt pályatesten az érkező vonat elé fektették, amely azonban különös véletlen folytán elkerülte a nagyobb veszedelmet. A vonat, amely a pályatesttel együtt megrongálódott, így is csak másfél órai késéssel érkezett meg az aradi állomásra.

A merényletről, amelynek lelkiismeretnélküli tetteit a vingai főszolgabíróság nyomozza, az alábbi tudósításunk számol be:

Tegnap este 9 óra 17. perckor hagyta el a temesvári állomást az Aradra induló személyvonat, amelynek számos aradi utasa is volt. Alig tett meg egy órai utat, Orcyfalva és Vingá között, nyílt pályatesten, a teljes sebességgel haladó vonat néhány, egymást gyorsan követő, erős zökkenés után hirtelen megállott. Az utasok, akik közül többen elvesztve egyensúlyukat, elestek a kocsikban, ijedten ugrottak ki a sinekre, megtudandó, mi volt a váratlan fönnakadás oka?

Erre vonatkozólag az államvasutak állomási vezetősége és több aradi utas megdöbbentő adatokkal szolgáltak. Az orcyfalvai és a vingai állomás között a pályatest alatt ugyanis egy helyen átvágás van, amely fölött hidon vezetnek át a vasuti sinek. Ezt a hidat esti tíz órára — amikor az aradi vonat odaérkezett — ismeretlen merényletök tökéletesen szétszedték, ugyanarra, hogy csak az oszlopok maradtak a helyükön. A hid szétszedett karfáit és a pályatestül szolgáló gerendákat, valamint a deszkákat pedig a sineken halmozták fel, azzal a világos célzattal, hogy a vonat az utasokkal együtt elpusztuljon.

A merényletről sem a vingai, sem az orcyfalvai állomás nem értesült s így a vonat teljes gőzzel rohant a veszedelembé. A teljes sötétségben a mozdonyvezető nem vette észre a gerendákból összehányt torlaszokat, amelyek számos emberéletet fenyegettek végpusztulással. A vonat egyforma zakatolással vágatott az első akadályig. Egy vastag a sín páron keresztbefektetett gerenda volt ez, amelyen a mozdony

óriási zökkenéssel keresztülgrott. Nyomban utána még hét gerendán buktak át a kerekek, amikor a mozdonyvezető észrevette a veszedelmet, s ellengőzt adva, megállította a vonatot, még mielőtt bekövetkezett volna a katasztrófa. Szerencsére a három gerendán úgy ugrott keresztül a mozdony, hogy a kerekei ismét a sinekre estek.

A legközelebbi őrháztól azonnal értesítették a történetekről a vingai pályafelvigyázót, aki néhány munkás kíséretében segítségére sietett az elakadt személyvonatnak. Bár a merénylet terve nem sikerült, mégis másfél órai várakozásba került, amíg a munkások szabaddá tették a sineket és a megrongált pályatestet megjavították. Így a vonat, amelynek utasai halálos rettegésben töltötték el az ut hátralevő részét, 10 óra 59 perc helyett másfél órai késéssel csak éjjel fél egy órakor érkezett meg az aradi állomásra.

A Máv. aradi üzletvezetősége ma megtette a főjelentést a merénylet ellen, akik után a vingai főszolgabíróság nyomoz.

A Fehér Kereszt ambulatóriuma.

(A legújabb látékonyasági intézet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

A Magyar utca 6-ik számú háza, amelyben az aradi Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő intézetet és tápkonyhát nyitott, rövid időn belül bucsujáró helye lesz a szegény gyermekeknek. Néhány nap óta nagy tábla hirdeti az egyszerű házon, hogy ott a gyógyításra, orvosi kezelésre szoruló betegek gyermekek nemcsak ingyenes orvosi tanácsot, hanem a receptért ingyen gyógyszer is kapnak minden aradi gyógyszerárban.

Az egyesület a három szobából álló lakást a modern orvosi tudomány minden eszközével felszerelte, úgy hogy ott a legkomplikáltabb operációkat is el lehet végezni. A szobák falai hó fehérre vannak meszelve, a hogyan ezt az orvosi tudomány megállapodott elvel kívánják. Egy tágas folyosó szolgál váróteremül, a hol egy okleveles gyermekgondozónő és gyermekápolónő fogad minden érkező beteget. A gyermekgondozónő minden újonnan érkező gyermeket előzetesen megvizsgál, hogy nem talál-e rajta olyan külső jeleket, amelyek fertőző, ragályos betegségekre engednek következtetni. A mennyiben ilyennek nyomát észlelné, a gyermeket kíséreléssel együtt nyomban betessékeli a külön megfigyelő szobába, u. n. quarantaine-be, hogy a többi várakozókat meg ne fertőztessék.

A középső nagy szobában folyik a rendelés. Itt a betegek receptet és utmutatást kapnak, hogy miként használják a gyógyszert. A legutolsó szoba a csecsemő tápkonyha, ugyanitt van a gyermekmérleg, a modern gyermekgyógyászat elengedhetlen kelléke. A bélhurutos, gyomorbaajos, vagy elválasztás alatt álló csecsemők itt kapják az egészségi állapotuknak és az emésztési képességüknek megfelelő tápszert, Nestlé-lisztet, maláta leves kivonatokat, stb.

Az intézetnek jelenleg négy orvosa van, a csecsemő rendelés és az adminisztráció Leitner Ernő dr. igazgató-főorvos kezében van, míg a betegek zöme egy kiváló gyermekorvos, Fodor Odón dr. kezelése alá kerül. A sebészeti beavatkozást igénylő esetekben Rosenbaum Pál dr. és a fül-, gége- és orrbetegeknek Hermann I. Károly dr. specialista fog rendelni. Később megkezdí rendelését Wiener Gyula dr. is száj- és fogbetegeknek.

Az első rendelés augusztus hó 21-én, ked-

den lesz, amikor is 8 és 9 óra között Fodor és Rosenbaum dr.-ok, 12 és 1 óra között Hermann dr. és délután 3 és 4 óra között Leitner dr. igazgató kezdi meg a rendelést. A gyógyszerket a betegek az országos betegápolási alap terhére kapják.

Erdekes statisztikája van a Temesvárott és Nagyváradon működő hasonló intézeteknek.

A nagyváradai gyermek-ambulatoriumban:

1908. évben	800
1904. "	1800
1905. "	1900

a temesváriban:

1903. évben	472
1904. "	1089
1905. "	2387

volt az évi beteg-forgalom.

Az aradi intézett létesülése körül legnagyobb érdeme van végvári Neuman Adolfnak, aki a helyiség bérét magára vállalta. A gyermek halandóság csökkentéséhez ez az intézet valószínűleg nagyban hozzá fog járulni.

A hamistann-gyár működik. A választóvizes nyilatkozat.

(Deutsch Izidor megnyilvánul.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Deutsch Izidor aradi órás és ékszerész, akiről tegnapi számunkban megírtuk, hogy üzletszerűen üzi a hamis tanuk szerzését, még mindig szabadon járkal. Sőt nemcsak szabadon járkal, de kétségbeesett erőlködéssel igyekszik valahogyan kimenekülni abból a hálóból, melyet ő maga font magának, s amely most már keményen szorítja a torkát. A fogház elvégre igen kellemetlen dolog s a jövő perspektívája semmi reményt nem mutat ennek az urnak, akinek multja oly viharos és bűnügyekben olyan dus:

Deutsch Izidor példának okáért ma a legnagyobb megdöbbenéssel, sőt felháborodással olvasta, hogy ő hamis tanukat bérelt. Felháborodása oly tekintélyes volt, hogy rögtön ügyvédhez rohant és kérvényt adott be a vizsgálóbíróhoz, melyben az *Aradi Közlöny* elkobzását kérte. A vizsgálóbíró azonban, mint aki Deutsch Izidor bűnügyi sokoldalúságát már alaposan ismeri, a tegnapi tárgyalás iratait magához kértvén, azokból konstatálta, hogy a hamis tanúzásra való rábírás tényleg megtörtént, még pedig szórul-szóra úgy, amint azt megírtuk. Ennélfogva a vizsgálóbíró elutasította a felháborodott gentleman kérését és az *Aradi Közlöny* elkobzása nem történt meg.

Deutsch Izidor ur ilyenformán elesett: attól az elégtételtől, hogy a lap elkobzása után azt a látszatot ébressze, mintha ő és a hamis tanúzásra való rábírás két különböző dolog lenne. Más eszközöz kellett tehát folyamodnia, hogy lemossa magáról a „rágalmakat.“ Elment tehát nejéhez, akit a tegnapi vallomás után végleg visszafogadott — óh, oly szép a szerelem! — és kettesben gondolkodtak a teendőik felett. Ezek közé tartozott első sorban az, hogy megcáfolják azt az állítást, mintha Deutsch Izidor kétszáz koronát kínált volna a Deutschné üzletvezetőjének, ha ez hamis tanuvallomást tesz Schwimmer ellen. Elhívták tehát az üzletvezetőt és szolid hármashban megrendítő drámai jelenetet játszottak el vele. Deutschné könyörgött, a kezelt tördelte s úgy kérte az üzletvezetőt: adjon nyilatkozatot róla, hogy a dolog nem történt meg és hogy épen Schwimmer volt az, aki hamis tanúzásra akarta Képest, —

így hívják az üzletvezetőt — reávenni. Kepes azonban kijelentette, hogy ezt a nyilatkozatot nem adhatja ki, mert előzőleg már tanuk előtt elmondotta az esetet.

Deutschné erre drámai mozdulattal felkapta az asztalon levő, s az aranyeműk minőségének megvizsgálására szolgáló választóvizes üveget és megesküdött a maga s gyermeke életére, hogy megissza azt, ha Képes nem adja meg a kívánt nyilatkozatot. Kepes a színészi jelenetet komolyan vette s a presszió hatása alatt kiadta a nyilatkozatot. Ezután azonban rögtön elment Schwimmerhez s ott ismét több tanu előtt elmondva az esetet, kijelentette, hogy amennyiben bíróság elé kerül a dolog: ő az igazat fogja vallani. Azt, amit tegnap elmondott.

A fontos nyilatkozat birtokában Deutsch Izidor és neje hozzáláttak, hogy egy nyíltéri közleményt szerkeszsenek, melyben egyrészt a napnál fényesebben bebizonyítják ártatlan szendőségüket, másrészt a tegnapi cikk íróját legalább is nyársba huzzák. A nyilatkozatot elvittek egyik aradi laphoz, mely azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem nyújt segítségét olyan dolgokhoz, melyek enyhén szólva, erkölcsstelenek. Az illető lapnak tudomására hoztuk, hogy Deutsch ur és b. neje támadása a cikk írójára nézve egyáltalán nem kellemetlen, hiszen a gonosztevők elmélete szerint minden tisztességes ember gazember. Miután azonban az illető lap így sem volt hajlandó a nyíltérteret kiadni, Deutsch Izidor máshol keresett magához méltó segítő társat. Hogy sikerült e neki ilyet találni: holnap megtudjuk.

Schwimmer Albert ügyvédje, Sugár József dr. különben holnap adja be Deutsch Izidor ellen a hamis tanúzásra való rábírás és a hatóság előtti rágalmazás miatti feljelentéseket. A mint értesülünk, Deutsch Izidor ur a fenyegető veszély folytán hosszabb külföldi utra készül. A külföldi ut végcélja egyelőre ismeretlen, annyi azonban tény, hogy a cél nem Amerika. Bűnvádi eljárás alatt levő uraknak tudniillik nem adnak ki utlevelet. Hát még, ha valakinek 19 lejstromozott bűnpéne van!

Az elcsufított városháza.

(A szakértelem a torony alatti.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Ha nem tévedünk, holnap lesz a napja, hogy Arad város tanácsa a város egyik bikáját kötélen felhuzatja a városháza tornyára az ott található fű lelogelése céljából. Az idevonatkozó tanácsi határozat minden valószínűség szerint, már el is készült. A logika szabályai legalább ezt mondják. Egyedül ez van még hátra, hogy teljes legyen az aradi városház kikendőzése.

Vándor, aki verőfényes nyári napon elhalad az a fenttisztelet épület előtt, vigyázz, hogy reá ne nézz erre a különben izléses reneszánsz-stílusú házra. Mert a tanács újra meszeltette a falakat, még pedig valami kellemes világoszöldes-szürkés-sárga színnel, amelyre, ha rásüt a nap, vakító fényt vernek vissza a falak. Rossz ránézni a friss festésre, melylyel a tekintetes tanács ama vakító tisztaságot akarta dokumentálni, mely a torony alatt lakozik s amelyet épen most vizsgál György Henrik, a minisztérium kiküldöttje.

Tehát világos drapp, vagy inkább világos chamoissárgás-zöldes szürke. Igén alkalmas szín. Egyrészt vakít, ha rásüt a nap, másrészt kingerik a környezetből. A csanádi-palota, a Neuman-palota és a pénzügyigazgatóság palotájának harmonikus színeiből brutálisan ordít ki a kikendőzött városháza színe. Ilyen kiválóan izléstelen eszme, mint ez a színezés, igazán

csak a közigazgatás virágos mezéin kalandozó uraknak juthat eszükbe. De sebj, hiszen a javítás elvégre csak pénzbe kerül és pénz van bőven. Sőt esetleg úgy is lehet hagyni a városházát, az illetékes urak izlésbeli tehetségének bizonyítékául.

Néhány esztendő múlva majd odakerül a városháza elé az aradi Kossuth-szobor. Ezzenedők fáradságos munkájának, keserves kuporgatásának jutalmaként nemcsak emléket, de díszet is kap a város. Ah, és a háttérben ott fog állani a keztüszinű, vagy isten tudja, micsoda színű városház, amely egyrészt agyon fogja ütni a szobor hatását, másrészt élénken fogja kiabálni: „Ne a szobrot nézzétek, hanem engem! Itt vagyok. Keztüszinű vagyok. Szép vagyok. Festettek 1906-ban és festeni fognak husz esztendő múlva!“

Mindaz nagyon szép. Több: gyönyörű. Ha a tanács urai a Kossuth-szobor hatását a minimumra akarják leszállítani, ám hagyják a városházát olyannak, amintőre kiváló szakértelemmel befestették. De legyenek kegyesek és gondoljanak az adófizető polgárok szeméire, melyek csak a legkritikább esetben lopottak, s emelyeket a városháza falai egyenesen inzultálnak.

A városházátörnek másik diszéről, a pénzügyigazgatóság palotájáról is érdemes volna egy-két szót ejteni. Mint egy elátkozott bagolyvár, áll ott ez az épület. Elismerendő dolog, hogy az adózás élvezetének temploma nem lehet rózsaszínre festve és vidám rokokó-díszítésekkel ellátva. De a hámló vakolat, a penészfoltos falak, az elhanyagoltság szintén nem feltétlenül szükséges kellékek egy középülethez. Ideje volna, hogy végre már ennek az izlésefontó állapotnak is vége szakadjon s hogy végre ennek a palotának is megadják a tisztességes külsőt. Csak ne fessék — keztüszinűre.

MULATSÁGOK.

(=) Vasutasok nyári ünnepélye. A magyar szent korona országai vasutas szövetségének aradi kerülete szeptember hó 8 án délután 2 órakor a városligetben nagyszabású jótékony-célú népiünnepélyt rendez tűzijáték és táncestélylyel. Az ünnepélyre a rendezőség már eddig gazdag és érdekes műsort dolgozott és minden lehető: elkövet, hogy az ünnepélyen résztvevő közönség a legkellemesebben szórakozzék.

(=) Az Országos Tulipánkert ünnepélye Tusnádfürdőn. Lénhart Vilmos, a közismert festőművész az országos Tulipánkert megbízásából Tusnádfürdőn nagyszabású jótékony ünnepélyt rendezett a gyógyteremben, amelyet zsúfolásig megtöltött a fürdő közönsége. A zenekar hangversenyével kezdődött az erkölcsileg és anyagiilag egyaránt jól sikerült ünnepély. Konfetti, szerpentin, virágcsata, tombola, bazar, világposta stb. voltak a műsor egyes számai. Legtöbbet jövedelmezett a tombolasátor, amelyben Bánfi Sándorné és Bánffy Sarolta (Arad) igen nagy szolgáltatásokat tettek a hazafias ügynek. Utánok Patek Adrienne (Szabadka) érdemel dicsőretet, aki a parfüm-sátorban ért el nagy eredményt. A többi sátorokban dr. Juhász Istvánné (Szeged), Fényes Ica (Berettyó Újfalu), Einhorn Hansi (Bukarest), Eck Emma (Tusnádfürdő), Aronsohan Mella (Brassó), Josepovics Relli (Déas) stb. járultak hozzá a nemes célhoz. Legnagyobb érdeklődést a szépségverseny keltette, amelyen első lett Szász Margit (Sepsi Szt.-György) 1035 szavazattal. A győztes egy arany tulipánt, a legtöbb árusító hölgy díszlevelet fog kapni az Orsz. Tulipánkert központjától. Érdekes, hogy a fényesen sikerült mulatságon a román közönség is teljes számban volt jelen.

For ewer, Séga!

Ezek a ségai legények
És Németh Lajos, a kapitány.
Gámlábu sasok, csodalegények,
Az iváshoz értenek ám.
Bennök a tulipán a lényeg,
Jönnek robogó paripán.
Ezek a ségai legények
S Németh Lajos, a kapitány.

Ezek a ségai legények,
Aminő nem volt soha tán,
Mint rohogó, vad csatamének,
Jönnek, ha hív a tulipán.
Rajtuk egyéniségi bélyeg,
És felvonulnak ők, — no lám!
Ezek a ségai legények
S Németh Lajos, a kapitány.

Ha jönnek csendes ünnep-éjek,
Ők ülnek korcsmák asztalán,
Ezek a ségai legények, —
A borhoz is értenek ám.
Vezeti őket büszke Németh,
S utána adó-paripán
Kit tisztelnek az ifjak, s vének
Sztójka, a vice-kapitány.

Valparaisó pusztulása.

Ismét rombadőlt egy város.

Négyszáz ember meghalt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 18.

Ugy mint néhány hónapja San-Franciscót, tegnap Dél-Amerikában Valparaisó városát, Chile legélénkebb kereskedelmű kikötőjét döntötte romokba a földrengés. Tegnap hajnalban a budapesti, a bécsi és a laibachi meteorológiai intézetek földrengésjelző készülékei nagy és távoli földrengést jeleztek. Washingtonban a megfigyelő-állomás készüléke szintén nyugtalankodott és késő éjjel csakugyan megérkeztek a táviratok, amelyek a chilei kikötőváros pusztulásáról számoltak be. A nagy távolság és az elpusztult kábelvonalak miatt ezek a táviratok csak szűkszavuan mondták el a megdöbbentő szerencsétlenséget.

Londonból érkezett az első távirat, a mely hírül hozta, hogy newyorki jelentés szerint Valparaisót romba döntötte. Egész éjszakán át lehetett a föld lökéseit érezni, a melyek után a város több részében tűz ütött ki. Számos épület vagy elhamvadt, vagy romba dőlt. Az emberéletben esett kár még nem állapítható meg. A katasztrófa egy házat sem kímélt meg. A tengerparti táviró-hivatalba helyezett távirótiszt jelenti, hogy a szárazfölddel való összeköttetés megszűnt s hozzáteszi: A san-franciskói szerencsétlenség megismétlődött. Hatalmas földindulás pusztított az Andekben levő Mendozában. Chile és Argentina közt a forgalom megszakadt.

Newyorki újabb kábeljelentések szerint sok ember életét vesztette, sokan megsebesültek. Az összes épületek megsérültek és a város minden részében tűzvész dühög. A kábelösszeköttetés a délamerikai városokkal megszakadt, csak Lisszabonon át van meg az összeköttetés. A Central South American Telegraph Company helyreállította az összeköttetést Valparaisóval. Egy

onnét New-Yorkba érkezett távirat azt mondja, hogy a város egyes részei egész éjjel étek és száz meg száz ember van eltemetve a házak romjai közt.

Valparaiso Chile második városa. Valparaiso — „paradicsom völgy” — tartományának a székhelye és a tengerparton fekszik. Száznegyvenezer lakosa van. Két részre oszlik a város, az egyik a Puerto, a kikötő, amely dombokon, zeg-zugos utcákon épült és a földrengés itt pusztított hevesebben, a másik a sikon épült Almendral, amelyben a pompás középületek, a városháza, az új színház, a nagy kupolás börze és a nagyszabású áruraktárak állanak.

A nagy földrengést a budapesti Egyet. Földrengési Obszervatórium műszerei is jelezték. Az ingák nyugtalansága több mint két óra hosszát tartott. A maximális kilengés nagysága megközelíti az ez év április 18-iki földrengés alkalmával mutatkozó kitérést és jóval nagyobb a március 19-iki formózai földrengéskor jelentkezett kilengésnél.

Legújabb távirataink a következőket jelentik:

Newyork, aug. 18. Egy Limán át érkezett valparaisói távirat szerint a földrengés igen heves volt. A forgalom a várossal megszakadt.

London, aug. 18. Newyorkból jelentik: A chilei földrengésről közvetlen híreket Valparaisóból vagy Mendozából eddig nem lehetett kapni. A washingtoni földrengés jelző állomás jelenti: Csütörtök este 7 óra 5 perc 10 másodperckor a készülékek nagy zavarokat mutattak, melyek azonban lassu és nyugodt mozgásokat jeleztek. Minden egyes lökés 8—14 másodpercig, maga a földrengés azonban órákig tartott és csak éjjel felé végződött, washingtoni idő szerint. A leghevesebb lökést 7 óra 42 perc és 26 másodperckor érezték. Az eddigi beérkezett táviratok szerint még a halottak számát nem lehet pontosan megállapítani, de bizonyos, hogy több százra menő ember pusztult el. A

kár nem oly nagy, mint az az első táviratban jelezve volt.

Newyork, aug. 18. A Reuter-ügynökség jelentése szerint Mandorában (Argentina) is földrengés volt. Több oldalról jelentik, hogy emberekben és javakban egyaránt nagy a veszteség. Később érkező jelentések nem erősítik meg a híreket.

New-York, aug. 18. Valparaiso pusztulásáról a következőket jelentik: A földrengés rendkívül heves volt. Valparaiso utcáin a forgalom teljesen megszűnt. A földrengés következtében a tegnap esti megállapítás szerint négyszáz ember vesztette életét, a sebesültek száma pedig több száz. A lakosság nyomora leírhatatlan. A városi vízvezeték teljesen elpusztult.

Te vagy, Simon?

Csak a takarót ne!

Indiskrét vendég a hálószobában.

Arad, augusztus 18

Pikáns és nem kevésbé humoros tolvajhistóriát jelentenek Nagyváradról. A Kolozsvári-utca csendjét éktelen lármá verte föl tegnap. Egy házaspár hiányos öltözékben, félelmetes elszántsággal kergetett valami csirkefogót, aki éjnek idején kopogtatás nélkül alkalmatlankodott ajlakasukban, hogy elemelje a szemrevalóbb holmikat.

— Tolvaj! Fogják meg! Rendőr! — kiáltották versenyezve az éjszakában és már több-több helyt kinyitlak az ablakok. A kellemetlen vendéget azonban nem sikerült elfogni. Egy darabig győzték az üldözést lábbal meg torokkal, de végre is eltűnt a csirkefogó a szemük elől és a hiányos öltözkű házaspár rezignáltan tért vissza otthonába.

Eddig az eset nem éppen rendkívüli. Az előzmények azonban rendkívül bájosak. Maga a megriadt házaspár beszélte el egyik szomszéd ház ablaka alatt, a mely a különös tolvajüzés zajára nyílt meg.

Éjtélre járt az idő, mikor a vakmerő tolvaj az udvar felelőli ablakon bemászott a lakásukba. Ilyenkor nyáron éjszakára is ayitva hagyják az ablakokat, a tolvajnak tehát könnyű dolga volt. Mikor az előszobában és az ebédlőben összeszedett néhány értékebb holmit, bement a hálószobába, ahol a szekrények állnak, hogyha már ilyen kockázatos munkára vállalkozott, legalább tisztességes zsákmánnyal távozhasson. A szerencse azonban nem kedvezett neki. A szekrények zárva voltak és a szobában nem igen talált olyan holmit, aminek értéke van. A kudarc határtalanra tette a vakmerőséget. A szőnyeges padlózatot csuszva-mászva, hangtalan mozdulatokkal odakuszott a ház urnőjének ágyához, mert ő — egyéb hiányában — a takarót akarta elemelni. Az alvó urasszony gyönyörű selyem takaróját. Abban reménykedett, hogy nesztelenül lehuzhatja róla a titokzatos l-plet és odébb állhat vele, anélkül, hogy a különös tolvajmüvét felébresztené az alvó urinót.

A tolvaj azonban ezan a csiklandós ponton elszámította magát. Az ágyhoz csak eljuthatott nesztelenül, a selyemtakarót is megszenstelenithette goromba tapintatával, de mikor egyet rántott rajta, bekövetkezett a katasztrófa. Az asszony, aki befelé fordulva aludta édes álmát, fölértett és meglepődve tudakolta:

— Te vagy, Simon?

Ebből a kérdésből kéjes melegséggel érzett ki a ssodálkozás hangja.

Az asszony azonban tévedt. Nem Simon vete-medett az indiskréción. Simon mit sem sejtve aludta az igazak álmát. Őt csak az asszony éktelen sikolya

verte föl. Amikor ugyanis az álmából fölvert urinó megfordult, látta, hogy valaki bujkál a padlózaton. Leugrott az ágyról és az ott gubbasztó tolvaj lábára lépett. Iszonyú rémület szállta meg.

— Tolvaj! Tolvaj! — kiabált és jajongva követelte a segítséget. Erre az ura is kiugrott az ágyból, a tolvaj azonban fölhasználta a rémüldözés alkalmát és a szobákön keresztül elmenekült.

A házaspár sem volt rest, úgy, ahogy voltak, éjszakai toálettben a tolvaj után rohantak és mikor a veszedelmes ember a kapun keresztül kimenekült, versengő ámbiclével futották utána. Így keletkezett a nagy éjszakai kergetőzés, amely az egész környék lakosságát fölverte és ma is élénk beszélgetés tárgya a Kolozsvári-utcában.

A tolvaj csak másnap került kézre egy kőműves legény személyében, aki egész nap a házban dolgozott és így alkalma volt megismerkedni a lakás diszkréttebb viszonyaival is. Képzeltetű, hogy mekkora volt az elbizottsága és milyen biztos kezűnek érezte magát, ha a takaróhoz is mert nyulni. A ház urnőjének gyönyörű selyem takarójához...

Az aradi automobil-gyár.

Az Automobil-klub elnöksége Aradon.

Elhalasztott tárgyalások.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Több ízben megemlékeztünk már arról az érdekes tervről, amelyet Varjassy Lajos h. polgármester vetett felszínre s amely azt célozza, hogy Aradon automobil-gyár létesítsék. Megírtuk azt is, hogy a gyár Aradon való létesítésének eszméje nagy tetszéssel találkozott az illetékes körökben, különösen a Budapesti Automobil-klubban, amely már múlt év óta kereste a módozatokat a gyár felállítására.

Az Automobil-Klub elnöke tudvalevőleg Budapesten akarta a gyárat megalapítani. Ez a terv azonban számos nehézségbe ütközött. A terv elejtése után egy vidéki város: Győr került előtérbe, ahol már könnyebben fel lehetett volna állítani a gyárat. Győrről ugyanis vaggongyár van és hajlandónak mutatkozott a terv megvalósítására. Varjassy Lajos h. polgármester azonban tudomást szerezvén az Automobil-klubnak Győrrel, illetve a győri vaggongyárral folytatott tárgyalásairól, a gazdasági székben annak idején felvetette azt az eszmét, hogy lépjen érintkezésbe Aradváros az Automobil-klubbal, a gyárnak Aradon való létesítése iránt. Varjassy nagy bizalommal nézett az eredmény elé, főleg azért, mert az aradi vaggongyár sokkal nagyobb a győrinél és — ami még inkább Arad javára szól — az aradi gyárnak már van egy újonnan berendezett osztálya, mely csupán motorkocik gyártásával foglalkozik. Természetes tehát, hogy a tanács sem zárkózott el Varjassy terve elől, melynek reális volta minden kétségen felül áll. A gazdasági szék és a tanács hozzájárulása folytán tehát Varjassy Lajos levéll érintkezésbe lépett az Automobil-klub elnökségével, amely kapva kapott az ajánlaton és értesítette Varjassyt, hogy a klub részéről bizottság fog Aradra jönni a várossal és a vaggongyárral való tárgyalások megkezdése céljából.

A kedvező válaszára Varjassy Lajos h. polgármester értesítette a vaggongyár igazgatóságát, amely szintén nagy reményeket táplál a terv iránt. Hogy mily komolyan fontolóra vette a tervet a vaggongyár igazgatósága, azt főleg az bizonyítja, hogy az Automobil-klub bizottságának Aradra jövetelével egyidejűleg Herzel

Bernát, a vaggongyár budapesti központjának igazgatója is kiltásba helyezte jövetelét.

A bizottság Aradra érkezésének napját mára tűzte ki, amiről már a hónap elején értesítette Varjassy Lajos h. polgármestert. A látogatás azonban ma — sajnos — elmaradt és valószínűleg csak a jövő hónapban fog megtörténni. Pedig a bizottság tagjai ma reggel már utakészen állottak és elmaradásuknak csupán egy közbejött véletlen esett az oka. Ma délelőtt, Varjassy Lajos az Automobil-klubból a következő sürgőnyt kapta:

Zichy gróf elnök Molnár Krisztinkovich és Csonka igazgatók gyorsvonattal utaznak. Autoclub.

A távirat készhezvétele után Varjassy már intézkedett is a bizottság fogadása és elszállásolása iránt, amikor újabb távirat érkezett alábbi tartalommal:

Utolsó percben közbenjött akadályok miatt nem mehetünk keruenk bocsánatot. Molnár.

A szűkszavú távirat nem jelölte meg az elmaradás okát, de mint értesülünk, a bizottság Aradra jövetele azért maradt el, mert Zichy grófnak, az Automobil Klub elnökének, aki az aradi tárgyaláson személyesen akar résztvenni, hirtelenül, családi ügyben máshol akadt dolga, mire a bizottság tagjai — akik már utra készen állottak — lemondtak utazási tervükről, azzal a megállapodással, hogy mihielyt Zichy grófnak ideje megengedi, azonnal lejönnék Aradra. Annyi bizonyos, hogy a tárgyalások eredményes volta nagy kihatással volna nemcsak a fejlődő aradi iparra, hanem az egész ország iparára, mert automobil-gyár jelenleg nincsen az egész országban.

Az aradi vaggongyár részéről a mára jelzett tárgyalások megtartása céljából már tegnap este Aradra érkezett Herzel Bernát központi igazgató, akivel Varjassy Lajos h. polgármester délután tudatta, hogy a tárgyalásokat a jövő hónapban fogják megtartani.

Az érdekelt körökben a tárgyalások kimenetele elé nagy bizalommal néznek, mert Arad a vidéki városok között a legalkalmasabb hely automobil-gyár létesítésére.

Uj függetlenségi párt

Züllés ellen újjászervezés.

Mocsáry válasza Lengyel Zoltán fölhevására.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 18.

Amit az ország közvéleménye hónapok óta lát, a függetlenségi párt maga is érez, de még csak Lengyel Zoltán mert nyíltan megírni, azt megerősíti ma Mocsáry Lajos, a kiváló függetlenségi politikus is. Az országos függetlenségi és 48-as párt züllött állapotban van és ha akár a párt újjászervezésével, akár új 48-as párt alakításával utját nem állják a bomlásnak, akkor a függetlenségi politika hitelét veszti az országban és elbukik az évtizedeken át gondosan ápolott és fölkarolt eszme is.

Az országos párt és vidéki kerületeinek újjászervezése tárgyában Lengyel Zoltán tudvalevőleg több hírlapi cikket írt,

amelyeknek fölhevására — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — Mocsáry Lajos, a magyar függetlenségi politika egyik legkiválóbb harcosa, az alábbi levelet intézte Lengyel Zoltánhoz:

Andornok, 1906. aug. 17.

Tisztelt barátom!

Nagy érdeklődéssel olvastam kivonatolva a függetlenségi párt állapotára vonatkozó nézeteket. En ugyan e tárgyról röpiratot adtam Egerben sajtó alá, egy vagy két hét múlva fogod-e megkapni, aluszékony papi emberek eljárásától függ. Közlöm ezt azért, hátha figyelemreméltónak találnád más ember nézetét is mielőtt a megkezdett akciót folytatnád.

Kongenialitás van köztünk annyiban, hogy én is züllött állapotban levőnek látom a függetlenségi pártot, valamint abban is, hogy kell valamit csinálni. Hanem a mikéntre nézve, már most jelzem a köztünk levő eltérést. Ha züllött állapotban van a párt, akkor azt a maga egészében galvanizálni nem lehet. Az a szervezkedés — Ugronnak és Hollónak bogara — keveset ér, ezt negyven éves tapasztalásból tudom. Hanem azt hiszem, hogy az általános bomlás mellett vannak emberek, akik a függetlenségi eszméhez, a régi függetlenségi programhoz szívvvel lélekkel ragaszkodnak. Hát csak szedjük össze magokat és alkossák meg a habár csak 20—30 tagból álló, de igazi rekonstruált függetlenségi pártot.

Ez az én alapvető nézetem és javaslatom. Nehéz kenyér, de jobb a semminél. Ha már a nagy függetlenségi párt az ördögé, legyen legalább egy kisebb, de igazi közjogi ellenzékké szervezett országgyűlési párt, amely a függetlenségi programot a felszínen tartja és aktuálissá teszi. Látom, hogy te más valamit kontemplálsz: programot hirdetsz. — Micsoda programot? Ország-világ tudja, mit akar a függetlenségi párt. Különben ott van az 1874-iki rövid program, bőven bílatálva azzal, amelyet 1887-ben Irányi belépése alkalmával hozzacsatoltunk. Isten mentsen, hogy új program csinálásával kezdjétek a dolgot, szörszálhasogatás miatt dugába dőlhet az egész kezdeményezés. Maradjon a régi program, embereket kell hozzá szerezni és föl megvívogatni, és a földolog.

Tapasztalt jóindulatodba ajánlva, vagyok öreg barátod

Mocsáry Lajos.

A parlament elnapolása és vezető politikusaink nyaralása folytán rövid ideig még szünetel minden nagyobb akció, de ősszel, a politikai szezon kezdetével a függetlenségi párt elégedetlenei nem érik majd be azzal, hogy a parlamentet költségvetést és ujoncot megszavazó géppé devalválják. Egyelőre csak kevesen vannak és a nyilvánosság előtt nem is igen mertek zugolódásuknak kifejezést adni, mert attól tartanak, hogy a nagyfejük és a már elhelyezett őrszemek leveszik a lábairól és elesendesítik őket mielőtt még a köznek szolgálatot tehettek volna. Azok azonban, akik — mint Lengyel Zoltán — támogatásukra és az akcióban való részvételükre számítanak, állandó érintkezésben vannak a dolgok jelenlegi folyásán elkedvetlenedett politikussal, hogy a parlamenti kampány megindulásával rögtön hadba szólítsák a népet is, a hangzatos program megvalósításán is munkálkodni akaró képviselőket.

Megőrült — egy tréfa miatt.

(Egy aradi fuvaros tragédiája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18

Végzetes szerencsétlenség történt ma este Aradon, egy könnyelmű tréfa miatt. Egy pár éretlen suhanc arra buzdította egyik társát, hogy fogja meg egy épülő ház villanyvezetékét. Az ifjú nem sokáig kérette magát, hanem bátorságának fitogtatására megtette, amire unszolták. Virtusát majdnem életével fizette volna meg, ha megrémült társai idejekorán ki nem szabadítják a veszélyből. De még így is nagy árat adta a tréfának. A nagy ijedség következtében ugyanis megháborodott az elméje. Az esetről aábbi tudósításunk szól:

Ma este hat óra tájban Mihalovics Száva huszonkétéves és Ojtlakir János huszonegy éves fuvarosok több társukkal vidáman hancuroztak Kovács Artur aradi kávésnak az Erzsébet-körút és a Maros-utca sarkán épülő háza előtt. A házba a villany már be van vezetve és a villanyvezeték korlátokkal van elátva, nehogy az érintés következtében bárkit is szerencsétlenség érhesse. Az építő pallér a villanyvezeték egy nemrégiben történt eseten okulva, különös gondot fordított arra és szinte hozzáférhetetlenné tette úgy a járókelők, mint az épületen dolgozó munkások részére, akik nemrégiben több tréfát követtek el a villanyvezetékkel.

Mulatozás közben az egyik fuvaros észrevette a villanyvezetékét.

— Fogadni mernék, hogy senki sem mer hozzá nyúlni — szökt nevetve társához.

— Mihalovics a legkevésbé — toldotta meg Ottlakán János.

Mihalovics Szávát sértette társának tréfás kötekedése:

— Bátorabb legény vagyok én, mint te — vágott vissza. — Fogadjunk egy picit, hogy megfogom.

Hangos nevetés volt társai részéről a válasza erre a kijelentésre. Némi vita után az egyik tartotta Mihalovicscsal a fogadást.

Mihalovics erre hirtelen áthajolt a korláton és megfogta a villanyvezetékét. A hatás irrató volt. A vezeték elkapta a hősködő legény kezét és a legényt nagy erővel csapta a földhöz. A megszeppent hős nagy jajveszékélésbe fogott, társai pedig látván a veszélyt, teljes erővel igyekeztek Mihalovics kezét a vezetékéből megszabadítani, ami egy percnyi erőlködés után sikerült is, szerencséjére Mihalovicsnak, aki hősködését életével fizethette volna meg. Am még is borzalmas volt a hőstett eredménye. A halálveszedelemről megmentett ember, ugyanis dühöngeni, majd pedig toporékolni kezdett, úgy hogy társai alig bírták lefogni.

— Megőrült mindenkit, bagyjakot békében, — ordította magánkivül állapotában Mihalovics.

A megrémült fuvarosok egyideig tanácstalanul álltak, míg végre elhatározták, hogy beviszik társukat a kórházba. A kórházban a szerencsétlen ember elájut és este tíz óráig eszméletlen állapotban feküdt. Tíz órakor némileg magához tért, mire Zubor Andor rendőrfelügyelő ki akarta halgatni. De a kihallgatás közben ismét kitört a düh Mihalovicson.

A szerencsétlen ember állapota nagyon aggasztó. A haláltól ugyan meg van mentve, de nem bizonyos, hogy épelmével kerül ki a kórházból. Egyelőre megfigyelés alá helyezték, és ha súlyosabb tünetek mutatkoznak rajta, úgy felszállítják a budapesti lipótmezői tébolydába.

SPORT.

+ Uj vívómester Aradon. Szeptember havában már teljes erővel megindul Aradon a vívó-sport. Az idei szezonban különösen élénk vívó-sportra van kilátás, mert Malone Vincenzón, a közkedvelt vívómesteren kívül egy új vívómestere is lesz Aradnak, aki Majonéval karöltve fogja a vívás nemes sportjába bevezetni Arad sportkedvelőit. Az új vívómester, Szánthay Szabó Ferenc a napokban Maloneval megállapodásra jutott az együttműködésre nézve. Ez bizonyára jó hatással lesz az aradi vívósportra. Szánthay Szabó régebben, mint Vay Lajos gróf első segéde működött és kitűnő névre tett szert a fővárosi sportkörökben. Legutóbb Nagyváradon volt vívóiskolája, amely szüntelen szép sikereket mutatott fel. Az új vívómester főleg a tanuló ifjúságot fogja a vívásra oktanni.

Egy bűnügyben — két ítélet.

(Egy aradmegyeri csendőr esete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18

Hogy milyen érdekes ellentétek vannak néha a judikaturában, annak eklatáns bizonyítéka az alábbi eset, amelynek utolsó jelenete az aradi törvényszék előtt játszódott le. Ugyan ebbe az ügybe a katonai hadbíró is beleszólt, amennyiben az egyik vádlott tényleges szolgálatban álló csendőr. Az ügy előzményeiről és a mai tárgyalásról alábbi tudósításunk szól:

Az eset, amelynek folytatása a törvényszék és a hadbíró előtt folyt le, két évvel ezelőtt történt Gros községben. A község végrehajtója megjelent egy gazdánál és ott végrehajtást akart foganatosítani. A gazda azonban, erőszakos ember lévén, meggátolta a végrehajtót hivatalos kötelességének teljesítésében, mire ez a főszolgabíróhoz fordult karhatalom kiadására iránt. A főbíró a kérelmet teljesítette és két csendőrt adott a végrehajtó mellé azzal az utasítással, hogy ha szükséges, lépjenek közbe a végrehajtás foganatosítása érdekében. A végrehajtó a két csendőrral erre újból megjelent a gazda házában, aki még ekkor sem volt hajlandó a törvényes eljárásnak szabad folyást engedni. A két csendőr erre az utasítás értelmében közbelépett, mire a végrehajtó teljesítette kötelességét. De a gazda nem hagyta annyiban a dolgot, hanem feljelentette a két csendőrt hatáskörüknek túllépése miatt.

Az egyik csendőr, Por Imre időközben kilépett a csendőrség kötelékéből és így az ő ügye nem a hadbíró, hanem a törvényszék elé került, amely ma tárgyalta Bittó József elnöklése alatt az ügyet. Por védője Tabakovits György dr. volt, aki határozott beszédben csoportosította azokat az érveket, amelyek a csendőr ártatlansága mellett szóltak. A védő világosan rámutatott arra, hogy fenforgó esetben hatásköri túllépésről szó sem lehetett, a vád ott csupán kötelességét teljesítette.

Tabakovits György dr. érvelését a bíróság el is fogadta és azzal az indoklással, hogy Por nem követett el semmi olyat, amiből hatásköri túllépést lehet megállapítani, felmentette a vád alól a vádlottat.

Az aradi törvényszék felmentő ítélete ropant érdekes azért, mert ebben az ügyben nemrégiben a hadbírósg ellenkező értelemben ítélték. Az egyik bevádolt csendőr ugyanis most is tényleges szolgálatban áll. A hadbírósg a polgári bírósággal teljesen ellenkező véleményt fejezett ki azzal az ítélettel, amelylyel a vádlott csendőrt hat év börtönnre ítélte, tehát az inkriminált cselekményt bizonyítottan vétte.

Jogászai körökben ez a két ellentétes ítélet bizonyára nagy feltűnést fog kelteni, habár a katonai bíróság szervezete egészen más alapon nyugszik, mint a polgári bíróságé és így némileg érthető az eset.

A forradalom országából.

Diktatura Lengyelországban.

Kaulbarst újra fenyegetik.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 18

Sommás uton ítélik halálra az orosz katonai bíróságok azokat, akik a forradalomban résztvettek. Így tegnap egyszerre egy kétszáz főből álló matrózcsoportot ítélték halálra. Főlebbzés, vagy kegyelmi kérvény nincs. Akit a bíróságok halálra ítélték, máris halottnak tekintheti magát. De a forradalmárok még ennél is kevesebb ceremóniával járnak el. Akiket ők halálra ítélnék, azonnal ki is végzik bombáikkal.

Szenzációs részletszámba megy, hogy az oroszországi francia nagykövet hivatalos szemleutrá indult az ország belsejébe, hogy megvizsgálja azokat a rombolásokat, amelyeket a forradalom tett. Persze, ez érthető is. A francia nemzet tőkéjének nagy részével Oroszországban van érdekelve és így egyáltalán nem közömbös neki, hogy — mi lesz a pénzével? Mindenesetre szokatlan azonban, hogy egyik nemzet hivatalos uton beavatkozzék így a másik nemzet belügyeibe.

Mai távirataink:

Pétervár, aug. 18. (P. t. ü.) Vassilcsikov herceg, a földművelésügyi minisztérium vezetője a P. t. ü. egyik tudósítója előtt kijelentette, hogy az agrárkérdést igen rövid idő alatt megoldani lehet. Az eddig követett agrárpolitika már alapjában véve is helytelen volt. Első sorban azoknak a sorsán kell javítani, akik a jobbgyok felszabadítása alkalmával a legkevesebb földmirtokot nyerték. Bár a rendzavargásokban főleg oly parasztok vettek részt, kiknek bőségesen van birtokuk, bizonyos, hogy a mozgalom tulajdonképpen fészke azon parasztok közt keresendő, kik kevés földmirtokkal bírnak. A kormány megteszi az összes intézkedéseket, hogy ezeknek a sorsán enyhítsen. A koronabirtokok, valamint a korona által megvásárolt birtokok jóvédelmet ezen célokat szolgáló alapokra fogják felhasználni. Magánbirtokosok földmirtokait felajánlják a megvételre, annyira, hogy a paraszttankok nem is képesek ezen tranzakciók eszközzésére. Tévedésben vannak azok, akik azt hiszik, helyesen járnak el, ha birtokukat a mai időpontban olcsón adják el. A helyzet tisztán csakis a parasztság helyzetének javításával lehet segíteni. A magántulajdon szentségének séremlé nélkül lehetséges lesz a kérdést megoldani. Rendezni kell a kivándorlási kérdést is, összefüggésben áll az agrárkérdés megoldása a hitelviszonyokkal is. Nagy hiba volna, ha a kényszerkiszájtást elvképen állítanák fel. Oroszországban nem létezik általános szegénység. Az itt ott tapasztalható inségen külön bizottságok által lehet segíteni. A herceg nem tartja helyesnek azt a gondolatot, hogy az agrárkérdés megoldására elegendő a birtokos parasztság rábeszélése arra, hogy a tranzakciót önként eszközöljék.

Berlin, augusztus 18. A Voss. Ztg.-nak jelentik Pétervárról e hó 17-éről: Tegnap és ma a minisztertanács csaknem szüntelenül

lenül, ülésezett a Varsóban, Ploekban és Lodzban előfordult tömeges gyilkosságok miatt. A peterhofi körök katonai diktatúrát követelnek Orosz-Lengyelország részére, amitől Popjedonoszev, aki ma Pétervárra utazik, memorandumot fog előterjeszteni. Lehetséges, hogy ebben az ügyben vasárnap fognak dönteni, amikor a cár Stolypin miniszterelnököt magához rendeli.

Berlin, augusztus 18. A Voss. Ztg. jelenteti Pétervárról: A kronstadti várpáncsnok egy ügyvédnek hivatalosan jelentette, hogy a zendülők porében védőt az ügyvédek testületéből nem engednek a haditörvényszék előtt megjelenni. Ezt a tiszteletet a zendülők porében csak katonai személyek tölthetik be. Onipko volt képviselőről megállapították, hogy a zendülésben nem vett részt és immár csak azzal vádolják, hogy a forradalmi propagandát terjesztette a matrózok között.

Pétervár, augusztus 18. Odesszából jelentik: Kaulbars tábornok a forradalmi szervezettől levelet kapott, melyben az tudatja, hogy bár legutóbbi merénylet nem sikerült, végre fogják rajta hajtani a halálos ítéletet.

Pétervár, augusztus 18. (P. T. U.) A belügyminisztérium lezárta a rossz termés következtében inségben szenvedők segélyezésére a törvény által kiutalt 15 millió rubel hovatfordításáról készített jelentését. E hó 2-ig az egész összeget, jelentéktelen rész kivételével, felhasználták. További segélyezéseket külön kiutalt összegből teljesítenek.

London, augusztus 18. Odesszából jelentik, hogy ott bűntudó társaság alakult, mely 2½—3 százalékos díjért a forradalmi zavarok és felkelések által okozott károk megtérítését elvállalja.

Nisznovgorod, aug. 18. Tegnap este a Nadelde hajózási társulat irodahelyiségében hat, revolverrel felfegyverezett személy hatolt be, akik a szolgálati rendőrt lefogták és megkötözték, ezután 10.000 rubelt raboltak és a pénzzel elmenekültek. Egy rablót letartóztattak, birtokában volt a rablott pénz egy része. A többi ötnek nyomaveszett. A kormányzó elrendelte, hogy a vásárról érkező közönség védelmére kozáksereg alakíttassanak.

A belényesi vasút eladása. Az Acsev. nem veszi meg.

(Téves kombinációk.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

A nagyvárad *Szabadság* című lap tegnapi híradása nyomán ma a Nagyvárad című újság részletesebb híreket közöl arról a tervről, mely szerint az Arad Csanádi Egyesült Vasutak részvénytársasága állítólag tárgyalásokat folytat a Nagyvárad-Belényes-Vasköhi vasút megvásárlása dolgában. Ezt írja a Nagyvárad:

A Belényes-Vasköhi vasút és az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak részvénytársaság között nagy érdekeségű tárgyalások folynak. Az Acsev. meg akarja vásárolni a vármegye legelhanyagoltabb vicinálisát, ami Biharvármegye nemzetgazdasági és forgalmi érdekeire nézve nemcsak elsőrendű fontossággal bírna, de rendkívül üdvös is lenne, mert a vonat teljesen modern átalakítását jelentené.

A vételár 6.500.000 korona, s valószínű, hogy a megállapodás nemsokára létrejön. A tárgyalás most rövid időre halasztást szenved, Papp János igazgató távolléte miatt. Az igazgató Belényesben időzik, de hazaérkezése után az Acsev. megbízottával azonnal tárgyalni fog a legközelebbi előterjesztést tesz

az igazgatóságának. Az Arad Csanádi Vasutnak az a terve, hogy az egész vonalat ujjaépíti. A különböző hatalmi érvényesülés, pretekció révén hegyi utakon épített vonalat a völgybe helyezné át s motoros közlekedésre rendszé be. Gyors motorok bonyolítanak le a forgalmat a mai csigavonatok helyett s később a kristályi havasok áttörésével, Menghárdig építenék a vonalat, ahol Arad és Brád felé nyerne csatlakozást. A terv szerint Beél, Tenke, Less és Nagyvárad között is motoros vonalat szándékoznak létesíteni, s ha a birtokba vétel sikerül, ami igen valószínű, Bihar megye a legmodernebb közlekedési viszonyok között fejlődhetik.

Nem tudjuk, honnan veszik nagyvárad lapírtásaink ezeket a híreket, azt azonban a legilletékesebb forrásból jelenthetjük, hogy mind ezek csak légball kapott kombinációk, amelyeknek semmi komoly alapjuk sincs.

Már tegnap jeleztük, hogy a vasútvásárlási hírekről Aradon senki se tud és nem is bírnak sok valószínűséggel. Ma a legilletékesebb forrásból értesültünk, hogy a biharmegyei vasút megvételére vonatkozó hír nem felel meg a valóságnak. Az Acsev. sohasem tárgyalt a belényesi vasút megvásárlásával és nem is szándékozik a belényesi vasutat, melyet a nagyvárad lapok is az ország legelhanyagoltabb vicinálisának mondanak, vétel útján megszerezni.

TANÜGY.

Beiratás a felsőbb leányiskolában.

Az Aradvárosa által segélyezett nyilvánosági joggal felruházott, internátussal kapcsolatos magán felsőbb leányiskolában I. évi szeptember hó elsején, az első, második, harmadik, negyedik, ötödik és hatodik osztály nyílik meg. A felsőbb leányiskola első osztályába felvételtnek azok a tanulók, kik az elemi iskola negyedik osztályát sikerrel végezték, vagy felvételi vizsgát tesznek és ezen megfelelnek. A többi osztályba felvehető a tanuló, ha előző osztályu bizonyítványt mutat fel, vagy felvételi vizsgálaton megfelel.

Az iskola saját külön díszes, tágas épületében van elhelyezve, amelyet Aradvárosa emelt az intézet részére. Az épület a Hasszinger-utcai leányiskola belső udvari részén van, homlokzata a Rákóczi-utca felé nyílik. Bejárat a városi leányiskola elkerülésével a belső udvaron, vagy a Rákóczi-utcai kapun jobbra a kapualjban.

A tandíj beíratási és minden egyéb díjjal együtt évi száznegyven (140) korona. A kívülről jövő és jött ötödik és hatodik osztálybeli növendékek, vagyis azok, kik nem az intézetben végezték a negyedik osztályt, évi kétszáz (200) korona tandíjat fizetnek és tíz (10) korona beíratási díjat, de ez összegben befoglaltatik minden, u. m. a latin, kézimunka, rajz, torna és a rendkívüli francia nyelv órának díja is. A megállapított 140, illetőleg 210 koronán kivül a szülőt semmiféle egyéb díj nem terheli. A tandíj havi részletekben is fizethető.

Ambár a felsőbb leányiskola csakis általános műveltséget nyújt, a hatodik osztályt végzett tanulók mégis következőkre vannak jogosítva:

a) a latin nyelvből teendő vizsgálat mellett felléphetnek a gimnázium hetedik osztályába;

b) felléphetnek a tanítóképző harmadik évfolyamába.

Az intézettel kapcsolatos internátusban az évi ellátási díj 600 korona, zeneoktatás 120 korona. Az internátus vezetője ö. Sváby Pálné Turcsányi Gizella. (Lakik: Hasszinger-utca 5., Tenner-ház.)

Az internátusban különös súly esik a növendékek szellemi és testi gondozására s az idegen nyelvi (német és francia nyelvi) tárgyalásra.

A beírások szeptember hó 1., 2., 3. és 4. én lesznek az intézet igazgatói irodájában délután 10—12, délután 4—6 óráig.

Közelebbi felvilágosítással személyesen vagy

levélleg készséggel szolgál az igazgató. Található augusztus 22. keltől fogva naponként délután 10—12 óráig a felsőbb leányiskolában.

Lakása: Lázár Vilmos-utca 8., II. emelet, Földes-ház.

(—) Az aradi zenekedvelők egyesülete által 1833. évben alapított és fenntartott, Arad szab. kir. város védnöksége alatt álló aradi zenekedvelők (Weltzer János-utca, a posta épülettel szemben) a folyó tanévre a beíratások 1906. évi szeptember hó elsején veszik kezdetüket a következő tanszakokra: zongora, hegedű, mély hegedű, gordonka, fuvola, klarinét, cimbalom, magánének, zene elmélet, összhangzatlan, karének és kamara-zene. Beíratási díj tíz korona, tandíj egész évre ötven korona. A beíratások a zenekedvelők helyiségében naponta délután 5—6 óráig eszközölhetők. Arad, 1906. augusztus hó 15-én. Az aradi zenekedvelők egyesülete nevében: Institoris Kálmán kir. tanácsos, Arad sz. kir. város polgármestere, mint egyesületi elnök, Kriszpin József igazgató. 2142

(—) Beíratások Az aradi izr. hitközség elemi fiú- és leányiskolájába az 1906—1907. tanévre a beíratások folyó évi szeptember hó 2-án, 8-án és 4-én délután 9—12 óráig eszközölhetők a fiúiskola épületében (Szt. Péter-tér 10.) Magán- és javítóvizsgálatok ugyanakkor tartatnak. Az előadások szeptember hó 5-én veszik kezdetüket. A beíratáshoz minden gyermek személyesen szülői, vagy gyámja kíséretében tartozik megjelenni. Az I. osztályba csak oly tanulók vétetnek fel, akik életük 6. ik évét már betöltötték, miről a szülők esetleg az anyakönyvi bizonyítatot is bemutatni tartoznak. A tandíj, mely félévenként előre egyenlő részletekben fizetendő, úgy a helybeliek, mint a vidékiek részére az I. és II. osztályban évi 16 korona, a III. és IV. osztályban évi 20 korona és ezenfelül 60 fillér könyvtári és 30 fillér az országos tanítói nyugdíjalaphoz csatolandó díjból áll; az évi tandíj első fele a beíratáskor, a második fele 1907. évi február hó első nyolc napjában szolgáltatandó be a hitközség pénztárába. Az iskolaigyszt. elnökség.

Kisértetek vannak?

Egy müegyetemi tanár felfedezése

A „légmajom” és a polip.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Egy fővárosi esztendő mai számában vezető helyen közli ezt a kissé túlságosan misztikus szöveget:

Pálfokon kísértet jár. Láthatatlan rém llesztli a jámbor földműveseket és úz mindenféle tréfákat a konyhán, a pítvarban, a padláson. A kísértet kifog a papon és a csendőrön, egyaránt. A katonaviselt emberek negyvenével vasvilláson vonulnak fel a dézsadöntőgő, seprőt táncoltató, ajtókat repesztő titok ellen és vasvilla nélkül, fogvacogva szaladnak fel a semmi elől.

Ez a história hosszabb-rövidebb időközökben megismétlődik az ország különböző részeiben, sőt volt már többször eset rá, hogy a fővárosban is járt a rejtélyes rém és kövekkel hajigálózott az egyik udvarból a másikba. Egyszer egy lipótvárosi magánházban a szentképeket dobta le minduntalan a falakról és akkoriban Rák plébános és Kalmár piarista főnök megállapították, hogy a cseléd boszorkány és az ördög jár látogatónak házhöz.

Főkerestük müegyetemünk egyik tudós tanárát, aki régóta foglalkozik spirítikus kérdésekkel és megkérdeztük, hogy nem tudná-e a rejtélyes kísértetjárás magyarázatát adni és ő nagy ámulatunkra azt felelte:

Tudok! —

Kértük tehát a magyarázatot. —

— En már sokat foglalkoztam ezzel a kérdéssel és úgy hiszem, hogy megtaláltam a ter-

mészetes magyarázatot; sőt mikor legutóbb Flumében jártam, hipotézisemnek kézzel fogható bizonyítékát is találtam. Tessék figyelni. Shakespeare mondja, hogy sok dolog van az ég és föld között, melyet a korlátolt emberi érzékek képtelenek felfogni. Ezt a költői mondást a modern tudomány teljesen igazolja. Legjobb bizonyítja ezt a fényképező lemez. Ma már a fényképészet oly magas fokot ért el, hogy a levegőben úszó sok apró és nagyobb élő lényt, melyekről az emberiségnek régente fogalma sem volt, képes lefotografálni és így közvetve láthatóvá tenni. Sőt a finom optikai készülékekkel már közvetlenül is meg lehet látni a levegőtengerben élő, ismeretlen állatokat melyeket eddig azért nem lehetett észrevenni, mert teljesen színtelenek és egybeolvadtak a levegővel, melyet — noha létezését biztosan tudjuk és hatását érezzük — a legjobb emberi szem képtelen meglátni.

Ezek az újabban lemezre kerülő állatok nemcsak színtelenek, hanem oly laza, zselatin szerű szövetből valók, hogy az ember, ha véletlenül megfogná őket, csak annyit érezné, mintha a pusztá levegőbe nyulna.

En azt a felfedést építettem ezekből magamnak, hogy valószínűleg ilyen embernagyságú, színtelen, laza anyagból való állatok is vannak a levegőben, illetőleg élnek a földön és ezek csak azért jelentkeznek olyan ritkán, mert vagy kihálóban vannak vagy távolabb légrétegekből csak néha tévednek ide.

Megfigyeltem azt is, hogy az ugynevezett kísértetek sohasem emelkednek vagy dobnak nagyon súlyos tárgyakat, hanem mindig csak könnyebb butordarabokat vagy 1—2 kilós köveket. Megjelenésük olyan mókászerű és erejük olyan fogyatékos, mint a — majmoké. Felfedésem tehát az, hogy majomszerű, színtelen és légies anyagu állatok igenis vannak a levegőben és ezeket elneveztem légmajmoknak.

Kézzelfogható bizonyítékot találtam analógia útján, az óceánban. Bizonyára hallotta, hogy a tengerben csónakkal halászó emberekkel gyakran megesik, hogy a legcsendesebb időben valami láthatatlan erő megfogja a csónakot, meessze elragadja és számos esetben fel is fordítja. Rájöttek, hogy ez a láthatatlan erő óriási polip, mely teljesen olyan színű, mint a tengervíz és olyan lágy testű, hogy keresztül lehet rajta látni és nyulni. Egy ilyen polipot ki is fogtak a tengerből és festékekkel láthatóvá tették. Magam láttam, kézzel fogtam és mondhatom, hogy zselatinszerű, a víznél sokkal ritkább teste dacára óriási állat és olyan fogó vannak, hogy kisebb hajót is képes elragadni.

Ami a vízben ime kétségtelenül megvan, csak úgy lehet és biztosan van a levegőben is, ha talán kevés számu példányban.

Ez a megfoghatatlan kísértetek természetes és tudományos magyarázata. Biztos vagyok benne, hogy a tökéletesedő fényképészet segítségével előbb vagy utóbb megkapjuk a légmajom képét, talán egyet el is foghatunk. Ezért úgy tartom, hogy inkább csillagászati fényképészt és nem zselatint, vagy vasvillás parasztokat kellene a kísértetes helyekre küldeni. Ezt sokan talán komikusnak fogják tartani, de talán elmarad a komikus mellékíz, ha emlékeztetnek arra, hogy husz évvel ezelőtt még nagyobb képtelenségnek tartották volna, ha valaki azt mondta volna, hogy kívülről meg fogják látni az emberi testben a lenyelt cseresznyemagot vagy gombostűt, pedig ma ezt megcselekszük a Röntgen-sugarak segítségével és senki sem tartja már nevetségesnek, boszorkányságnak vagy csodának.

Daktiloszkópia.

Gárdonyi Viktor egy kissé megkésztetén, érkezett az ujjlenyomatok tudományával. Előtte járt a másik, különös daktiloszkópia: György Henrik számtanácsos. Az ő tudománya az volt, hogy a város számadási könyveiben kereste az illetéktelen ujjak lenyomatát. A vizsgálatot megelőző panamácskák során az idegen ujjak a hivatalos pénzek között járkáltak — s a számtanácsos most azt kutatta, hogy vajon egyéb ujjak nyomai nem konstátálhatók-e a torony alatt? Kitűnő tudomány ez, — csak kár, hogy a vármegye vagy tiz, esztendő előtt nem gondolt rá, a mikor még a Krivány ujjlenyomatai látszottak volna meg az árvapénztári értékpapírokon.

HIREK.

Kongresszus nélkül.

Arad, augusztus 18.

Szent István napja körül-belül az utolsó terminusa az országos értekezleteknek, kongresszusoknak. Azután már kifelé halad a vakáció, s az embereknek nincs idejük a közérdekű ügyek, a dal, a sport, vagy a hazafias eszmék jegyében utazni és tanácskozni.

A kongresszusok szezonjának végén tehát konstátálhatunk valamit, az idén egyetlenegy kongresszust se tartottak Aradon. S hosszú idő óta bizonyosan az első esztendő ez, a mikor ezt följegyezhetjük.

Nem óriási veszteség ez, s nem is nagyon elszomorító tény, — és mégis van benne valami megróni való. Az, hogy hasznosak-e a kongresszusok, vagy nem, hogy használnak-e a kongresszusok, vagy nem, hogy használnak-e az eszméknek még, ha az, ország minden vidékéből összegyűlnek annak hívei valahová; hogy van-e sulya az országos értekezleten manifesztált követeléseknek: az nem tartozik most ide. Az azonban tény, hogy a vidéki városokra az ilyen kongresszusok nincsenek haszon nélkül. Már abból is kitetszik ez, hogy a városok szívesen szavaznak meg bizonyos összeget az illető helyeken rendezett kongresszusok céljaira, a mi nem történik pusztán noblesse-ből.

A kongresszusok mindig jelentenek bizonyos idegen forgalmat, a mit a vidéki városok nem hagyhatnak figyelmen kívül. Ha a Barnum- és Buffalo üres, csalódást hozó produkcióját mentette az, hogy egy napra idegenforgalmat csodított, akkor a kongresszusokat se lehet lekicsinyelni. Az idegenforgalom hasznát számokban kifejezni bajos, de kétségtelen, hogy például az olyan

kongresszus, a melyen csak száz idegen van jelen, egy két nap alatt több ezer koronával növeli a fogyasztást.

S tagadhatatlanul jelent bizonyos erkölcsi hasznát a vidéki városokra, ha az ország különböző vidékein élő emberek megismerik, s kedves emlékekkel hagyják el. A mikor Pécsnek az Engel-féle borhámisítások rossz hírét költötték, a következő évben a város több országos kongresszust hivatott Pécsre. Lássák, hogy Pécsnek nemcsak az Engel borok a nevezetességei és hogy a bor se mind — Engel-féle.

Aradot a régi panamákon kívül nem érte olyan kellemetlenség, melynek hatását kongresszussal kellene kiköszörülni. De Aradnak is elkelne, hogy az ország intelligenciájának minél nagyobb része megismerje, s megtudja, mink van, — és mink hiányzik.

A hol egyszer kongresszust rendeztek, ott rendszerint egy időre lelohad az ilyen rendezéséhez szükséges kedv. A kongresszusok rendszerint igen költségesek, sok fáradsággal és kellemetlenséggel járnak, — a nélkül, hogy a rendezőket valami jutalom várná. Talán ennek a hatását érzik Aradon. De ezért nagy kár lenne, ha egészen letennének a kongresszusról. Mert ha már vannak, — hát legyen bennük s a velük járó haszonból része Aradnak is.

Lajos napja. Kossuth Lajos névnapját, mint minden évben, úgy ez idén is, megünnepli augusztus 25-én, szombaton este az aradi Kossuth-asztaltársaság saját helyiségében, a „Jó-pásztorhoz” címzett vendéglőben 8 órakor kezdődő társasvacsorával egybekötve, melyre a társaság tagjait valamint a hazafias közönséget ez úton is tisztelettel meghívja az asztaltársaság elnöksége. Egy teríték ára borral 1 korona: 60 fillér s a részvételi jegyek a különféle asztaltársaságok elnökségeinél, továbbá Jakabffy István és Trsa cégnél Andrassy tér (Minorita-palota) 28. sz. szobáig válthatók. Az estély sorrendje a lapokban közölt tni fog.

Az angolok Ferenc Józsefről. Londonból táviratozzák: A „Daily Telegraph” Ferenc József király születésnapja alkalmából a következőket írja: Angolország Ausztria és Magyarország uralkodójával szemben csak egy érzést táplál, a csodálat és tisztelet érzését. O felsége úgy jó, mint balsorsban ismételtlen bebizonyította, hogy Angolország barátja. A lap reméli, hogy az uralkodó alattvalóinak szeretete és hódolata, a melyben az egész világ osztozik, megkönnyíti a 77-ik életévében álló uralkodónak munkaterhe elviselését.

A dán király. — osztrák magyar szredtulaidos. Bécsből táviratozzák: A közös hadsereg Rendel. Közlönyének ma délután megjelent száma jelenti, hogy a király Frigyes dán királyt a 75-ik gyalogezred tulajdonosává nevezte ki.

Uralkodók találkozója. A Berliner Tageblatt jelenti Koppenhágából: Hakon norvég király valószínűleg szeptemberben s a dán király októberben Berlinbe utaznak a német császár meglátogatására. A két király azután Angliába is el fog menni, a hol bemutatkozó látogatást tesznek Eduárd királynál.

Axentia Szévért temetése. A negyvennyolcas idők oláh fölkelésének szomorú hírű prefektjét, Axentia Szévért Balázsfalván temették el. A holttestet Brassóból éjnek idején szállították Balázsfalvára, ahol a temetést szertar-

tást *Mihály*, a Viktor balászfalvi érsek végezte, tízennégy kanonok, több esperes és lelkész segédletével. A koporsó fölött *Pop C. István* dr. aradi ügyvéd, orsz. képviselő és *Tripon Gábor* beszercei ügyvéd tartottak gyászbeszédet. Axentle holttestét *Sulacz*, a volt balászfalvi érsek holtteste mellé temették a balászfalvi mező közelében, a hol a románok 1848 májusában nagy népgyűlést tartottak a melyet *Campul Libertatii* nek (Szabadság-mezeje) neveznek.

— **Vasuti szerencsétlenség.** *Lemberg*-ből táviratozzák: Az itteni főpályaudvaron tegnap délután vasuti szerencsétlenség történt. Egy *Stanislaw* irányában elindult személyvonat nekiment egy mozdonynak. Mindkét mozdony, valamint a személyvonat postakocsija súlyosan megsérült, egy utas és a mozdonyvezető súlyosan, négy utas könnyen sebesült meg.

— **Aranylakodalmak.** Szép ünnepség keretében ülték meg tegnap *Muskat Álmán*, az aradi kereskedővilág közismert, munkás tagja és neje, szül. *Fischer Fanni*, házasságuk ötven esztendő évfordulóját. A megünnelt szép ünnepély első része az izr. templomban volt, majd déli 12 órakor az aranylakodalmak házasparlakásán folytatódott. Itt a házastársakat *Krausz Jónás* h. rabbi szép beszéd kíséretében ismét összehozta, majd *Kohn S. N.*, az Első Aradi Temetkező-egyesület nevében, amelynek az ünnepelt férj alapító tagja mondta tartalmas beszédet. Végül díszvend volt, amelyen a jubilans házaspar tiszteletül közül körülbelül százan vettek részt. A 77 éves férj és 73 éves felesége a legkitűnőbb egészségben érték meg a szép ünnepet.

— **Kirabolt gőzös.** *Kantonból* érkezett távirat jelenti: A *Quanting* nevű angol gőzöst e hó 15-ikén a Csual öböl közelében 30 áldruhába öltözött utas kirabolta. A rablók két csónakon elmenekültek. Egy eddig még meg nem erősített hír szerint a rablók 6000 taelt raboltak, ezenkívül 20 személyt, részben utasokat, megsebesítettek.

— **Koleszváry Dezső** — hadosztályparancsnok. *Bécs*-ből sürgönyzik: A király *Koleszváry Dezső* altábornagyot, a Khuen Héderváry-kormány volt honvédelmi miniszterét a stanislawi lovas-hadosztály parancsnokává nevezte ki.

— **A Sirio menekültjei** *Génuból* jelentik: Az *Orone* gőzösön tegnap érkeztek ide azok a kivándorlók, a kik megmenekültek a *Sirio* kivándorló-hajó katasztrófájából. A rakodóparton nagy néptömeg várta a menekülteket. Sokan azonban keservesen csalódtak abban a várakozásukban, hogy látják majd hozzátartozóikat. Mielőtt a kivándorlók partraszállottak, a génusi kikötőparancsnok vezetésével bizottság ment a hajóra, mely kihallgatott minden egyes utast és jegyzőkönyvbe vette vallomásait. A fedélzeten levő menekültek igen érdekes képet nyújtottak. A legtöbb a katasztrófa alkalmával ruhátlanul menekült és most a mentők jóvoltából többnyire rengyes halászzubbent és nadágot visel. Egy fiatal asszony, *Morelli Brigitta*, csak nagynehezen volt rábítható arra, hogy válaszoljon az újságírók kérdésére. Husz napja volt férjénél és éppen nászuját tette meg. A katasztrófa pillanatában átölelte férjét és együtt ugrott vele a tengerbe. A habokból azonban csak a fiatal asszonyt mentették ki. *Marincho de Olivera*, a párai érsek titkára, negyedfél óra hosszat úszott a tengeren, míg egy halászbárka ki nem mentette. *Szerafim Féliz* a katasztrófa alkalmával feleségét és hat gyermekét veszítette el. Igen fontosak a hajótíztek vallomással. A Sirio kapitánya nem volt a tegnap megérkezett-

tek között; a másodkapitány kijelentette, hogy a katasztrófa előtt kevéssel figyelmeztette a kapitányt, hogy a hajó talán nem helyes irányban halad. Erre a kapitány néhány mérést tett és az irányt helyesnek mondotta. A nap igen erősen sütött a tengerre és talán a napsugarak visszfénye tévesztette meg a kapitányt. A másodkapitányt délután 4 órakor váltották fel, 4 óra 15 perckor pedig megtörtént a katasztrófa.

— **A milánói kiállítás újabb veszedelme.** A milánói kiállítást, mint *Rómából* jelentik, tegnap ismét nagy veszedelemben fenyegette. A rendőrök, akik a kiállítás őrzésével meg vannak bízva, az orosz pavilonban petróleummal itatott rongydarabokat találtak, a melyek már meg voltak gyújtva. A rendőrök azonnal eloltották a keletkező tüzet és jelentést tettek a dologról. A gyújtogatással az orosz pavilon négy órét gyúsnították, akiket le is tartóztattak. Az örök határozottan tagadják a dolgot és mivel eddig nem sikerült rájuk bizonyítani a gyújtogatást, egyelőre ismét szabadon bocsátották őket.

— **Budapesti oroszok a cári himnusz ellen.** *Budapestről* táviratozzák: A fővárosban élő oroszok körében mozgalom indult meg, melynek célja az, hogy a Budapesten működő polgári és katonai zenekarok műsorukból véglegesen eltávolítsák az orosz cári himnuszot. A mozgalom vezetői írásba foglalták a kérést, melyet eddig már 250 orosz származású diák és kereskedő írt alá. A kérvényt küldöttség fogja *Wekerle* Sándor miniszterelnöknek átnyújtani.

— **Tragédia az országúton.** *Ujvidék*-ről táviratozzák: *Szabó István* és *Marinkovits József* vagyonos gazdák az országúton találkoztak. Egyik sem akart a másiknak kitérni, amiből összeszólalkozás támadt, melynek során *Szabó* arcul ütötte *Marinkovits*-t. *Marinkovits* erre kést rántott és három helyen megszurta *Szabó*-t. *Szabó*-nak volt még annyi ereje, hogy revolvért foghatott és mellbe lövette *Marinkovits*-t, aki viszont *Szabó*-t szíven szurta. Mindketten a helyszínen meghaltak.

— **Újságírók szakszervelete.** *Budapest*-ről jelenti tudósítónk: Az *Újságírók szakszervelete* mek előkészítő bizottsága elkészült az alapszabálytervezettel. Minthogy azonban szombat délután az újságíróknak igen nagy része nem jelent meg az alapszabályt tárgyaló alakulógyűlésen, az előkészítő bizottság szombat helyett keddre, e hó 21-re hívja össze a karácsonykat. Az alakuló gyűlés tehát az említett napon délután fél 8 órakor lesz a Drechsler kávéház (Andrássy út) első emeleti különtermében.

— **A pécskai ipartestület jubileuma.** A pécskai ipartestület alakulásának 20-ik évfordulója alkalmából augusztus hó 20-án ünnepélyt rendez. Az ünnepély sorrendje: Délután 11 órakor hálaadó istentisztelet a róm. kat. templomban. Déután 5 órakor az ipartestületi ház helyiségeiben: Himnusz, éneklés a közönség. Elnöki megnyitó. Az ipartestület alakulásának története. Előadja: *Győrffy Jenő* ipartestületi jegyző. Ünnepi beszéd, tartja *Bokszán Szevér* szolgabíró. Elnöki bezáró. Szózat, éneklés a közönség. Társsavacsorai esti 7 órakor a testületi ház helyiségeiben. *Seathmáry Geyza* esperes-plebános ünnepi beszéde.

— **Zágrábban nem tüntettek.** *Zágráb*-ból táviratozzák: A király születésnapja alkalmából a város zászló díszben pompázik. A báni épületen a magyar és horvát, a városi épületeken horvát zászlók lengenek. A főpostán két magyar és két horvát lobogó van. A katonai parancsnokságok épületeire fekete sárga zászlókat tűttek ki. A tervezett tüntetések elmaradtak.

— **Duncan Izadora** — anya. *Duncan Izadora*, az érdekes táncosné, mint jelentették, titokban férjhez ment *Gordan Craig* angol festőhöz.

Most újból jelentik, hogy *Oordwyk* tengeri fűrdőben a fiatal asszony egy lánygyermeknek adott életet.

— **Az új tisztek.** A hivatalos lap ma, a király születése napján közli a katonai tisztképzőiskolák és hadapród-iskolák végzett növendékeinek hadnagyi, illetőleg tiszthelyettesi kinevezését. A kinevezettek közül a hennünket érdeklő csapattestekhez osztattak be:

Mint hadnagyok: a honvéd Ludovika akadémiá növendékei közül *Omasta Lajos*, *Kudélka Gyula*, *Ubl Rezső* a lugosi 8. honvédgyalogezredhez, *Hermann Mihály* a szegedi 8. honvédhuszárezredhez; a Tereziánium katonai akadémiából: *Poppu Sándor* az aradi 88. gyalogezredhez; *Baross Emil* az aradi 12. sz. huszárezredhez; a műszaki katonai akadémiából *Skránka Frigyes*, a ki pécskai flu, a 14. sz. utász-zászlóaljhoz neveztetett ki hadnaggyá.

Mint hadapród-tiszthelyettesek: a honvédhadapródiskolák negyedik évfolyamát elvégzett növendékek közül *Schmelzer Péter*, *Gerdánovits István*, *Szép Géza*, *Köpe Egon*, *Klár Rezső*, *Horváth Dezső*, *Mészáros Elek* a lugosi 8. honvédgyalogezredhez, *Kellemen Zoltán* és *Széksey István* a szegedi 8. honvédhuszárezredhez. A honvédhadapródiskolát végzett növendékek közül *Mosóczy-Institör* Frigyes az aradi 12. huszárezredhez neveztetett ki tiszthelyettesessé.

— **A főherceg polgári ruhában.** Az uralkodóház főhercegeit annyira megszokták a lojális alattvalók egyenruhában látni, hogy reájuk sem ismernek, ha néha-néha polgári öltözetben jelennek meg. Ilyen esetekben már nem egyszer mulatságos félreértések történtek. Nemrégadták át a forgalomnak nagyobb ünnepélyességek között a vocheini vasutat, amelynek megnyitásán megjelent *Ferenc Ferdinánd* trónörökös is. Fogadtatására nagyban készültek *Triesztben* a *Lajos Szalvátor* főherceg, aki különben nagyon visszavonult életet élt a *Trieszt* melletti *Mug-lában*, elhatározta, hogy résztvesz a trónörökös fogadtatásán. Az ünnepély előtt néhány nappal *Triesztbe* utazott és a brigádérosnál az ünnepélyek részletei után akart tudakozódni. Azonban már a kaszárnya bejáratánál feltartóztatták. A polgári ruhába öltözött egyszerű külsejű öreg urat senki sem ismerte és csakis akkor engedték tovább, amikor kijelentette, hogy a brigádórossal éhajt beszélni. Itt is nagyon sokáig kellett várnia. A tábornoknak ugyanis nagyon sok hivatalos dolga volt és az öreg ur türelmesen várakozott az előszobában. Végre kinyílt az ajtó és a brigádéros kiszólt az előszobába:

— Van-e még itt valaki? Ah, igen. Ön is. No, mit akar? — kérdezte a brigádéros.

— *Lajos Szalvátor főherceg vagyok* — válaszolt az öreg ur — és azért jöttem, hogy trónörökös ur ő fensége fogadtatásának részleteiről tudakozdjam.

Ebben a pillanatban érdekes lett volna a brigádéros urat lefotografáltatni; pár pere múlt el, amíg zavarából magához tért, haptákba vágta magát és hivatalos tisztelettel tett jelentést. Amikor pedig a kopottas ruhájú öreg ur elhagyta a tábornok hivatalos helyiségét, hatalmas „Gewehr heraus!“ szökött a glédába a kapunál őrtálló őrséget.

— **Béke a malmokban.** *Budapest*-ről jelentik: A kétszer is megszületett a mind a kétszer a kutba esett béke a malommunkások és a malomtulajdonosok közt most már biztos révbe jutott. Tegnap tárgyaltak a munkások küldöttjei a malomegyesület képviselőivel és ezuttal végleges megegyezésre is jutottak, úgy hogy a sztrájk most már végképen és teljesen befejeztnek tekinthető és a munkások holnap már munkába állnak. A tárgyalásokat a munkások küldöttjeinek a felkérésére *Boda Dezső* főkapitány vezette. A tárgyalás alapjául a multkorai békepontozatok szolgáltak, melyeket ma is el-

fogadtak, kivéve azt a pontot, melyben a malomgyesület magával egyenrangú tényezőnek ismeri el a munkások szakszervezetét. Ezt a pontot a malomgyesület azzal a megokolással utasította vissza, hogy a munkások azzal, hogy nem ratifikálták a multkor a vezetőség megállapodását, a vezetőséget maguk decaválóiták. Kimaradt a békepentozatok közül az is, hogy a malomtulajdonosok kötelesek az összes munkásokat visszavenni. Időközben ugyanis a malomok új munkásokat vettek fel s így százhusz munkást el akartak utasítani. Boda Dezső indítványára azonban abban történt megállapodás, hogy a munkáslétszám amugy is folyton emelkedvén, oserák fel a malomok ezt a százhusz munkást valahogy. A malomtulajdonosok ebbe belementek s most már szent a béke. A megállapodásokhoz a munkások is hozzájárultak a délután három órakor a sztrájkantya is feloszlott. A Hengermalomban már dolgoznak is az összes munkások, ugyszintén az Első Budapesti Gőzmalom részvénytársaságnál is. Az Erzsébet-gőzmalomban egy ember kivételével mind visszavették, de ez az egy is holnap már alkalmazást kap.

— A görög-bolgár viszály. *Konstantinápolyból* jelentik, hogy a görög-bolgár viszály ügyében a porta rendkívül erélyes körlevelet intézett a nagyhatalmakhoz, a melyben tiltakozik a bolgár zavargások ellen, amelyekért egyenesen a bolgár kormányt vádolja meg. Kijelenti, hogy ily körülmények között, amikor a bolgár hatóságok semmi hajlandóságot nem éreznek a véres manifesztációk elnyomására, kénytelen lesz ő maga közbelépni. A hatalmak azonban aligha fogják a rendcsinálást a portára bízni, tekintve, hogy éppen a török portának nagy része van a zavargások fölidezésében, amennyiben a görög bandák az ő titkos támogatásával dúltak bolgár földön.

Szofiából táviratozzák: A *Filipopóvban* ma kezdődő pán-bolgár gyűlésen a bolgár egyesületek, szervezetek és községek 1600 küldöttje vesz részt. Holnap sok ezer ember részvételével tiltakozó gyűlés lesz, melyre a környékről több parasztot várnak. A gyűlésen jelen lesz *Sarafev Boris*, a híres fölkelő vezér. *Filipopóvba* sok katonaság érkezett és erős katonai őrségek járnak az utcán. Gazdag görög családok mind menekülnek a városból.

— Nyomdatulajdonosok és betűszedők tárgyalásai. A Vidéki Nyomdatulajdonosok Szövetsége holnap kezd meg Budapesten, az Otthonkör helyiségeiben a betűszedők szakszervezetével azokat a tárgyalásokat, amelyek a szeptember 1-én lejáró szerződés meghosszabbítására vonatkoznak. Mindkét testületet egy-egy tizenöt tagu bizottság képviseli, amelybe a nyomdatulajdonosok aradi kerülete *Boros Jánost*, az Aradi Nyomdarészvénytársaság igazgatóját küldötte ki.

— Állami altisztek és szolgák mozgalmi. Az állami altisztek és szolgák országos küldöttsége még július hónapban tisztelegett *Wekerle Sándor* dr. miniszterelnöknek s átnyújtotta neki az államszolgálati pragmatika tervezetét és egy memorandumot, amely az állami altisztek és szolgák sérelmeit s az orvoslás módjait tartalmazza. A kormányelnök megígérte a küldöttségnek, hogy az 1905. január 1-től visszavett drágasági pótlékok folyósítási fogja, a fizetések javítása és a szolgálati viszonyok orvoslása tekintetében pedig külön törvényjavaslatban fog intézkedni, amelynek munkálatai folyamatban vannak. Az érdekeltektől alkalmazottakat most igen türelmetlenül várják a drágasági pótlék folyósítását annál is inkább, mert a megélhetési viszonyok nyomasztó súlya különösen az ő vállalkozókra nehezedik.

— Halálozások. Az aradi kereskedelmi életnek egy rokonszenves, ismert embere halt meg ma: *Schék Dávid* ügynök. Az aradi napilapoknak, közöttük az *Aradi Közlöny* nek is, gabonairodai tudósítója volt, s ezt a tisztét páratlan lelkiismeretességgel, nagy szakavatottsággal és pártatlansággal látta el. A gabonakereskedők között nagy népszerűsége volt megbízhatósága, becsületessége és szorgalma révén. A saját emberei jó ismerőst veszítenek benne el és osatoznak a részvétben, amely az elhunytak családját körülveszi. Negyvenkilenc éves korában halt meg. A télen gégegyerádás érte, amely rohamosan pusztította. A mult hónapban *Gleichenbergben* volt, de nem talált gyógyulást. Nején kívül négy gyermeke gyászolja. Vasárnap délután temetik a Batthyány-utca 28. sz. házból.

Schmarda Márton aradi főiskereskedő ma délután, harminckilenc éves korában meghalt. A széles körben ismert és becsült kereskedő augusztus 20-án délután három órakor temetik a Szekeres utca 4. sz. házból. Neje és öt gyermeke siratja.

— A románok színházegyesülete *Lippán* Megistuk, hogy a magyarországi románok színházegyesülete az évi nagygyűlését *Lippán* tartja meg. A nagygyűlés augusztus 28-án és 29-én lesz, ünnepségekkel összekötve. A gyűlésen részt vesz *Mecsonyi Sándor* kápolnászi földbíró, a románok közéletének tekintélyes alakja is. A nagygyűlés alkalmából, mint egyébkor, román műkedvelői előadás lesz, a melyen főlép *Barsan Zakariás* színész, a színházegyesület volt ösztöndíjasa. Barsan ezután művész körútra indul, s hír szerint, *Aradon* is föl fog lépni.

— *Guttmann Margit* festményel. A fiatal talentumos aradi festő, *Guttmann Margit* ismét három festményével lépett a nyilvánosság elé. A *Reinhardt-féle* Andrássy-téri kirakatban díszlik a három kép, amelyek közül kettő élénken színezett virágcsokrot, a harmadik pedig egy rokokó-jelenetet ábrázol.

— *Szántó Pál* tragédiája. Megemlékeztünk már arról, hogy *Szántó Pál Sándor*, az Aradról elszármazott nagytehetségű fiatal gépészmérnök folyó hó 17-én Bécsben elhunyt. Szántó, ki legutóbb *Afrikában Menelik* császár megbízásából az abisabebai vízvezetékek építését vezette, néhány hó előtt haza akart jönni, hogy résztvegyen azon a tízéves találkozóon, melyet az 1896-ban az aradi főreáliskolában érettségizett tanulók tartottak; másrészt pedig azért is, hogy súlyos májbaját, melyet a tropikus vidéken szerzett, idehaza gyógyíttassa. Az uton azonban annyira rosszul lett, hogy kénytelen volt *Budapesten* kiszállni, hol felvettette magát *Herzl* tanár szanatóriumába, ki azonban felismerve betegségének súlyos voltát, *Hamburgba* küldte, hogy ott a tropikus betegek szanatóriumában kezeltesse magát. Fel is készüldött, de az uton ismét annyira rosszul lett, hogy *Bécsben* újlag kiszállt, hol ezután az orvosok, látva, hogy betegsége már gyógyíthatatlan és hogy sokáig úgy sem bírja már, lebeszéltek hamburgi útjáról. Bécsben a *Wiener Allgemeines Krankenhaus*-ban gyógykezeltek. Állapota ezután már egyre rosszabbodott, míg nem a hó 17-én véget értek szenvedése. Bécsben a rokonság és az ismerősök őszinte részvéte mellett helyezték nyugalomra az alig 29 éves, tehetséges mérnököt; előbb azonban felboncolták, mert egy nálunk teljesen ismeretlen betegségben szenvedett s a halál okát hivatalból csak így tudták megállapítani.

— A közigazgatás reformja. A belügyminisztériumban tegnap délelőtt *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter előkelő társaság közöst tartottak, amelyen részletesen meg-

vitatták a közigazgatás reformjára vonatkozó javaslatokat.

— Egy anya tragédiája. Bécsből jelentik: Körülbelül tizennégy nappal ezelőtt jelentették, hogy *Mantler Erzsébet*, *Mantler Henrik* órásnak neje és 12 éves *Henrik* nevű fia eltűntek. *Mantlerné*, kit férje tiz évi együttélés után elhagyott, ezen időtől kezdve testileg és lelkileg betegobb lett, úgy hogy az utolsó időben a tébolyodott benyomását keltette. E hó 2-án kisfiával együtt eltávozott gersthoft lakásáról és azóta nem látják őket. Ruháikat még aznap megtalálták *Jedlesee* mellett a Duna partján. Kétségtelen volt, hogy a testileg-lelkileg megzavarodott asszony a Dunába ugrott. E feltételezés igazolást is nyert. E hó 8-án ugyanis *Mannesdorf* mellett egy női holttestet fogtak ki a Dunából, melyben a szerencsétlen *Mantler Erzsébetre* ismertek és így bizonyos, hogy a kis *Henrik* is a Dunában lelte kora sirját.

— Egy aradi kereskedő jubileuma. *Weinberger János*, köztisztviselőben álló aradi cipőkereskedő ma ünnepelte harmincéves kereskedői működésének jubileumát. A jubilánst ez alkalmából számosan keresztek fel üdvözlőkkel az aradi kereskedők közül és sok tisztelője és barátja is kifejezte szerenosekivánait a harmincéves sikerekben gazdag működéshez.

— *Lido* meghalt. Az irodalomnak halottja van. Váratlan, hirtelen jött csapás, mely mindnyájunkat, akik írással foglalkozunk, gyászba borít. *Lido* meghalt. *Lido* néven ismertük őt, a finom lelkű, szelíd, a hűséges, a gondoskodó *Tóth Bélánét*. Nem szerepelt sehol, csak ura otthonában, ura oldalán. Olyan asszony volt, a kinek voltaképpen nem volt magában való külön élete, mert egészen az urának szentelte magát. Annak őt, ő rá vigyázott, vele küzdötte végig a vélemények nagy és olykor kegyetlen csatáit. Ő volt az erő forrása, a vigasztalás nyújtója, élettárs, fegyvertárs és irgalmas nővér egyaránt. Szinte képtelenség, hogy tegnap reggel meghalt, hirtelen, régebbi szívbjának szomorú befajezésekép, harminchat éves korában. Az ő halálával özvegygyé és árvává lett egyaránt az ura. A csöndes otthonnak ő volt a lelke, ő változtatta a nyugtalan, kávéházi és éjszakai életű *Tóth Bélát* otthon ülő filozófussá. — Az irodalom és művészet világa ismerte őt s mély tisztelettel bámulta erényeit és őrangyalyszerű befolyását az excentrikus íróra. Ravatalát tisztelettel állja körül az íróvilág s a kik — sokan vannak — *Tóth Bélával* mint ellenfelel állanak szemben, a veszteség mellett, mely egészen az övé, fájdalomból és gyászból részt kérnek maguknak. Temetése vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a VII. kerületi *Abonyi-utca* 81. számú házból.

— Eljegyzés. *Vlacsil Károly* volt aradi, jelenleg sillingyi kántor eljegyezte *Sohét Béla* máv. főmozdonyvezető bájos leányát *Böskét*.

— Anket a telefon díjszabás ügyében. A posta és táviró vezérigazgatóság esztendőnk óta foglalkozik a telefon-díjszabás reformjának elkészítésével. A vezérigazgatóság megbízásából többen tanulmányutakat tettek s a tanulmányutak eredménye Európa és Amerika minden olyan posta- és táviró területéről, a hol a telefonügy ki van fejlődve, kimerítő jelentések alakjában az anyaga a reform körül folyó tárgyalásoknak. *Kossuth Ferenc* kereskedelemügyi miniszter utasítására a már teljesen egybegyűlt gazdag anyagot a vezérigazgatóság tervezet alakjában foglalta egybe, a mely tervezet kiterjeszkedik nemcsak a díjszabás átalakítására, hanem magában foglalja a telefonszolgálat újraszervezését is, úgy, a mint a fejlődött gazdasági élet újabb fejleményei kívánják. Mielőtt azonban a reform megvalósíthatnák és a kérdés a törvényhozás elé vitelnék, Kos-

suth Ferenc kereskedelemügyi miniszter kíváncsian tartja, hogy megismerkedjék a kereskedelmi és gazdasági körök illetékesen megnyilatkozó közvélekedésével a telefon-kérdést illetően. Ebből az okból a posta-távíró vezérgazgatóság a már teljesen előkészített anyagot *szakértői körök* elé terjeszti, a mely értekezletet még szeptember hónap folyamán összehívja.

— A város autómobiljai. A város törvényhatósága az autómobil omnibusz-járás létesítése ügyében hozott határozatát, valamint a pályázati feltételeket jóváhagyás végett tudvalevőleg felterjesztette a belügyminiszterhez, a ki úgy a határozatot, mint a feltételeket jóváhagyta. A miniszter erről ma érkezett leiratában értesítette a város közönségét. Ilyképpen nincs már semmi akadálya az autómobil-közlekedés megvalósításának.

— A csendőrtisztek új ruhája. Szeptember elsején megváltozik a csendőrtisztek egyenruhája is. Az aranyzsinór lekerül a kabátnyakról, a ptykés gombot meg lapos ka'onagomb váltja föl. A zsinórzat is megváltozik, a zubbonyról teljesen eltűnik s — az írás szerint — a csendőrtisztek ruhája sokkal kényelmesebb és csinosabb lesz a mostaninál.

— Kedvezményes utazás. Szegedről jelentik: A kereskedelemügyi miniszter a szegedi Iparpártoló kongresszusra utazóknak kedvezményes vasúti jegyeket adományozott. A vasúti jegyek úgy a személy-, valamint a gyorsvonatokra is érvényesek.

— Nagy tűz M. Bánhegyesen. M. Bánhegyesen elpusztult Gordos János jómódú gazda egész buzatermése. Délután 11 órakor ép hogy hozzá akartak fogni egy új asztal csépléséhez, a be-melegedett csapágytól tüzet fogott a nagy szárazságtól amugy is gyúlékony szalma s lángba borította a kö. el eső asztalokat. Mint mindig, úgy most is elvesztették a fejüket a gép körül állók s így a cséplődob a kazánal együtt a tűz martalékává lett. A kár körülbelül 30 ezer korona, a mely megtérül biztosítás útján.

— Elfogott templomfosztogató. Ely című tegnapi cikkünkbe sajtóhiba csuszott be, amennyiben a templomfosztogatás nem Boroshegyesen, hanem Borosjenőn történt.

— A vihar áldozata. A tegnapi nagy viharak József főherceg bánkúti uradalmán emberélet is áldozatul esett. Este hét óra tájban T. Tóth János mező munkás szalmát rakott fel egy kocsihoz egy társának segítségével. Tóth a szalmakazalon állott, amikor a vihar teljes erővel kitört. A nagy szél az egész szalmát lesodorta a kocsihoz, és a szalmával együtt Tóthot is, aki fejjel esett a földre. Az esés következtében a szerencsétlen ember koponyatörést szenvedett és rögtön meghalt. Holttestét elszállították a közeli községbe, ahol ma eltemették.

— Fölmege a szappan ára. Régi és kedvelt tétele a szociológusoknak, hogy minden ország legjobb műveltségmérője a szappanhasználat. Ahol sok szappant fogyasztanak, ott sok a művelt ember is, mert csak az szeret eleget mosakodni. Ahol ellenben államszegélyt kell adni a szappangyáraknak, mert a fogyasztó kevés: ott rosszul áll a műveltség dolga. Természetes, hogy rendes körülmények közt a szappan ára egyenes összefüggésben van a szappan fogyasztásával. Sok fogyasztó — csekély ár, és megfordítva. Mi magyarok úgy látszik visszafelé megyünk a műveltség dolgában, mert a szappan ára előre megy. A magyarországi szappangyárosok egyesületének keblében az összes budapesti szappangyárak egymással kölcsönös

egyezményre lépve, a mosószappan árát, amelynél olcsóbban Budapesten és vidéken a szappant egyiküknek sem szabad eladni, megállapították. E minimális árakat a budapesti szappangyárosok tegnap megtartott értekezletén újabban 2 koronával emelték, aminek egyedül oka az, hogy a szappangyártáshoz felhasznált nyersanyagok árai is rohamosan emelkednek. Szóval a szappangyárosok megvizsgálták: nem a kultúránk lett kisebb, csak a marhafagygyú és a többi szappankellékek drágultak. Vagyis nem kell kétségbeesnünk. És legfőként nem kell kétségbeesnünk a szappangyárosoknak. Mert — műveltség ide, műveltség oda — ők fölemelhetik a szappan árát, valahányszor keveslik a hasznukat. És a közönség majd fizet. Mert a közönség megfizeti nálunk a kultúra csökkenését, csakugy, mint a növekedését.

— Roosevelt a divathóbort ellen. Az Egyesült-Államokban nemrég társaság alakult, melynek célja az, hogy küzdjön a divat hóbortjai ellen. A társaság a többi közt agitációt fejtett ki az ellen, hogy a fehér sirályt szinte kipusztítják, hogy tollalval feldisznítsák a női kalapokat. A társaság elnöke a minap levelet írt Roosevelt elnöknek. Levelében arra hivatkozik, hogy nemrég Alexandra angol királyné is nyilvánosan elítélte a sirálytollaknak kalapdíszül való alkalmazását. Eppen azért hasznos dolog volna, ha Roosevelt elnök felesége is a madárvédelem érdekében követné ezt a példát. Roosevelt elnök erre a fölcsólitásra kijelentette, hogy mindenképpen szimpatizál a társaságnak azzal a törekvésével, hogy véget vessen a fehér sirálytollak árusításának és kalapdíszül használatának. Rooseveltné pedig még férjénél is jobban helyesli ezt a dolgot.

— Új orfeum. Kedden kezdi meg a népszerű Alland Max tizenhat tagu orfeum-társulata előadásait a Központi Szálló kertjében. Szenzációs hatású lesz a Berly trupp női ének- és tánc csoport a híres macsica táncossal. A társulat többi tagjai: A fons Susin énekes, Morré Wally szubrett, Déché Gyula komikus, Alland Miksa igazgató, Gyöngyösy Margit excentrikus, Lévy Arnold magyar komikus, Komlóssy Emma magyar és német énekesnő, Manon de Santi előadó szubrett, Singer Adolf tánc humorista, Morini Leó jellem komikus, Korzhó Viktor karmester. Naponta két bohózat: Pinkas Comp., Wallenstein tábora. Egy kis garnizonból, A hamis Sherlock Holmes.

— Edvárd király kutyája. Amikor Edvárd angol király a héten Kronbergből Marienbadba utazott, a pályaházban nagy feltűnést keltett a király kedves kutyájának, egy írországi terriernek a megjelenése. A kutya mindenhova elkíséri a királyt, udvari hintón érkezett és három királyi lakáj ült mellette. A kutya azonnal felugrott a király szalókocsijára és egy karosszékre ült, hogy bevárja gazdáját.

— Birtokcsere. Az aradi törvényszék teleknyelveben a következő birtokváltásokat jegyezték be: Özv. Marx Adolfiné az. Rauner Gizela ajándékba adja az aradi 2539. sz. tjkvben felvett Vágóhid utca 28. sz. házat Vladár Sándorné sz. Marx Irénnek. — Kaltenhuber József eladja az aradi 3805. sz. tjkvben felvett P. Választó utca 8/b. sz. házat 6600 koronáért Schiller János és neje Mayer Teréznek. — Demian Györgyné Szabó Julianna eladja az aradi 2038. sz. tjkvben felvett P. Választó utca 29. sz. házat 2400 koronáért Mandl Ferencnek. — Benke Antal és neje Kajtor Erzsébet eladják az aradi 256 sz. tjkvben felvett szántót 1:00 koronáért Osztoin Jánosnak. — Sebestyák Kálmán eladja az aradi 2026 sz. tjkvben felvett P. Választó utca 36. sz. házat 4300 koronáért Pálffy József és Dobollik Alajosné sz. Janisch Lujának. — Schreyer Vilmos és tulajdonostársai eladják az aradi 218. sz. tjkvben felvett Nador utca 4. sz. házat 11600 koronáért Nemess Géza és neje Snger Vilmának. — Ujak Józsefné Barta Rozál eladja az aradi 4889. sz. tjkvben

ben felvett Gáj-Kovács-utca 5. sz. házat 700 koronáért Juhász Mátyás és neje Nagy Katalinnak. — Buvár Mihály eladja az aradi 8898. sz. tjkvben felvett szántót 1170 koronáért Fericsán Györgynek. — Weinberger Ferenc aradi ékszműves (Fischer Eliz-palota) ajánlja igazán világvárosi színvonalon álló, dusan berendezett ékszer, drágakő, valamint diszezdüst és ezüstevőeszközök nagy raktárát. Bővebb a hirdetések között.

— Rigós fürdő hirdetésére különösen felhívjuk olvasóink becses figyelmét. Ezen szomszéd Temes megyében levő fürdő, mely csuzor, kőszvényes, általános gyöngeség, benuulás, sápadtság, vérszegénység, váltóláz stb. betegségeknek sikeresen lett használva igen sokak által, úgy hogy az elmúlt évben is több mint 5000 vendég fordult meg ott. E kies fürdőhely, amely vasúti állomás és orvossal, gyógyszerárval bir, igen kellemes üdülőhely, ahol kitűnő konyha és jó italok igen mérsékelt áron állanak a fürdővendégek rendelkezésére.

— Csak jó áru kapható Hegedüs Gyula kefe, pipere, illatszerek és fodrasztási cikkek kereskedésében Arad, Andrássy-tér 15. Valódi francia és angol illatszerek, hölgyporok, körömápoló szerek, manicure garnitúrák, francia különlegességek és mindennemű gummiáruk nagy választékban. 212

— Szolid és divatos selyem és bársony szövetek gyermekeknek, vagy blousoknak, úgy ünnepi ajándékok szükségleténél figyelembe ajánljuk lapunk 16. oldalán Schweitzer & Co. Luzern (Schweitz) világhírű selyem szövet export cég hirdetését.

— Új üzlet. Erdős és tea. cég az Aczél Péter-utca 1. szám alatt férfi, divat áruházat nyitott. A cég a legmodernebb és legújabb árukat hozatta, úgy hogy a legmészebb menő igényeket is kielégíti.

— Az Andrássy-tér 22. szám alatt egy hiányt pótló speciális üzlet nyílt meg, ahol linoleumot, viaszkos vásznat, és ezen szakba vágó cikkeket árúsitának. Ajánljuk az új cég hirdetését az olvasók figyelmébe, amely lapunk 75. oldalán található.

— Rövid hírek. A Marosba fullt Nagy István 16 éves tanuló holttestét ma az ingyen fürdőnél kifogták a vízből. A holttestet elszállították a felső temető halottas házába, ahonnan holnap temetik el. — A Városi Kávéház egyik pincérének asztalfiókjából ismeretlen tettes hatvan korona készpénzt lopott el. A pincér gyanúja a kávéház egyik szolgájára irányul. A rendőrség a tettest nyomozza.

— Bolhák, svábok, poloskák legbiztosabb pusztító szere Vojtek és Weisznél Aradon. 112

Divatlevél Ostendéből.

Ostende, augusztus közepe.

Tulajdonképpen alig van értelme, hogy egyik helyről a másikra vándorolva, mondjam el a divattitkokat, hiszen mindannyiunk szülőhelye Páris. Ez a centrális nap, amelyből szerteszóródnak a fény sugarak. Biarritz, Aixles Bains, Belle-Ile-sur-Mer, sőt még Ostende és Karlebad is csak határszéli bolygóknak vehetők hozzá képest, melyek tőle kapnak meleget és ragyogást.

Mindazonáltal — mivel publikuma különböző — egy-egy fürdőhelyen más-más a felfogás. Karlebadot előbb az amerikai milliomosok lepték el vagyont érő ékszereikkel, kissé túlhalmozott *lapageuse* toálettjeikkel, most viszont az ő kedves, de közönséges lármásságukat az angol asszony *langueur*-je, a francia nő *capricieuse silhouette*-je váltja fel s a bájos *rasta* k sem hiányoznak, azzal a kihívó és mégis vonzó tiszteletlenségükkel, amelylyel a leggyeszebb toálettet is frivollá teszik. Barangolásaim alatt nem egyszer szolgált mulatságomra, mily élelmesekek egyes nagy cégek. A hol egy-egy hangadó szépség megjelent, csakhamar feltűnt utána egy-egy jól öltözött fiatal ember block kal és ceruzával kezében. Eleinte azt hittem, képes újságok számára dolgozik, de egyszer megismertem a még otthon látott Kosuth Lajos utcai Holzer-cég rajzolóját s így meg volt fejtve a rejtély előttem. Odamentem és kival-

NIGA JÁNOS

műépítész irodája

ARAD, JÓZSEF FŐHERCEG-UT 1. SZ.

(a városházzal szemben.)

Elfogad a magas építés körébe tartozó és mindennemű

irodalmunkálátot,

um. tervek, tervezetek, költségjegyzékek elkészítését, művezetés, elszámolás, felülvizsgálat végzését.

Építészeti és mérnöki ügyekben felvilágosítással szolgál.

Vázlatteveket

díjmentesen küld

lattam. Azt felelte, hogy ez már az ötödik világűr-dő, ahol gyors rajzolást eszközöl, mert csak így lehetséges az, hogy a szeptemberi szezonra a cég már a legfrissebb újdonságokkal kedveskedhessen vevőinek. Ez az életrevalóság nekem szörnyen imponált s elhatároztam, hogy elmondom önöknek is kedves hölgyeim. Az itt megfigyelt modellek között egy egy „reigning beauty”-t láttam azokat.

Különösen tetszett nekem egy szürke, csikos, durvaszővésű gyapjuruha. Sima, harang alj, keskeny öv, letzés szerinti bluzzal és kerek, csipőre eső, testhez álló kabáttal. Nagyon viselik a kiskocás bársonyokat s a gránátzsin igen divatos lesz az ősze. A bársonyoknak egy különös préselt fajtáját kedvelik a hölgyek, keskeny, vagy szélesebb préselt csikkal, kockával.

Az aljak 6—7 méter bőségű serpentineben készülnek, de felső részük szinte kimosan hozzáfeszül a csipőhöz s így teljesen érvényre juttatja az alakot.

A Directoire és Francois-Joseph kabátok számúva vannak s ezeknek helyét dusszabásu gallérok (sokszor háromszoros kis gallérral) és ujj nélküli paltotok foglalják el, a pellerine-eknek egész új kombinációi és variációi, úgy hogy mindenki megtalálhatja a magának valót. Van azután egy teljesen á-part modell, a mai, bő ujjú bluzokhoz nagyon praktikus beduin felöltő.

Egyáltalán lehet mondani, hogy valóságos „assaut d'élégance” ez itt, mert a mit Páris, ez a tündérváros, selyemben, bársonyban, csillogó és pókháló-finomságu anyagokban csak produkálni tud s a miről nehéz hajkorezás, párduejárásu szép asszonyok álmodhatnak, mindazt itt látni egy rakáson. A nagy malconok (Dancet, Paquin, Deulliet, Drécoll, Béschoff) főnökeinek meghíletett lelkén ezerféle harmónikus kombináció suhan keresztül s ki tudná mindazt betűkbe róva idekényszeríteni a papírosra?

A kálanok igazán csodálatosak az idén. Vagy inkább mondhatnók, hogy furcsa a frizura. Ezor apró kis „chupini”-ből áll (Pardon: tudnak erre egy jó magyar kifejezést? Mondják meg nekem!) s ezek a fejtetőre jönnek és hátra is meg oldalt, a kalap karimája alá. És ennek a magas alkotmány-nak a tetején, csaknem függőlegesen be az arcba, van egy kicsike kalap, melynek hátsó részét tollak, rüssök vagy egy-egy egész paradicsommadár ékesítik. Egyáltalán úgy látszik, hogy a Madárvédő-Egyesület megint fiaskót csinált. Nem hiába, hogy Leuthérie fölényes mosollyal, még tavaly megmondta:

— Nem viselnek madártollakat, hölgyeim? Szalmatűz ez, — jövőre még perje sem marad utána!...

Joséphine.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Jekelfalussy pörnyertes. A miniszter azért miniszter, hogy megnyerje a pörét. Jekelfalussy-nak is sikerült ez a csuda: megnyerte a Kovács György ellen folytatott pörét, nagyobb dícsőségére a törvény előtti egyenlőségnek. — Amint budapesti tudósítónk jelenti, a tegnapi tárgyaláson Thék Endre és több tanu kihallgatása után a bíróság a 166 koronás pörben délután háromnegyed 5 órakor befejezte a tárgyalást s kihirdette az ítéletet, amely szerint Kovács Györgyöt a Jekelfalussy Lajos ellen 166 korona tőke és járuléka iránt indított keresetével elutasítja s kötelezi, hogy Jekelfalussy Lajosnak száz korona perkölséget nyolc nap alatt

végrehajtás terhe mellett fizessen meg. A bíróság indoklásában kimondotta, hogy alperesnek 166 korona jogos követelése volt és így azt tőle felperes vissza nem követelheti. A kihallgatott tanuk belgazolták, hogy ez a követelés jogos volt és azt is, hogy ezt nem erőszakkal vette fel alperes, hanem, hogy felperes Kovács György önként fizette le.

NAPIREND.

Augusztus 19. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Joakim. — Protestáns naptár: Szeb. — Görög-keleti naptár (aug. 6.): Urszine változása. — A nap két 5 óra — perckor, nyugszik 7 óra 5 perckor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, száraz.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő-intézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Ödön délelőtt 8—9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órakor.

Időjárás. A csermői önkéntes tűzoltó egyesület táncmulatsága. (Kaszinó.) — A kisjenő-erdőhegyi önkéntes tűzoltó egyesület népnépzése (Háda-erdő.) — Az aradi asztalosok, karpitok és szobrászok táncmulatsága (Városliget.) — A kurtisai iparos olvasókör táncestélye (Nagyvendéglő.) — A Menyházafürdő közönségének táncestélye. — A pécskai ifjúság táncmulatsága (Heller-szálló.)

Augusztus 20. Tulipán-népnépzés a városigethen. — A pécskai ipartestület jubileumi ünnepélye.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Osztrák hitelrészvény	670.—
Magyar hitelrészvény	809.75
Magyar koronajáradék	95.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	671.50
Déli vasút	160.50
Leszámitóbank részvény	513.50
Magyar jelzálog hitelbank	522.—
Rima-Murányi vasúti részvény	574.50
Városi villamos vasút részvény	581.50
Orosz járadék	80.10
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben	—
Erzsébet szanatórium sorsjegy áruában	—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 18. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 112—113 fillérig; Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 119—120 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 122—123 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 126—127 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 122—124 fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 124—126 fillérig.

Sertésállomány: Augusztus hó 15. napján volt készlet 49,150 darab, augusztus hó 16. napján főlajtatott — 88 darab, augusztus hó 18. napján elszállított 203 darab, augusztus hó 17. napján maradt készlet 49,035 darab.

A hízott sertésüzlet irányzata: Lanyha.

CSARNOK.

A ló.

Írta: Berkes Imre.

Május volt. A Garda tó partján már olyan tűrhetetlen volt a hőség, mint itthon a legforróbb augusztusi napon. Azok, akik ráérték, egész nap ott hűsöltek a tóban, vagy belevetették magukat valami árnyékos helyre s töröltgették arcukról az izzadságcseppeket. Szellő csak nagy ritkán verte föl a Garda nyugalmát, akkor is inkább este felé, amikor amugy is megcsappant a meleg.

Ebben a kutyaidőben kaptuk azt a parancsot, hogy a rivai zászlóalj másnap délután teljes hadi felszereléssel induljon Ronzóba, ahol meg fog ütközni a roveretói vadászzászlóaljjal.

Hát alig akadt legény, aki ennek a parancsnak valami szerfölött örült volna. A katonák busan tisztogatták fegyvereiket, rendezgettek holmijukat, hogy a viziten meg ne orroljon valami csekélység miatt a vadászörzömmester. Az-

tán föllevenítették a tavalyi ronzói utat. Tizenkétten potyogtak ki a sorból a ronzói hegyen, kettő közülük olyan rosszul lett, hogy bekerült a trienti kórházba.

Egy órákor már készen álltak a századok teljes felszereléssel. Háromnegyed kettőkor megjött az őrnagy, — rut, puffadképű eseh ember volt, csupa epe volt a szíve, — mire öt perccel két óra előtt csakugyan elindultunk.

Az első századnál szolgáltam önkénteskáplári rangban.

Nagolg — négy öt kilométernyire Rivától — csak ekkor valahogy az út. El-elvétve még nóta is hangzott. A szíjakat megeresztettük, a gallérok lekerültek a nyakról s a zubbonyokat kibomboltuk. A hátakra pedig odatapadt, simult a borjú s állandó, kegyetlen forróságot lövelt az egész testre.

Nagó alatt bekanyarodtunk a ronzói hegy lábának s elkezdtünk mászni. Meredek, köves, sáros hegyi út volt ez, az isten mentse meg tőle minden épkész áb embert. Az éles, szürke sziklák forrók voltak, mintha izzó kemencéből rakosgatták volna ki őket egymás hátára.

Hirtelen, mintha a nyelvüket vágták volna ki, elcsöndesedtek a katonák. Nagy, nehéz, buta szuszogás és csámcsogás vonult át az egész zászlóaljon. A legények nagyokat nyögtek, itt-ott valaki belekáromkodott ostobán a reszkető levegőbe, aztán maszott tovább. Lassan hullámzott fölfele a hegyen a csapat, alulról olyan lehetett, mint egy rángatózó, vonagló kék pántlika. Minden percben azt hitetné az ember, hogy szétszakad, de azért csak húzódik tovább egyenletes kanyarodással.

Az első század élén bandukoltam. Egy szélesképű, medvetalpu legény bután vigyorgott eleinte felém, de aztán az ő arcára is rátelepedett valami mérhetetlen komorság. Csak ment, ment, lelógatta a fejét, minden percben azt hittem, hogy belevágódik egy széles sziklába, de aztán — az ördög a megmondhatója — nem láttam többé se őt, se a sziklát.

Egyszerre csak összefolyt előttem minden: a hegy, a szikla, a fegyver s a katonák. Nagy, vörös, égő foltok, táncoltak előttem a levegőben, néztem az ugráló foltokat, de azután azok is eltűntek. Fehér, izzó pontocskákból olvadtak fel, és ezek az izzó pontok rúhtak a szememre, a torkomra, a mellémre és fojtogattak.

— Rosszul vagyok, — mondtam szomorúan.

Senkisem adott választ. Megnéztem, ki megy mellettem. Nem a medvetalpu volt. O, a bol-dog medve, hol lehet az már? Én: a második század végére kerültem.

Egy vörös arcú, izmos önkéntes viaskodott mellettem a forrósággal.

— Rosszal vagyok — dadogtam.

— Marha, menj a kapitányodhoz s jelentd neki, — mondta a vörös önkéntes.

Aztán már őt se láttam. Csak arra gondoltam, hogy a kapitányomhoz kell mennem. De hogy jutok én oda? A kapitány ur az első század végén lovagol... Persze, hozzá kell sietnem... Csak ő engedheti meg, hogy kilépjek a sorból, elmaradjak és megpihenjek... Durva lelkű fickó, igaz, de talán lesz benne annyi tisztesség. Büntetésem nincs, engedelmes és kitartó katona vagyok.

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 18. —

Központi szálloda. Szathmáry Sándor könyvelő Losonc. — Herzl Bernát igazgató Budapest. — Damián János utazó Bécs. — Badersdorf Béla fatereskedő Szászváros. — Wernscha Gusztáv utazó Silingya. — Boviz Kálmán urad. tisz. Bikaspuszta. — Mikes Gyula tanácsos Makó. — Varga Nagy István táblabíró Pécs. — Szondi Margit művészné Temesvár. — Szluha Dénes hadnagy Csece. — Telkes Ernő igazgató Szeged. — Glück József utazó Budapest. — Lamberger Adolf utazó Budapest. — Csiky Tivadar főszolgabíró Nagyhalmagy.

HACK ENDRE

okleveles építész
és építő-mester

műszaki irodája ARAD, Kápolna-utca 4. szám.

NYILTTÉR.* Nyilatkozat.

Kassán a múlt év folyamán egy szegény ember védelmében kénytelen voltam egy revolveres ujság üzemeltetése bűntető bíróság előtt leleplezni. Az egyik leleplezett revolverező hosszabb rágalmakkal tele cikksorozatát let elenem, amelyért a kassai ujságírók nevében az egyik megpofozta és k.rugta, én pedig fenyítő feljelentést tettem, — amely eljárás még befejezve nincs.

Ez az egyén, midőn Aradon való fellépésemnek híre ment, rágalmazó cikkeivel Aradot is elárasztotta és elárasztja még most is. Én annak az embernek az állításaira sehol másutt, mint a főtárgyalás során nem felelek. Annak azonban, ki a rágalmazó cikkek terjesztése és kolportálása által érdemessé akarja tenni magát arra, hogy szerzőjük mellé a vádlottak padjára kerüljön, ezt a szíveséget készségesen megteszem.

Annak a törvényszéki beszédnek egy példányát, amelyben amaz ember üzemeltetést kilugoztam, a kiadóhivatalban el lehet olvasni.

2184

Dr. Fényes Sámu.

Limbbeck János és fia

első magy. kir. szab. ércokorosz-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Schmarda Mártonné szül. Einwag Emilia, a saját, úgy gyermekei Hilda és Jozefin, valamint az összes rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatja a forrón szeretett és felejtethetetlen jó férj, illetőleg édesapja, testvér, vő, sógor és rokon

Schmarda Mártonnak,

folyó évi augusztus hó 18-án, délután fél 1 órakor, életének 39-ik és boldog házasságuk 18-ik évében, hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai augusztus hó 20-án: délután 8 órakor fognak Szekeres-utca 4. számú házból a rom. kath. szertartás szerint becsontatni és a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő-szent mise a boldogult lelki üdvéért augusztus 22-én, délelőtt 8 órakor fog a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutatni.

Aldás emlékére!

Arad, 1906. augusztus 18-án.

**MAGYAR
GYÁRTMÁNYU
ÁRPAD
KALIESZKÖZ**
A LEGJOBB
ISKOLAI KÖRZŐ

Gyártja: SZÉNÁSV BÉLA

rajzeszköz- és papírmű-gyára

Budapest, IV., Ferenciek-tere 9.

1327

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget

A fürdőző nyaraló

közönség szíves figyelmébe ajánlom
**80,000 kötetes
kölcsonkönyvtáramat,**
melybe következő
ujdonságok érkeztek!

Csikváry: A hivatal humora. Wolfner: A szocializmus története. Dodel: Mózes vagy Darwin. Büchner: Isten fogalma. Haekel: Világproblémák. Connan Doyle: A hazafiogás. A sárga arc, A nagyfejedelemiség, A flottaszemélyes Furcsa hivatal. Műveltség Könyvtára: A technika vívmányai, Masson: Napoleon és a nők, Schröder: Ahazugságok városa, Esmenard: Egy párisi Lorett, Lux: A mire születünk, Hedlin Sven: Azslia slvatagjain keresztlül. Gáspár: A föld körül, Délamerika, Nyugatindia és Afrika, Farkas Imre: Csipkefátyol, Madzsar: Nevelőben, Ouida: Ariadne, Corelli: A sátn keservei, Manda: Világ folyása, Magnay W: Zorka gróf, Szomaházy: A méltóságos asszony.

Németben: Barach: Von einem der auszog, Truth: Hefe in Schaum. Ostwald: Mätreessen in Berlin, Zobeltitz: Des Lebens Enge, Mennel A.: Buchholzens in der Schweiz, Headon: Um eines Haares Breite. Harland: Eine erlauchte Frau, Georgy: Die Peitsche, Lehne: Einsamkeit, Schwabe: Bleib' jung meine Seele, Hillern: Ein Arzt der Seele, Mizee Biedenbachs Erlebnisse, Die Beichte einer weissen Afrikanerin Stillebauer: Aus freudlosem Hause, Stratz R.: Gib mir die Hand, Zapp: Rhenania seis Panier! Tarrere: Kulturmenschen, Adams: Bekenntnisse einer Frau, Domina Mea: Wanda, Erhard: Zwischen Havel u. Spree, Deleda Gracia: Elias Portolu, Gersdorff: Stölze Herzen, Durch Kampf zur Krone, Bret Harte: Auf der alten Fährte, Männertreue, továbbá számos francia és angol ujdonság.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill., vagy kötetenkint fizetve 8 fillér.

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba
is meglepő szép
ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy
füzetenkint 14 fillér.

Legujabbak: Gárdonyi: Fehér Anna, Szombati: Nem nyomja a fejemet a bu, Lányi: Hat új magyar nóta, Fráter: Ott a hol a Maros vize, Táber: Elmegyek a templom mellett, Barna: Mádi zsidó, Huszka: Darumadár fönn az égen, Volt nekem egy kis barátom, Marthon: Madár Matyi, Zerkovitz: Berger Zsiga, Kató, Szívem szép Katája, Ascher: Koldusgróf, Lehár: Die lustige Witwe, Verő: Lányka, Huszka: Gül Baba, stb.

Confetti és lampionok
nagy választékban.

Elsőrendű minőségű, magyar gyártmányu

Ujdonságok!

Levélpapírokból és képes levelező lapokból. Írópapírok s
Egész könyvtárak vétele, könyvtárak berendezése és kiegészítése.

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon.

376

Telefon 385. sz.

Ne vásároljanak selymet,

mielőtt a mi jótállással szolid, csodálatosan szép fekete, fehér és színes ujdonságainkról min-tát nem kérnek. 3774

Különlegesség: Selyemeművek menyasszonyi bál, látogató és utcai ruhára, blous-ra, bélére stb. méterenkint 1 kor. 15 fillértől 18 koronáig.

Mi direct magánfeleknek adunk el és a kiválasztott selyemeművetek vám- és portómentesen a lakásra szállítjuk.

Schweizer & Co, Luzern U. 52. Schweiz.

Selyemkeime kivétel. — Kir. adv. szál.

Amor

a legjobb fém-tisztító szer.

3833

Mindenütt kapható.

Gyár: Lubaszynski & Co., Berlin NO.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

hivatalos rovata.

A kör helyeszköz-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Délelőtt 9—1 óráig, vasárnap és ünnepnap d. n. 4—5 óráig. — Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Telefon 394. sz.

Telefon 394. sz.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak választékos küldése mellett ad a helyeszköz-osztály.

Kimutatás: 1906. augusztus 18-án.

ÜRESEDÉSBEN LÉVO ÁLLÁSOK:

Boszniai gőzfűrés-vállalat részére ügyes, a német nyelvben jártas könyvvezetőt és levelezőt keresünk. Akik hasonló üzletben működtek, előnyben részesülnek.

Aradi üzlet részére ügyes, megbízható segédek, aki a rőfös- és rövid szakmát és a kirakatrendezést érti.

Fiatall fűszer szakmabeli segédek keresetnek.

A bór szakmában jártas segéd keresetnek.

Német levelezésben jártas irodista keresetnek.

Vidéki városba; férfitárat üzlet részére ügyes segédek, aki a magyar-német nyelvben teljesen jártas.

Helybeli biztosítási iroda részére irodai gyakornokot.

Liszt-raktárnoki állásra fiatalabb egyén vidékre keresetnek.

Vidéki rőfös- és divatáru üzletek részére segédek keresetnek.

Az üvegáru szakmában jártas segéd azonnali belépésre keresetnek.

Vidéki fűszer és rőfös áru üzletek részére a szerb nyelvben jártas segédek.

Több vidéki rőfös és vegyesüzlet részére a német és román nyelvet értő segédek.

Vidéki fűszer és csomage üzlet részére fiatal ügyes segédek.

Vidéki vaskereskedések részére több ügyes segédek.

ÁLLAST KERESOK:

Irodai gyakornokok állást keresnek. Délutáni foglalkozásra idősebb, az irodai teendőben és borszakmában jártas segéd.

Utazói vagy raktárnoki állást keres óvadékok nyújtható egyén.

Irodai teendőkben jártas kisasszony szerény feltételek mellett állást keres.

A fűszer és rőfös-áru szakban minden igényeknek megfelelő segédek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor,

titkár.

381

Keppich Zsigmond,

elnök.

Nagy raktár párisi különlegességekben!

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a
kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozóknak körjék a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a
kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden sor egyenes betűtáblájának ára 4 fillér, vastagabb betűkért 8 fillér. — Cselekedet kereső vagy cselekednek ajánlása apró hirdetés 20 sorig 50 fillér, minden további sor 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronás kaphatók lapunk elosztó helyein.

Intelligens

uri család izr. jó házból való
iskolás gyermeket
ellátásra vállalna. Finom banás
módról és felügyeletéről kezesked
nek. Cím a kiadóhivatalban. 2180

Kiss Ernő-utca 8. számú ház,
mely 5 szoba, fürdőszoba és meg-
felelő mellékhelyiségekkel, villany-
világítás és vízvezetékkel, 8 lóra
istálló, gyümölcsös kert, virágos-
kert szennel vagy november else-
jétől berbeandó. Bővebbet Wes-
selényi uca 51. 2140

Locomobiloikat

2 1/2, 3 esetleg 4 lóerejűt keresek
megvételre készpénz fizetés mellett.
Ajánlatok Schillinger E. J. címre
küldendők, Hódmező-Vasárhelyre.
2138

Kiadó családi lakóház.

Négy szoba, fürdőszoba, udvart, minden kényelemmel, Aulich La-
jos utca 6. Felvilágosítás Nagy
körut 11. főszint jobbra. 2139

Iskolás gyermekek

teljes ellátást nyerhetnek egy hely-
béli intelligens családnál, melynek
zongoráját is használhatják. —
Cím a kiadóhivatalban. 2144

Cséplőgarnitúrák!

Ruston cséplőgarnitúra 8-as ma-
gánjáró; 8 légkörre, azonnal 6500
koronáért; használt 8-as Clayton
locomobil új szekrényvel és fiatal
6-os Hofherr garnitúra jó karban,
kedvezően kaphatók Kovács Soma
és Társánál, Aradon. 735

2148

Csak rövid ideig! CZIRKUSZ LIPÓT Aradon, a Béla-téren.

Vasárnap, aug. 19, hétfőn, aug. 20-án (Szent István)
mindkét ünnepnapon délután 4 ó. akor és esti 8 órákor

két-két ünnepi előadás.

Délután félhelyárak felnőttek és gyermekeknek. — Esti 8 óra-
kor teljes helyárak.

Uj! Itt először! Uj!

Mr. Antony jongleur lóháton.

Uj! A rejtélyes létra, előadva The Morandini által.
Kedden, valamint naponta nagy előadás.

Telefon sz. 98.

Arad legrégibb kerékpár és varrógép javító-műhelye és raktára.

1906. évi Modellek

„Puch”, „Prozosa” és „Hollkal Premier”

kerékpárok.

Valódi „Singer” és „Pfaff”

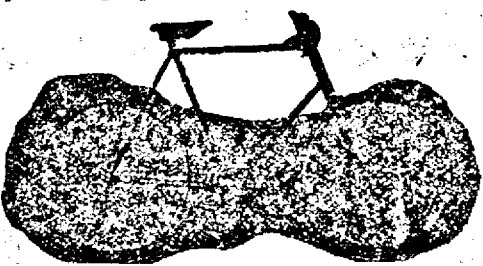
varrógépek

és választékban a raktáron.

Gramophonok és lemezek, „Odeon”, „Zemophon” és „Colum-
bia” lemezek nagy választékban jutányosan kaphatók.

Hammer Vilmos

villanyműszerész, ARAD, Szabadság-tér 7. 1022

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Alkalmi vétel!

Szőlő, ház és pincével

Kovaszinon,

— ház —

Uj-Aradon

Fő-utca 143 sz. alatt azonnal
szabadkézből

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad:

STACHLER ÁDÁM

divatruhász

Temesvár, Küttl-tér 3. sz.

Vagy:

őzv. HÉSZ JÓZSEFNÉ

urnőnél

Uj-Arad, Fő-utca 143. sz.

2131

Arad szab. kir. város által segélyezett

ARADI ZENE-CONSERVATORIUMBAN

mint az országos m. kir. zeneakadémiára előkészítő iskolában (Arad, Szabadság-tér 21. sz.) a beiratások
szeptember hó 1-től mindennap d. e. 9—12-ig, d. u. 4—6-ig tartatnak.

TANÁRI KARI

BAYER BETTELHEIM IDA (felügy. lőnök, zongora és zeneelmélet.
KISS JANKA, cimbalom.
KLEIN SANDORNE zongora.

MÜTTERMÜLLER JÓZSEF, (igazgató) zongora, zongora és kamarazene.
MÜTTERMÜLLER LÉNGYEL ERZSI, zongora és zene elmélet.

SPERBER FRIGYES, (igazgató) hegedű, mély-hegedű és zenekar iskola.
UNGER MUR, (igazgató) hegedű, zongora és zenekar iskola.
WEIHART AURORA, magán ének.

Tandíj havonként: az alsó osztályokban 10 kor., fuvónágszer 6 kor. Előre fizetendő.

BEIRATÁSI DIJ: 6 KORONA.

Az igazgatóság.

Nagyérdemű közönség.

Bátorkodom nagybecsű tudomására hozni, hogy Neumann M. cég aradi üzletéből 15 évi működésem után kiléptem s helyben

Szabadság-tér, gróf Nádasdy-palotában

BRAUN MIKSA

törv. bejegyzett cég alatt, egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő modern

férfi-, fiu- és gyermek-ruha áruházat

megnyitom. Gazdag tapasztalataim és szakképzettségem, valamint előnyös összeköttetésem feljogosítanak azon reményre, hogy a nagybecsű vevőközönség legkényesebb igényeit is, teljes mértékben kielégíthetem. Bátorkodom megemlíteni, hogy a 1851

mérték utáni rendelésekre külön osztályt nyitok

s a nálam eladásra kerülő összes áruk egyenesen részemre, saját felügyeletem alatt készülnek, miáltal csakis modern és kitűnő árukat, a legnagyobb választékban tartok raktáron, melyeket a legszolidabb szabott árak mellett árusítok.

Mély tisztelettel kérem, hogy ezen vállalkozásomban jóindulatulag támogatni s nagybecsű megbízását hozzám juttatni kegyeskedjék, maradtam kiváló tisztelettel

Braun Miksa.

Magyar Szabadságharc Története.

Az 1848-49-iki szabadságharc legérdekesebb leírása.

GRACIA GYÖRGY.

5 hatalmas nagyalakú kötetből áll.

A tudós hűségével és hűségével, de a hazafi lelkesedésével megírt mű, melynek képi egész műveletét teszik a szabadságharc emlékeinek. Okiratok és levelek hasonmásainak gyűjteménye. A szabadságharc idejében készült kiáltványok és egyéb nyomatványok tára.

Minden hely, épület és szereplő egyén meg van őrizve benne.

Ára a budai honvédszobor-dombornyomása másával díszített remek kötésben 70 korona.

Havi részlet 4 korona.

Előfizetési-iv!

Kelen D. és Társa könyvkereskedés Budapest, IV. Reáltanoda-utca, emeleti magrendelem Gracia György A Magyar Szabadságharc Története című művét, a mely 5 hatalmas nagyalakú kötetből áll. A teljes mű ára a budai honvédszobor-dombornyomása másával díszített remek kötésben 70 korona és 4 koronás havi részletfizetésre osztották. A részletek a szállítástól kezdődően minden hó 1-én fizetendőek mindaddig, míg a mű teljes vételére kifizetésre nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatásos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt és le nem fizetett részleteket a cégnek jogában áll, a portaköltség hozzászámítása mellett postai megbízással becsúszni. A részletek címbeírása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű teljes vételére esedékesé válik. A vételár első részlete a mű szállításkor utánveendő.

A fenti előfizetési feltételeket tudomásul veszem, külön kikötést nem teszek és a fentiek alapján emeleti magrendelem a fentmunkát _____ koronás vételárért, a teljes mű átvételének bízatosága mellett, fizetendő havi _____ koronás részletekben a rendelés keltől kezdődően.

_____ könyvkereskedésnél.

_____ Székhely megjelölésével.

Lékhely és lakás: _____

Név és állás: _____

Tessék olvasni és aláírni

Az M. Könyvtár 30. tábla címszámán közzététel.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZE
Aradi és csanádi vasúti palotája

NYILVÁNUL A LEGMODERNEBB GE-
PERKEL FELSZERELT

KÖNYVKÖTÉSZEINKET,
HOL A LEGELEGYERŐBB BEKÖTÉSŐK
FÖGVA A LEGFENYVESEBB KIALAKÍTÁSI
DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI.

DISZMŰMUNKÁK

MONTIROZÁSOK

IRÓMAPPÁK.

DISZDOBOZOK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS.

AKI

jó és tartós cipőt akar venni,

az forduljon

BALOGH SÁNDOR

uri és női cipészhez

Arad, Boros Béni-tér 19. szám,

hol a legdivatosabb

uri-, női- és gyermekcipők

készülnek a legjutányosabb árak mellett pontos kivitelben.

Javításokat elfogadok s azokat a leggyorsabban eszközölöm.

8211—1906. pm.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város közigazgatási bizottságának 471—906. sz. határozatával Arad szab. kir. város közönségének 1907. és 1908. évi utépitési költségelőirányzata megállapítván, az 1890. 1. t.-cz. 22. § a értelmében 1906. évi augusztus hó 15-től kezdődőleg 1906. évi augusztus hó 29-ig bezárólag a tanácssteremben közszemlére kitétetik azzal, hogy jogában áll el-
lene ugyanazon idő alatt minden adófizető polgárnak észrevételével élni.

Aradon, 1906. évi augusztus hó 18-án.

Intitórius,
kir. tanácsos,
polgármester.

463—1906. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi szín- és bérház épületben levő sörcsarnok és hozzártatózó lakásnak f. évi november hó 1-től való 6 évre való bérbeadása iránt folyó év augusztus hó 27-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: 10150 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10% a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnán az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1906. évi augusztus hó 18-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k. aljegyző.

99—906. pm.

Hirdetmény.

Mint hogy a tiszt. orvosi hivatal jelentése szerint Arad. szab. kir. város területére járványnak nyilvánított kanyaró betegség 1906. évi július hónapban már csak hosszabb időközben 6 esettel jelentkezett, ennél fogva a kanyaró járvány Arad szab. kir. város területére: az 1876. évi XIV. t.-cz. 157. § a értelmében megszűntnek nyilvánítom.

Aradon, 1906. évi aug. hó 8-án

Intitórius,
kir. tanácsos
polgármester.

3403—906. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál megüresedett 1600 kor. évi fizetés és 820 kor. lakbér illetménnyel javadalmazott számvékösségi számtiszt s az ennek betöltésével esetleg megüresedő 1400 kor. évi fizetéssel és 280 kor. lakbérilletménnyel javadalmazott irodai segédtszti állásra 16545—429—1906. sz. közgyűlési határozat folytán pályázatot hirdetek és felhívom azokat, kik a számtiszt állásra 1883. évi 1. tcz. 17. §-ában, a segédtszti állásra pedig az 1883. évi 1. tcz. 19. §-ában meghatározott minősítéssel rendelkeznek és az állást elnyerni óhajtják, hogy felszerelt pályázati kérvényüket hozzám 1906. évi szeptember hó 5-ig nyújtsák be.

Aradon, 1906. évi augusztus hó 16-án.

Intitórius,
kir. t. polgármester.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

17158—1906.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy Arad város területére benoizandó bor, (bor, must, csefre) behozatalára a pécskai, iratosi, kurticsi, simándi, radnai, bodrogi utaknál és a Beczkó-utczai vámoknál elvezető utak vannak kijelölve.

Egyben közhírré tesszük azt is, hogy az újbor mennyisége folyó évi november hó 20-ik napjáig a városi fogyasztási adófelügyelőség-nél bejelentendő.

Arad sz. kir. város tanácsának 1906. évi augusztus hó 11-én tartott üléséből.

A városi tanács.

Iskolai beiratási hirdetés!

Iskolai beiratási idényre.

FISCHER SIMON

nagyáruházának

2141

szenzációs olcsó árjegyzéke!

Külön osztály gyermekek részére!

Gyermekek nyakkendői

Gyermekek ingei

Gyermekek kalapok

Gyermekek mosó nyakkendő csokor	10 kr.
Gyermekek " " regatta	15 "
Gyermekek tiszta selyem csokor	25 "
Gyermekek " " regatta	25 "
Gyermekek " " plastron	29 "

Gyermekek ingek vasalt fehér	95 kr.
Gyermekek ingek jó minőségű sifonból	1.05 "
Gyermekek ingek puha mellű sifonból	1.25 "
Gyermekek ingek egész finom madipulánból	1.45 "
Gyermekek gallérok és manzsetták jó minőségben	

Gyermekek ősz kalap lodenből	75 kr.
Gyermekek " " fekete és színes	98 "
Gyermekek " " finomabb min.	1.25 "
Gyermekek " " elegáns kivitelben	1.35 "
Gyermekek " " síkkes forma selyem béléssel	1.50 "

Gyermekek sapkái

Gyermekek eső ernyők

Gyermekek zsebkendői

Gyermekek sport sapka kockás szövetből	85 kr.
Gyermekek sapka kék szövetből	50 "
Gyermekek deák sapka finom cheviltől	65 "
Gyermekek matróz sapka kék és piros szövetből	75 "
Gyermekek matróz sapka kék és piros selyemből	1.15 "

Gyermekek eső ernyő croiseből	95 kr.
Gyermekek eső ernyő clotból	1.15 "
Gyermekek eső ernyő finom canelából	1.45 "
Gyermekek eső ernyő sergeből	1.60 "
Gyermekek eső ernyő jó minőségű selyemből	1.75 "

Gyermekek zsebkendő képekkel	05 kr.
Gyermekek zsebkendő sifonból fehér	08 "
Gyermekek zsebkendő vászonból	11 "
Gyermekek zsebkendő jobb minőségű vászonból	14 "
Gyermekek zsebkendő fin. szín. batiszt	15 "

Gyermekek iskola táskái

Gyermekek patent harisnyák fegyverházi munkái

Különféle tárgyak gyermekek részére

Gyermekek iskola táskák viaszos vászonból	85 kr.
Gyermekek iskola táskák színes képekkel	45 "
Gyermekek isk. táskák vízm. vászonból	50 "
Gyermekek isk. táskák jó minőségű tartós	60 "
Gyermekek iskola táskák bőrből	75—1.50 "

Gyermekek pat. harisnyák, árak nagyság szerint.	
Gyermekek patent harisnyák jó min.	15—27 kr.
Gyermekek pat. harisny. diamant fekete	19—38 "
Gyermekek pat. harisny. dupla sárokkal	27—45 "
Gyermekek pat. harisny. legjobb min.	32—57 "

Gyermekek nadrág tartók gumiból	19—35 lg.
Gyermekek zsebkész fehér és barna csontt.	20—30 lg.
Gyermekek fogkefék	10—25 lg.
Gyermekek pénz erszény bőrből	10—50 lg.
Gyermekek patent zseb tintatartók	25—50 lg.

Férfi divat osztály! Olcsó árjegyzék!

Férfi fehérnemű

Férfi kalap ujdonságok

Férfi esőernyők

Férfi ing színes puha mellű	1.15 kr.
Férfi ing schifonból piquet mellű	1.85 "
Férfi ing angol zephirből színes	1.45 "
Férfi ing egész finom fehér damaszt mellű	1.65 "
Férfi ing egyedüli különlegességem drapp csikos	1.75 "

Férfi kalap jó minőségben	1.25 kr.
Férfi kalap megbízható jó minőségben	1.50 "
Férfi kalap színes és fekete legújabb forma	1.75 "
Férfi kalap elegáns, finom gyapjuból	2 — "
Férfi kalap legfinomabb nyulszőrből	2.50 "

Férfi esőernyő croiseből	1.15 kr.
Férfi esőernyő jó minőségű clotból	1.35 "
Férfi esőernyő tar és canelából	1.50 "
Férfi esőernyő glória selyemből	1.75 "
Férfi esőernyő finom selyemből	1.95 "

Férfi nyakkendők óriási választékban!

Különféle férfi divatcikk

Férfi harisnyák

Férfi batiszt csokor szép mintákban	11 kr.
Férfi batiszt regatta szép mintákban	19 "
Férfi selyem csokor gyönyörű szép mintákban	25 "
Férfi selyem regatta gyönyörű szép mintákban	35 "
Férfi nyakkendő tiszta selyemből ujd.	50 "

Nagyválasztékú zsebkendő db.	19—25 kr.
Jó minőségű nadrágtartók db.	35—50 "
Jó minőségű harisnyakötők db.	89—50 "
Nagy választék divatos közelgő gombokban	25—50 "
Jó minőségű köpper lábravaló alkalmi vétel	95 "

Férfi harisnya maccai nyersselym párja	19 kr.
Férfi harisnya színes és fekete párja	25 "
Férfi harisnya divatos csikos párja	29 "
Férfi harisnya különlegesség legújabb minták párja	35 "
Férfi harisnya tiszta cőrnéből párja	45 "

Női divat osztály!

Női fehérnemű

Különféle női divatcikk

Női harisnyák

Női ing schifonból himzéssel díszítve	85 kr.
Női ing madipulán gyönyörű himzés betéttel	1.15 "
Női ing finom vászonból kézi himz.	1.50 "
Női ing finom franc. batisztból szín.	1.75 "
Női ing rumburgi vászonból kelen-gyének	2.00 "

Női selyem esernyő alkalmi vétel	1.75 kr.
Női selyem övek, fekete és színes	50—95 "
Női selyem gumí övek, fekete és színes	95—1.50 "
Női kizitáskák, bőrből legújabb	45—1.90 "
Női selyem nyakkendő és divatos gallérok	

Női harisny. kötött szín. és fekete párja	35 kr.
Női harisnyák színes csikos legújabb divat párja	39 "
Női harisny. mintázott tiszta cőrnéből párja	50 "
Női harisny. fleur de lys alkalmi vétel párja	65 "
Női harisny. fleur de lys egész fin.	95 "

KÖZPONTI SZÁLLODA

== ARADON, ==

Andrássy-tér 19. szám alatt

== a közuti lovasut megállóhelye. ==

Villamos világítással.

Üvegtelejü télkert.

Ujonnán épült kávéház

10 kirakat ablakkal.

Kávéház előtti veranda

disz növényzettel.

Tánczterem és

nyári kerthelyiség.

Idegenek találkozó helye.

Vendégszobák 1-60 fillértől feljebb.

Kitünő magyar és franczia konyha.

Pilseni- ösforrás és DRÉHER-féle kőbányai-sör.

Hamisítatlan italok.

== **Fürdő a szállodában.** ==

APRÓ HIRDETÉSEK.

A közlő tanév kezdetével

jó ellátásban, gondos nevelésben részesülnek vidéken lakó intelligens szülők gyermekei, uric család-
rá, Kiss Ernő utca 10. sz. 2048

Uri családnál

10—12 éves tanuló fiuk gondos ellenőrzés mellett teljes ellátásra felvétetnek. Cím: özv. Birffy J. né, Szarvas utca 1. sz. 2065

„Munk“-féle

szabadalmazott 5 kgr. szőlőládák kaphatók darabonként 20 fillér. 100 db. vételnél drága 16 fillér. Birta S. Arad, Szabadság-tér 21. szám. 2062

Szalonka

72, zsr 76 és minden hentesárú a legjutányosabb áron kapható Garai Károlynál, Boczkó-utca 2. szám, Háltérrel szemben. Ugyanott egy tanulóknak való fiu felvétetik. 2047

Vendéglősök figyelmébe!

Egy áig használt katonai zenekart helyettesítő zenélő automata, egy jó karban lévő fordítható tekeresztal, fűszerelével és egy acetilgáz fejlesztő készülék, 10 lángra, jutányos áron eladó. Megtekinthető Tótkomlóson, a vasúti vendéglőben. 1979

Kiadó úri lakások!

Petőfi-utca 6. számú házban 1906. november hó 1-étől kiadó; földszinti lakás: 4 szoba, konyha, fürdőszoba és mellékhelyiség. 1. emeleti lakás: 5 szoba, konyha, fürdőszoba és mellékhelyiségek. Bővebb felvilágosítást ad Cukor László fakeskedő, Arad, Boros Béni-tér 11. szám. 2039

Kiadó lakások

Weltzer János utcában a főpostával szemben egy 7 szobás 1. emeleti és Batthyányi utca 28. számában egy 4 szobás lakás kiadó. 2122

Veszek könyvtárakat,

egyes könyveket és hangjegyeket legmagasabb áron. Kerpel Izó könyv-, papír- és zeneműkereskedése, könyv- és zenemű kölcsöntára, Aradon. 246

Eladó szőlő!

A pankotai kalvária hegyen, vasút állomástól 10 percznyi út, két hold termő szőlő, új lak- és borházzal, berendezéssel együtt eladó. Soltz Gyula, Pankota. 1976

Lampionok

20 fillértől, confetti és serpentin kapható Inguaz I. és Fia könyvkereskedésében Aradon, Weltzer János utca. Telefon 517. 235

Kovácsinczon

két teljesen termőképes két-két kath. hold területű szőlő, házzal együtt eladó. Közelebbi értesítést ad Dr. Fischer János ügyvéd irodájában, Aradon. 1989

Kiadó!

Kasza utca 53. számú házban egy kovácsműhely szerszámmal együtt és lakással, ugyanott asztalos szer szám eladó, ugyancsak egy szobával új bútort és más többféle holmik jutányos áron eladók. Tudakozódni lehet ugyanott. 1782

Tanuló gyerekek

uric családnál legjobb ellátásban részesülhetnek. Német francia társalkodás. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2129

Iskolák közelében

Intelligens gyermektelen izr. család jó házóól való egy-két iskolás gyermeket ellátásra vállal. Cím a kiadóhivatalban. 2133

Szép csemege szőlő

kapható különként 40 fillérért Icsai Samuál Világoson. 2128

Eladó szőlő

Paulison a község mellett egy 3700 fiam oltvánnyal, 3 éve beültetett szőlő, melynek fekvése olyan mint egy kert, olesón eladó. Bővebbet Marx Nándor, Ó-Paulis 342. sz. 2109

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a donanyzó egyszer veszi és többé más nem szívhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Tisztelt háziasszony! abban rejlik a takarékoság!

a Valódi : **Franck** : kávé-pótléknál, *
- miután kitűnő gyártmány -

hogy: csak félannyi szükséges

mint silány és édeskes pótlékokból,

mert Minőségben = erősebb, szindúsabb, kiadósabb

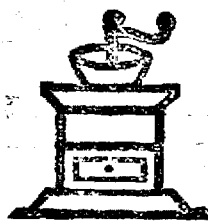
tehát a „használatban olcsóbb” amellet jobbizu a csészében

és nem is igen keserű. +

Túl sokat venni nem jó, mert akkor a kávé egy kicsit erősnek (tetszőleg keserűen) izlene; az éppen úgy van, mint p. o. a sónál, paprikánál, ecetnél, olajnál, ha többet veszünk, kellemetlen. —

1899. évi 30. sz. kelt 12041 számú
magy. kir. miniszteri engedély.

Védjegy.

Hazai ipar

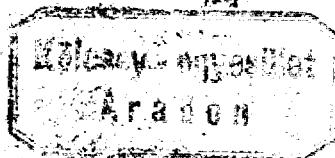
legjobb kávé-pótlék:

a magyar mezőgazdaság
honos nyersanyagából

gyártva

Franck Henrik fiai által

Kassán.

**Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy
Petőfi-utca 9. számú házamban**

**Szőnyeg porló-tisztító
és megóvó intézetet létesítettem,**

_____ a hol _____

**szőnyegeket
függönyöket
takarókat**

a nyári időnyre megőrzés végett elfogadok,

_____ azokat _____

**Moly ellen megőrzöm,
tűz és betörés ellen biztosítom.**

Az árak méltányosak, a kezelés szakszerű.

Libás perzsa és smyrna szőnyegeket a nyár folyamán kijavíttatok.

Közelebbi felvilágosítást ad

DOMÁN SÁNDOR

szőnyegáruháza

ARAD, Szabadság-tér 2. sz.